

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului,
Universitatea de Stat *Alecu Russo* din Bălți
Biblioteca Științifică

**Confluente și integrare
calitativă a cărții,
activității bibliotecare și a
infrastructurii
informaționale în procesul
didactico-științific
universitar**

*Materialele
conferinței științifice
consacrate
aniversării a 60-a
a Bibliotecii Universitare*

4 noiembrie 2005

Bălți, 2005

CZU [02+378.4](478)(063)
M 34

Coordonator: **Elena HARCONIȚA**

Colegiul de redacție:

Anatol MORARU, Elena STRATAN, Valentina TOPALO,
Lidia ALEXANCHIN
Tehnoredactare / design / coperta: Silvia CIOBANU

Volumul a fost recomandat pentru publicare de către Consiliul științific al
Bibliotecii Științifice a US *Alecu Russo*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Confluente și integrare calitativă a cărții, activității bibliotecare și a infrastructurii informaționale în procesul didactico-științific universitar: Materialele conferinței științifice consacrate aniversării a 60-a a Bibl. Univ., 4 noiembrie, 2005 / Univ. de Stat “Alecu Russo”, Bibl. Șt.; coord. E. Harconița; col. red.: A. Moraru, E. Stratan, V. Topalo, L. Alexanchin; design: S. Ciobanu. – Bălți, 2005. – 137 p.

ISBN 978-9975-50-015-9
150 ex.

[02+378.4](478)(063)

Biblioteca Științifică a Universității de Stat “Alecu Russo”, 2005

E-mail: libruniv@usb.md

Web: <http://libruniv.usb.md>

ISBN 978-9975-50-015-9

© Biblioteca Științifică, 2005

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ LA ANIVERSARE

La 4 noiembrie bibliotecarii universitari bălțeni au sărbătorit frumoasa aniversare dedicată celor 60 de ani de la fondarea Bibliotecii Științifice. Inaugurarea evenimentului s-a produs în Sala de Conferințe a Universității de Stat "Alecru Russo" în prezența numeroșilor oaspeți din țară și de peste hotare, bibliotecari, reprezentanți ai conducerii Universității, alți prieteni fideli ai Bibliotecii.

Mesajele de salut au înglobat cuvinte calde de felicitare, aprecieri și omagii rostite de academicianul Nicolae Filip, rectorul Universității, dr Valeriu Cabac, prim – prorectorul, dr Ion Gagim, prorectorul pentru Știință, colegii: Alexe Rău, directorul general al Bibliotecii Naționale, Ludmila Costin, Președintele ABRM, director al BRȘA, Ecaterina Zasmenco, directorul BCU, Zinaida Sochircă, director general DIB ULIM, Ludmila Corghenci, director al Școlii de Biblioteconomie, Tatiana Coșeriu, director - adjunct al Bibliotecii Municipale "B. P. Hasdeu", dl. Petru. Racu, directorul Bibliotecii AGEPI, Tamara Petrov, șef serviciu Bibliografic, Referințe, Cercetare Științifică, BCU, Timișoara, Eugenia Bejan, prim - director adjunct BNC "Ion Creangă", Anișoara Botezatu, director Biblioteca pentru copii "Ion Creangă", municipiul Bălți, Ludmila Ouș, metodist Biblioteca Municipală "Eugeniu Coșeriu"

Elena Harconița, directorul Bibliotecii, în comunicarea: **60 de ani de politici bibliotecare la Universitatea bălțeană** a evocat momentele semnificative din trecutul și prezentul instituției sărbătorite, imaginile verbale fiind susținute de secvențele prezentării interactive *Regina Cărții în Nord*. Festivitatea a continuat în incinta Bibliotecii cu derularea lucrărilor conferinței științifice: **Confluente și integrare calitativă a cărții, activității bibliotecare și a infrastructurii informaționale în procesul didactic - științific universitar** (moderatori: Elena Harconița, Valentina Topalo), anticipată de recitalul liric – spectacolul *Cartea Biblioteca* prezentat de copiii școlii nr. 21 din Bălți (director Valentina Goiman). Atmosfera sărbătorească a fost întregită de momentul decernării Diplomei de Excelență Bibliotecii Științifice din partea Universității cu prilejul a 60 de ani de la fondare **Pentru excelența organizare a activității, și implementarea proiectelor**

telor menite să amplifice și să faciliteze accesul la informații, idei și cunoaștere, Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova precum și diplomelor rectoratului, pentru înalt profesionalism unui grup de bibliotecari meritoși. Participanții la lucrările conferinței au devenit actorii unor comunicări / intervenții relevante axate pe importante aspecte teoretice și practice din domeniul de cercetare bibliotecologică.

Manifestarea științifică organizată, voită a fi o sărbătoare de suflet, un omagiu adus instituției și profesiei de bibliotecar, trebuie apreciată ca o reușită notabilă realizată cu profesionalism și dăruire.

Elena STRATAN
șef Serviciu Studii și Cercetări

SUMAR

<i>BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ LA ANIVERSARE.....</i>	<i>3-4</i>
<i>MESAJE DE FELICITARE LA ANIVERSAREA BIBLIOTECII.....</i>	<i>7-12</i>
Elena HARCONIȚA <i>60 DE ANI DE POLITICI BIBLIOTECARE LA UNIVERSITATEA BĂLȚEANĂ.....</i>	<i>13-28</i>
Elena SCURTU <i>BIBLIOTECA MEA.....</i>	<i>29-32</i>
Larisa ROȘCA, Lilia MELNIC <i>ARTA CĂRȚII (COLECȚIA DE CARTE RARĂ A BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE) .....</i>	<i>32-39</i>
Nelly ȚURCAN <i>ADAPTAREA CURRICULUM-ULUI ÎN DOMENIUL BIBLIOTECONOMIEI ȘI ȘTIINȚEI INFORMĂRII LA OBIECTIVELE PROCESULUI DE LA BOLOGNA LA UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA.....</i>	<i>40-48</i>
Dr. Tamara PETROV <i>BIBLIOTECARUL DE REFERINȚE. DILEMELE UNEI PROFESII ÎN DEVENIRE.....</i>	<i>49-57</i>
Dr. Silvia GHINCULOV, Natalia CHERADI <i>COMUNICAREA INFORMAȚIEI ECONOMICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA.....</i>	<i>58-71</i>
Ecaterina ZASMENCO, Liuba CARNAEVA, Igor EVTODIEV <i>BIBLIOTECA ELECTRONICĂ DIDACTICĂ – NOI OPORTUNITĂȚI PENTRU COMUNITATEA UNIVERSITARĂ.....</i>	<i>71-76</i>
Ludmila COSTIN <i>OPEN ACCESS - ALTERNATIVE ÎN INFORMAREA COMUNITĂȚII ȘTIINȚIFICE AGRARE.....</i>	<i>76-80</i>
Lina MIHALUTA <i>VALORI AXATE PE CONSUMATORII BIBLIOTECII UNIVERSITARE BĂLȚENE.....</i>	<i>81-86</i>

Igor AFATIN

*PROGRAME APLICATIVE PRIVIND EFICIENTIZAREA
ȘI RENTABILIZAREA PROCESELOR BIBLIOTECARE
ÎN BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ A USB ALECU RUSSO.....*86-93

Silvia CIOBANU

*IMAGINEA VIRTUALĂ A BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE
A USB: PREZENTARE.....*93-95

Mariana HARJEVSCHI

*PRIORITĂȚILE BIBLIOTECII ACADEMICE AMERICANE
IN MEDIUL ELECTRONIC. EXPERIENȚA BIBLIOTECII
UNIVERSITĂȚII INDIANA DIN BLOOMINGTON.....* 96-101

Petre RACU

*BIBLIOTECA ȘI PROPRIETATEA INTELECTUALĂ.....*101-105

Ludmila CORGHENCI

*MANAGEMENTUL ȘI DEZVOLTAREA CARIEREI
BIBLIOTECARILOR: ABORDĂRI CONCEPTUALE.....*106-112

Tatiana COȘERIU

*MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE:
STRATEGII, POLITICI, PROCEDURI.....*112-116

Zinaida STRATAN, Natalia ZAVTUR

*ROLUL BIBLIOTECII ÎN FORMAREA MEDIULUI
COMUNICĂRII INFORMAȚIONALE A INSTITUȚIEI
UNIVERSITARE.....*116-121

Svetlana ZBÂRNEA

*BIBLIOTECARUL-CONTACT: ELEMENT
AL STRUCTURII BI-MODALE ÎN
BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ.....*121-126

Angela AMORȚITU

*CULTURA INFORMAȚIONALĂ A BENEFICIARILOR
BIBLIOTECII UNIVERSITARE (ABORDĂRI ÎN
CONTEXTUL ADERĂRII R.MOLDOVA LA
PROCESUL DE LA BOLOGNA).....*126-131
*INDEXUL AUTORILOR.....*132-133

MESAJE DE FELICITARE

LA ANIVERSAREA BIBLIOTECII

Distinși colegi!

Pe parcursul anilor Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alec Russo" din Bălți s-a afirmat ca un centru deschis spre cunoaștere, informație, instruire cu frumoase realizări profesionale, manifestându-se prin asigurarea serviciilor de calitate, alinierea la schimbările esențiale produse în societate.

Atunci când ne referim la Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alec Russo" subînțelegem clădirea bibliotecii în toată splendoarea ei, colecții bogate de cărți, săli bine amenajate, pline de cititori doritori de cunoștințe și, bineînțeles, un colectiv iubitor de carte și îndrăgostit de tot ceea ce face.

Grație realizărilor pe care le-ați obținut de-a lungul anilor, perseverenței și competenței, v-ați situat în rândul celor mai valoroase biblioteci din republică.

Datorită vouă, bibliotecarii ce slujii cărții, mii de studenți au cunoscut tainele științei din cărțile de pe rafturile bibliotecii, unii din ei devenind șanvanți, personalități remarcabile care s-au încadrat activ în viața societății noastre.

Admirându-vă pentru munca și rezultatele remarcabile din cei 60 ani de activitate, dorim la acest moment aniversar viață lungă Bibliotecii, sănătate, noi realizări, perseverență, creativitate, ani mulți și rodnică în nobila misiune de informare, educație și instruire.

ABRM

**Stimată Doamnă Elena HARCONIȚĂ,
Director al Bibliotecii Universitare "Alec Russo" din Bălți**

Zi mare în viața unei biblioteci când se aniversează 60 de ani de funcționare. În prezent cred că ultima carte intrată în bibliotecă este cea mai importantă și pe care o doresc să fie cât mai repede înlocuită de alta. Eu ca admirator al activității neobosite a bibliotecarilor dar și a conținutului din patrimoniul național exprimat în cărțile pe care le dețineți vă doresc mulți ani de funcționare cu multe succese și averea Dvs. spirituală să fie din ce în ce mai valoroasă.

LA MULȚI ANI !

Cu deosebit respect și admirație, Radu MOȚOC, Secretarul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina Filiala "Costache Negri" Galați, 5 noiembrie 2005 Galați

***

**Stimată doamnă Elena HARCONIȚA,
Directoare a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat "Alec Russo" din Bălți**

Îmi face o deosebită plăcere să vă transmit un mesaj de felicitare cu prilejul importantului eveniment din viața Bibliotecii Universității "Alec Russo" din Bălți. Cei 60 de ani de existență a Bibliotecii sunt mai mult decât o enumerare a timpului care s-a scurs. Aniversarea pe care o sărbătoriți reprezintă o confirmare a succesului misiunii nobile, pe care o îndepliniți Dvs în fruntea colectivului Bibliotecii, acționând neobosit și cu succes pentru răspândirea cunoștințelor de specialitate și celor generale, care stau la dispoziția tineretului studios din Capitala de Nord a Republicii Moldova.

Eu vă doresc Dvs și Instituției pe care o conduceți, încă foarte mulți ani de activitate, la fel de fructuoasă, precum și o dezvoltare a Bibliotecii pe măsura rolului și importanței sale de vector independent de cultură, care transcende caracterul sau de componenta a importanței Universității bălțene.

Cu stimă, Alexandru BUDIȘTEANU, Doctor Arhitect, Doctor Honoris Causa al Universității de Stat "Alec Russo" din Bălți, Președintele Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză - România

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova

Universitatea de Științe "Alecu Russo" din Bălți

DIPLOMĂ

Se decernează

Bibliotecii Științifice

*Pentru excelența organizării a activității, elaborarea și implementarea
proiectelor menite să amplifice și să faciliteze accesul
la informație, idei și cunoștințe*

cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la fondare

4 noiembrie 2005

*Rector
Academician
Nicolae Filip*

Biblioteca Științifică a USB la 60 de ani

*Cu ocazia aniversării a 60-a, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”
adrează cele mai sincere felicitări
Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți*

*Printre bibliotecile din Republica Moldova, Biblioteca Științifică a
Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți s-a impus frumos și benefic în
cultura națională, lăsând pe ogorul biblioteconomiei o urmă, o cărare a sa.*

*Biblioteca are un nume de referință, o activitate bine conturată și axată pe
interesele de informare, de studiu și lectură.*

*Activitățile bine gândite și eficient derulate la și de Biblioteca Științifică a
Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, orientate spre sprijinul procesului
de instruire, promovarea valorilor naționale, constituie mijloacele prin care
biblioteca a intrat în conștiința publică, și-a afirmat opțiunile și apartenența la
valori, câștigându-și rolul de arbitru în domeniu. Biblioteca Științifică ocupă acest
loc meritoriu nu numai prin funcția și locul său în Sistemul Național de Biblioteci,
dar și prin aportul de personalitate al directorului ei – Doamna
Elena HARCONIȚĂ. Echipa profesionistă, condusă de dumneaei, prin munca cu
dăruire și sacrificiu slujește profesiei și instituției încercând să dea acestei
activități ritmuri, vibrații, trăiri creatoare, adunând succese, realizări și împliniri.*

*Cu ocazia aniversării a 60-a de la fondarea Bibliotecii universitare bălțene,
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” vă adresează cele mai sincere felicitări.*

*La acest moment aniversar, echipa Hasdeu de la Chișinău vine în capitala
culturală a Nordului republicii cu urări de bine, prosperitate, cât mai multe
realizări și alte împliniri frumoase.*

*Director general
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Lidia KULIKOV'SKI

**BIBLIOTECII UNIVERSITĂȚII DE STAT
„ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
LA 60 DE ANI**

Biblioteca Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți este o instituție de informare, educație și cultură unică după valoare și impact în întregul spațiu al spiritualității noastre naționale. Timpul a lăsat asupra ei doar semne de distincție: colecții bogate, servicii moderne, programe și activități cu priză la public, beneficiari fideli, personal calificat, prestigiu în țară și peste hotare. Toate acestea se datorează, în primul rând, înțelepciunii și priceperii oamenilor care și-au pus și își mai pun sufletul și mintea în zidirea ei. Pe chipurile lor luminate de dăruire profesională se proiectează, la acest ceas aniversar, gândurile și inimile noastre pline de admirație și recunoștință.

Sporească neconținut succesele bibliotecii universitare bălțene. Valoarea ce o adaugă instituției de învățământ să fie în continuă creștere.

*Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”,
Chișinău, 4 noiembrie 2005*

Cartea a fost și va fi unul dintre cele mai bogate izvoare de cunoștințe. Rolul ei ca sursă de informare în folosul întregii țări pune în lumină necesitatea apropierii cuvîntului tipărit de inimă și cugetul tuturor. Anume acestui scop își consacră activitatea BIBLIOTECARUL, prestața profesională a căruia coagulează un efort personal enorm și o dăruire de sine totală.

Stimați colegi, la șase decenii de la instituirea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, dorim să Vă adresăm un mesaj de felicitare din partea colegilor de la Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” și Vă urăm un devotament deplin acestei distinse specialități, creativitate și sensibilitate la ceea ce e performant în sectorul formativ-instructiv căruia Vă dăruți cugetul și sufletul și, la valorile inimilor Voastre dornice, alăturăm urările noastre de sănătate, noroc și succes!

**Directorul Bibliotecii Municipale
„Eugeniu Coșeriu” Bălți**

Zinaida Dolință

EUGENIU COȘERIU EUGENIU COȘERIU EUGENIU COȘERIU EUGENIU COȘERIU

**60 DE ANI DE POLITICI
BIBLIOTECARE
LA UNIVERSITATEA
BĂLȚEANĂ**

*Elena HARCONIȚA,
director general
al Bibliotecii Științifice
a USB Alecu Russo*

*The library of the Institution of Higher Education from the North of Moldova was opened in 1945 in the building of the former lyceum for girls Domnița Ileana, the present University administrative building. In this study the following information is proposed: the evolution of the university library during 60 years, the development of collections and the diversification of services for users, the modification of the organisation-functional structure as well as the informational stages initiated in 1989. The strong aspects of the Scientific Library are emphasized, the latter becoming the National Librarianship Center. A special importance is granted to **people** who contributed to the building and consolidation of one of the most valuable Library of the Republic of Moldova.*

A special building projected and built for a Library with a collection of more than 1 million documents was for the first time in the history of Moldova put into operation in 1986, on September 1st. The University and Library Community from Balti were very glad and satisfied spiritually. The author confesses about these special moments and the new conditions acquired by the readers, the books and the librarians in this building with a surface of 6 000 square metres, endowed with modern technic equipment (conveyer, elevators, pneumatic mail, telephone network, and later computers), which facilitated a lot the librarians' work and improved the quality of the offered services.

În această clădire, actualul bloc administrativ, în care ne aflăm, în anul 1937, a trecut Liceul de fete *Domnița Ileana*, numele fiicei Reginei Maria, pe care i l-a dat la naștere în anul 1909. Îndată după război, în noiembrie 1945, a început să funcționeze biblioteca Institutului Învățătoresc, creat în conformitate cu Hotărîrea Consiliului Comisarilor Norodnici din 12 iunie 1945.

Temelia Bibliotecii de azi a fost pusă de prima șefă, care se numea Natalia Ghenățchi (1945 - 1947). Inițial, biblioteca era amplasată la demisolul acestui bloc, ocupînd un spațiu de doar 36,6 m2, inclusiv o sală de lectură de 6 locuri. Colecția de 101 exemplare se constituia cu precădere din cărți de biologie, geografie, filologie, deoarece primele facultăți erau cele de Istorie și Filologie și Științele naturii și Geografie. La începuturi activau doar 4 catedre, 13 profesori, avînd la dispoziție 12 săli de studiu și un singur cabinet de instruire. Anul 1947 a însemnat o promoție din 88 de tineri învățători - absolvenți ai instituției bălțene, la formarea profesională a căroră au contribuit predecesorii noștri bibliotecari. Ei deserveau în 1948 - 611 cititori, iar în 1955, deja 2 147 de cititori. Cel mai important aspect al activității pe atunci, ca și astăzi, de altfel, era constituirea și dezvoltarea colecției. În anul 1955, colecția bibliotecii număra deja 57 210 documente, ea continuînd să crească, cu precădere din donații. În acest an au fost înregistrate 42 940 de împrumuturi.

În anii 1950 - 1953, biblioteca a fost condusă de A. Vozjenicov, iar din 1953 pînă în 1962, de Mara Gringberg -

- Cațaf. Din păcate, istoria nu a păstrat multe detalii despre acești oameni care se străduiau să ajute procesul de instruire cu modestele posibilități de care dispuneau pe atunci. La 13 august 1953, Consiliul de Miniștri din Moldova a adoptat Hotărîrea privind reorganizarea Institutului de învățători din Bălți în Institut Pedagogic. În același an,

a fost suspendată activitatea Institutului de Învățători din Soroca, o parte din fondurile bibliotecii de acolo sînt transferate la Biblioteca institutului bălțean, secția de Limbă și Literatură Moldovenească de la Tiraspol și Facultatea de Limbi Străine de la Chișinău au fost transferate de asemenea la Bălți. În așa fel, se completau colecțiile și se extindeau funcțiile bibliotecarilor de atunci. În anul 1959, lucrau deja 7 angajați (1 șef și 6 bibliotecari).

A venit anul 1962, care avea să deschidă o pagină cu totul nouă în istoria bibliotecii. La conducerea ei este invitată Faina Tleuci, tînără specialistă, absolventă a Institutului de Cultură din Moscova (1955-1960), cu o bogată experiență de lucru: 1953 - 1962 - șefă a sălii de lectură a bibliotecii pentru copii din Bălți. O personalitate puternică, optimistă, bună organizatoare, ambițioasă, tînăra șefă a structurat activitatea Bibliotecii în corespundere cu Regulamentul - tip al bibliotecii instituției superioare de învățămînt. În 1964, Biblioteca a fost trecută la categoria a III-a. A început să se îmbunătățească și baza materială a bibliotecii. Astfel, în 1966, la dispoziția cititorilor erau deja 3 săli de lectură cu o capacitate de 290 locuri, un punct de împrumut la domiciliu cu o colecție ce număra 70 000 de exemplare, un serviciu bibliografic asigurat cu prețioase surse de referință, un aparat informativ – bibliografic bine pus la punct. Cursul de *Cultura informației*, pe care astăzi bibliotecarii îl promovează ca parte a cursului de Informatică Aplicată în volum de 30 de ore, își are începutul încă din acel îndepărtat 1966. Cunoștințele bibliotecar – bibliografice erau promovate pentru toți studenții din anul întîi (curs facultativ), ei fiind învățați să lucreze cu cartea. Colecția număra deja 387 605 exemplare.

Inepuizabila forță de muncă a directoarei, disciplina impusă de Dumeaiei, valorificarea celor mai avansate experiențe din domeniu, au adus în anul 1967 instituției titlul de *Biblioteca a muncii excelente*, instituția fiind promovată în categoria a

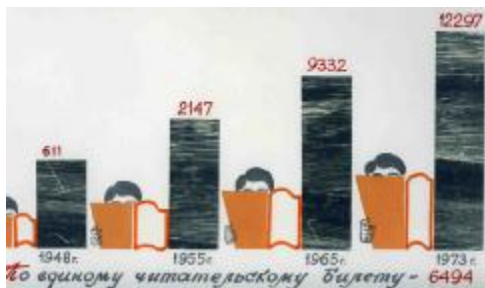

II-a, ea figurînd printre Bibliotecile Științifice de frunte (1978) după volumul și calitatea serviciilor îndeplinite. Se modifică structura Bibliotecii, se extind spațiile, biblioteca trece în alt bloc, nr.2, actualul bloc al Facultății TFMI. În raportul directoarei de la finele anului de învățămînt 1966 - 1967 se menționează: „Colectivul Bibliotecii este în creștere, prietenos și iubitor de muncă, predomină spiritul creativ, colaboratorii se află mereu în căutarea noilor forme și metode performante în vederea optimizării și raționalizării activității Bibliotecii. Toți salariații sînt responsabili de realizarea calitativă și eficientă a obligațiilor de serviciu, în centrul atenției lor este grija pentru servirea excelentă a cititorilor”.

Au trecut 40 de ani de cînd au fost scrise aceste rînduri, dar pînă în prezent valorile principale ale Bibliotecii au rămas să fie sursele documentare / informaționale, utilizatorii, bibliotecarii. Formele și metodele de lucru - unele tradiționale, dezvoltate în continuare, perfecționate, precum sînt expozițiile, revistele bibliografice, Zilele Informației, Buletinele asupra recentelor intrări, difuzate la catedre, deservirea promptă și exhaustivă a cititorilor, acestea însă fiind realizate cu noile instrumente – calculatoarele, cu noile tehnologii, rețelele informaționale, bazele de date, accesul la informațiile globale ș.a.

În anul 1973, colectivul în frunte cu directoarea confirmă din nou titlul de *Bibliotecă a Muncii Excelente*, iar în 1977, Secretariatul Comitetului Sindical din fosta U.R.S.S. a recomandat pentru valorificare în bibliotecile instituțiilor superioare de învățămînt din întregul spațiu sovietic experiența de muncă a Bibliotecii Institutului Pedagogic bălțean privind sistemul elaborat de îndrumare a lecturii tineretului în anii de studenție.

Orice Bibliotecă dă măsură civilizației și generozității fondatorului, care a întemeiat-o. Orice demers întemeiat al bibliotecarilor a fost recepționat cu înțelegere, ei au fost susținuți și îndrumați în cel mai benefic mod. Îmi amintesc, cum ne spunea doamna directoare,

că s-a bucurat întotdeauna de sprijinul dlui Nicolae Filip, pe atunci prorector pentru știință, astăzi academicianul, rectorul Universității de la Bălți.

Forța de convingere, insistența, capacitatea de-a iniția și a menține relații cu persoanele abilitate cu forță de decizie, au ajutat-o să și-i facă aliați pe multe dintre personalitățile timpului, ea reușind să promoveze mai întâi ideea, apoi și proiectul noii clădiri a Bibliotecii. Construcția a durat șapte ani lungi. Puțini am rămas din cei, care au trăit acești ani plini de speranțe în așteptarea neuitatei zile de 1 septembrie 1986, când comunitatea universitară, bibliotecarii, conducerea urbei și musafiri din capitală sărbătoreau deschiderea noului edificiu "*Casa Albă*", construit conform unui proiect individual, avându-i printre autori pe A. L. Zolotuhin, P. Teajco, T. Dima – arhitecți, F. Tlehuți, directorul Bibliotecii – tehnolog. Prezentat la concursul republican pentru cea mai reușită construcție arhitecturală, proiectul este distins în anul 1989 cu Diploma Uniunii Arhitecților din Moldova.

Acum, câteva săptămâni ne-a vizitat o doamnă din Germania, responsabilă de activitatea filialelor Bibliotecii *Institutului Goethe*. Când i-am spus că la anul vom sărbători două decenii de când am trecut în această clădire Doamnei nu-i venea să creadă, așa cum nu ne vine nici nouă să credem, căci, giuvaerul pare mereu nou, scilipitor, liniștit cum i se cuvine unei biblioteci, îmbietor pentru miile de studenți care intră zilnic aici. Ziaristul Leonid Busuioc spunea pe bună dreptate că: „*Este un unicat blocul bibliotecii de la Universitatea din Bălți*” (Leonid Busuioc “Valorile se modifică” // *Făclia*, 1993, 19 noiembrie). Amplasată pe patru nivele, cu o suprafață de circa 6 000 m², înzestrată cu tehnică modernă, Biblioteca oferă spații și condiții comode de lucru, acces la o colecție enciclopedică în 42 de limbi și la o bogată infrastructură informațională, servicii modernizate în rea-

lizarea misiunii sale principale de acoperire informațională și documentară a procesului de studiu și cercetare științifică.

În anul 1991, prin ordinul nr.111 din 04.05.90 al Ministerului Științei și Învățămîntului Bibliotecii Științifice i se conferă Categoria I - a, numărul diviziunilor crescînd de la 8 la 12. În anul 1992, cînd Institutul Pedagogic de Stat “*Alecu Russo*” este reorganizat în Universitate de Stat și cînd a fost înființată Școală Normală, Biblioteca devenise un autentic laborator de muncă intelectuală cu o colecție de 1 308 788 unități materiale. Al treilea an, există catalogul electronic în formatul MARC, sînt create premisele desfășurării viitorului Proiect de Informatizare al Bibliotecii.

Multe din cele ce a văzut și a însușit în vizitele sale de documentare în bibliotecile din fosta uniune, din România, Germania, Olanda, doamna directoare a aplicat în Biblioteca sa. La finele anilor optzeci molipsindu-i pe toți de fierbințeala informatizării, pentru ca în anul 1998 să cîștige Proiectul ABUB - SOROS - 98 și să deschidă o altă etapă în istoria Bibliotecii. În anul 1999 urmează Informatizarea Bibliotecii cu implementarea Soft-ului Integrat de bibliotecă TINLIB-280. În 2001 se realizează Proiectul “Extinderea accesului la informație”, susținut de Fundația SOROS, prin care au intrat în Bibliotecă 4 PC, un server performant și s-a produs conectarea la INTERNET a 15 stații de acces. Este procurată baza de date “MoldLex”, care oferă informații și full textele privind Legislația Republicii Moldova, începînd cu anul 1990.

Biblioteca intră în cel mai mare Consorțiu de biblioteci din lume, utilizatoare a publicațiilor pe suport electronic eIFL – Direct (EBSCO Publishing) și oferă acces la 10 000 titluri periodice ale celor mai importante edituri din lume (full-texte, abstracte, bibliografiile cu traducere automatizată în limbile franceză, germană, spaniolă).

În anul 1992 se înființează Facultatea de Economie și Drept. Se deschide Liceul Regional “Ion Creangă”. Biblioteca perfecționează politicile de completare a colecțiilor, introduce noi servicii, se produc schimbări în structura organizațională, este deschisă sala de lectură specializată “Științe socio – umanistice și economice”.

În anul 2002 continuă implicațiile Bibliotecii în Proiectele naționale și internaționale: Dezvoltarea colecțiilor pe diverse domenii, subsidate de Fundația SOROS - Moldova, SOROS - Moscova (Dez-

voltarea colecției pe domeniul Administrație publică și politici publice”; The East and Central European Journal Donation Project “Social Research” – SUA; Megaproiect “Biblioteca Pușkin) au adus timp de 14 ani un beneficiu (cărți, abonamente la publicații periodice, hard, soft) în valoare de circa \$ 70 000. Relații de frumoasă colaborare au fost inițiate cu Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filala Costachi Negri din Galați, care din 1992 încoace ne potolește setea de carte românească, oferindu-ne în acești ani peste 22 000 de diverse publicații. La începutul anilor 90 colecția de carte în limba română constituia doar 5 %, astăzi numărăm deja 22 % , coraportul cu partea în limba rusă este departe de a fi echitabil - 67 la sută. Donațiile din ultimii 10 ani constituie 60-70% din intrările anuale, darul frumos de care a beneficiat Biblioteca în septembrie curent - 9 mii de exemplare de carte pe diverse domenii în limba engleză, germană, franceză, spaniolă, sosite de peste Ocean, din California, Universitatea de Stat, Fresno. Este un succes al Universității, al Facultății de Muzică, care a știut să stabilească astfel de relații, prin care au de câștigat noi și noi generații de cititori consacrați.

Dialogul bibliotecar - student este amplificat prin lansarea programului *Noul Beneficiar* și constituirea grupului Bibliotecar-contact, care cuprinde un șir de acțiuni privind integrarea studenților din anul I în comunitatea cititorilor: ture ghidate prin spațiile funcționale de către bibliotecari, eliberarea *Permiselor de intrare laminate cu corduri de bare*.

În vederea popularizării / difuzării eficiente a noilor intrări, implicării active în promovarea Zilelor Informării și Zilelor Catedrelor, s-a constituit Echipea de bibliotecari *Promotorii cărții*, care reușesc să dea o mare amploare procesului de informare a cadrelor didactice și a studenților privind sursele intrate.

Se desfășoară *Zilele Bibliotecii la Facultăți*, activități de anvergură prin care se aduc la cunoștința comunității universitare oportunitățile de care se pot bucura, întreținându-se dialoguri deschise cu utilizatorii. Parteneriatul cu catedrele și decanatele, viziunea clară asupra Bibliotecii, locul și rolul ei pentru obținerea calității instruirii și cercetărilor științifice sînt valori netăgăduite, trecute prin timp și dezvoltate mereu orice schimbare de personal nu s-ar întîmpla.

Anul 2002 a intrat în anele istorice ale Bibliotecii și prin inițierea colaborării cu recunoscutul bibliofil și colecționar, Omul de cultură, publicistul *Iulius Popa*. La Bibliotecă s-a organizat una dintre cele mai excepționale expoziții de carte veche și rară „Perle din colecția bibliofilului Iulius Popa”, printre exponate aflându-se Biblia de la Blaj de la 1795. După aceasta au mai urmat șase expoziții, una mai incitantă decât alta din aceeași colecție.

În anul 2003 se deschide *Facultatea Științele Naturii și Agroecologie*. Biblioteca este preocupată de reorganizarea spațiilor, se crează colecții adecvate noii facultăți în sala de lectură Nr.3, Științe psihopedagogice, naturii, reale, arte. Se organizează sala de lectură Științe Filologice. Tot aici este inaugurată foto galeria “*Scriitori basarabeni*”.

În octombrie 2003 se deschide *Filiala Institutului Goethe – București*, Pe lângă cele 143 de institute din 78 de țări e și Filiala Bibliotecii Institutului Goethe de la Biblioteca Științifică “*Alec Russo*” Bălți.

Utilizând softul integrat TinLib, bibliotecarii au reușit să creeze un catalog electronic, care înmagazinează peste 202 000 informații (inclusiv 75 000 informații analitice), ceea ce reprezintă 50 % din toate titlurile deținute. Informatizarea Bibliotecii evoluează prin testarea / aplicarea versiunii - 410 TinLib, elaborarea programelor aplicative: *Anuar, Permis, Cadre; Statistica, Dotarea lectoratelor*; crearea bazei de date proprii *Cuprins/sumar digitizat*; actualizării paginii www a Bibliotecii, crearea CD-ului despre Bibliotecă, expunerea catalogului electronic on-line, rețeaua locală de comunicare *Intranetul – Mapa Generală* ca mijloc eficient de comunicare în echipă și management modern; *prezervarea discurilor de vinil și CD în Format MP-3; digitizarea Ghidurilor didactice de studiere a limbilor străine însoțite de CD*; elaborarea programului privind *transferul de mesaje electro-*

nice prin rețeaua locală de comunicație (mesaje, circulare, referate, documente de serviciu). Instituirea poștei e-mail pentru șefii de servicii și subdiviziuni. Crearea și realizarea sistemului de derulare a videoclip-urilor pentru utilizatorii Bibliotecii - TELEINFORMAȚII, (colaj informațional de promovare a activităților culturale și științifice în BȘU).

Integrarea Bibliotecii în spațiul informațional și biblioteconomic național și internațional are loc prin implicații în calitate de membri ai Consorțiilor: EBSCO, SIBIMOL, TINLIB, Programului Național de consolidare a rolului bibliotecilor în edificarea Societății informaționale în RM, Programului *Memoria Moldovei*, “*Strategia de dezvoltare a bibliotecilor din învățământ 2005-2010*” și a *Programului de realizare*. Participarea la Congresul Bibliotecarilor din RM care a trasat noi obiective în activitatea bibliotecilor și bibliotecarilor – actorii principali ai procesului de edificare a societății informaționale în RM.

Accelerarea / implementarea schimbărilor și modernizărilor în domeniul tehnologiilor, serviciilor, accesului la informație, dezvoltării colecțiilor în scopul optimizării servicii informațional – bibliotecare a procesului de studiu și cercetare au determinat în anul 2005 necesitatea *modificării structurii organizațional-funcționale a Bibliotecii*, crearea a 14 servicii / centre printre care într-o nouă formulă *Mediateca, Serviciul Referințe bibliografice, Serviciul Documentare Informare Bibliografică, Activități Culturale și Promoționale, Cultura Informațională*.

Comunicarea profesională a evoluat prin Inaugurarea *Clubului Bibliotecarilor universitari bălțeni Biblio Spiritus*, primul invitat fiind Alexe Rău, directorul Bibliotecii Naționale.

Biblioteca continuă să exercite funcția de Agenție Bibliografică Universitară (*Depozit legal universitar*), prin colaborare cu Secția Știință și Centrul editorial universitar în vederea extinderii bazei de date *Universitaria*, colectarea informațiilor privind publicațiile noi apărute sub egida USB, materialelor referitoare la USB, contribuțiile științifice ale profesorilor universitari, biobibliografiile cadrelor didactice etc. În 2004 au fost inițiate lucrările de retroconversie a informației ce țin de producția științifică a profesorilor universității începând cu anul 1945. Această bază de date constituie reperul prin-

cipal în vederea editării bibliografiilor (în mai multe fascicole pe Facultăți) *Știința universitară bălțeană timp de 60 de ani*, a fost inițiată colecția de biobibliografii *Personalități universtare bălțene, Universitari bălțeni, Scriitori universitari bălțeni, Promotori ai culturii*. În acest an și-a făcut apariția primul număr al revistei *Confluente bibliologice*.

În cadrul concursurilor anuale organizate de către Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Biblioteca Universității bălțene mereu își regăsește numele printre bibliotecile de succes din Moldova, oamenii ei fiind menționați cu Diplome și premii prestigioase.

S-a schimbat bibliotecarul. În anul 1976 când venisem să lucrez la Biblioteca Institutului Pedagogic, îi puteai număra pe degete pe acei bibliotecari care posedau dexterități de dactilografiere (doar cei din bibliografic, catalogare și câțiva de la achiziții). Astăzi n-ai nevoie de nici un deget pentru a-i număra pe cei care nu pot opera pe calculator, nu este nimeni care să nu poată naviga prin OPAC, Internet.

Oamenii Bibliotecii. Timp de 60 de ani în această Bibliotecă au lucrat peste 500 de salariați, unii consacându-se integral și dăruindu-și deplin viața instituției din care și-au făcut o a doua casa, zidindu-

se în memoria Bibliotecii și cărților care le-au simțit mâinile gingașe și grijulii ori privirea ochilor oboseți de asupra.

Faina Tlehuçi (1923 - 2005) - Membru de Onoare al Senatului Universității de Stat "Alecru Russo", Om Emerit al Culturii; Eminent al Învățămîntului Public din R.S.S.M., Eminent al Culturii din U.R.S.S., decorată cu medalia Meritul Civic (1995, Republica Moldova) - 40 de ani a fost directoare a Bibliotecii. A muncit cu multă abnegație și cu o pasiune molipsitoare, cu un sprit creativ și competitiv. A atins înalte performanțe profesionale, formîndu-și echipe de bibliotecari cu care a edificat una dintre cele mai bogate și performante biblioteci de învățămînt din Republica Moldova.

Galina Nikitin (1925 - 1981), Eminent al Culturii din U.R.S.S.; Eminent al Culturii din R.S.M.M. - șefă a serviciului de comunicare a colecțiilor, a învățat cîteva generații de bibliotecari să iubească cartea, cititorul, să deprindă servirea utilizatorului cu multă rabdare și înțelepciune.

Elena Talanov (1944 - 1995) - șefa serviciului de comunicare a colecțiilor de literatură științifică și beletristică, a dovedit multă tenacitate, disciplină, consecvență în acțiuni, a fost o excepțională organizatoare a activităților culturale. Era foarte îngăduitoare cu cititorii care îi răspundeau cu multă dragoste și respect.

Elisaveta Mihailov (1932 - 2005), medalia Pentru Eroism în Munca; Eminent al Culturii din U.R.S.S.; Veteran al Muncii - a lucrat în calitate de bibliotecar superior pînă în ultimele zile ale vieții. Disciplinată, meticuloasă, foarte modestă și sensibilă, cu un deosebit simț al responsabilității, sociabilă, bună și fidelă bibliotecară.

Marina Eremeev (a activat 1968 - 1985) Director adjunct. Atentă, disciplinată, respectuoasă, a acumulat zeci de diplome și mulțumiri pentru buna activitate profesională. Concediată în legătură cu plecarea din țară.

Maria Donighevici (a activat 1972 - 1996) - bibliotecar superior, șef serviciu, director adjunct (1985 - 1996), revine la Bibliotecă în calitate de administratoare în anul 2004 - Eminent al Culturii din U.R.S.S. Absolventă a Facultății Filologie a rămas să lucreze la Bibliotecă, slujind cu fidelitate și multă dăruire tineretul studios, organizînd la un înalt nivel procesul de servire a cititorilor cu cartea, educația lor spirituală.

Valentina Șișkin (a activat 1963 - 1986), Eminent al Culturii R.S.S.M. - de la simplu bibliotecar a ajuns să fie responsabilă de o

colecție ce număra peste 1 mln de documente, a fost un șef de depozit foarte exigent, uneori chiar dur, nu suferea o atitudine neglijentă față de cărți, controla așezarea lor în raft în toate subdiviziunile, cerându-le tuturor ordine și corectitudine.

Nina Melinic, Eugenia Suhomlinova, Nina Colenda, Larisa Preadco, Saida Tkaci, Maria Bragari, trecute în neant și Kilea Tabak, Gabriela Gorodnaia, Tamara Mațkevici, Irina Romanov, Țala Soroțkaia - aceștea au fost camarazii cei mai consacrați ai doamnei Faina Tlehuci, oamenii care au contribuit în mod deosebit în evoluția Bibliotecii universitare bălțene.

Un cuvânt pios avem de spus despre bibliotecarii veniți din același Mileniu 2, dar care pînă în prezent își aduc obolul la asigurarea proceselor de învățămînt și cercetare științifică universitară:

Elena Scurtu (în Bibliotecă din anul 1967), șef Serviciu Documentare Informare Bibliografică, alcătuitor al 20 de lucrări bibliografice editate de Bibliotecă, tenace și consecventă, bine informată, are meritul de a culege cu acribie și a ordona după criteriile temeinice științifice cataloage, bibliografii și biobibliografii, care înscriu o pagină valoroasă în patrimoniul bibliografiei naționale.

Lucia Zadiraico (în Bibliotecă din anul 1968), Eminent al Culturii din R.S.S.M. șef serviciu Achiziții. Evidența colecțiilor. Milioane de

cărți au simțit miinile și ochii atenți, care au știut întotdeauna să le aprecieze la justa lor valoare. Generoasă, prea cuminte, onestă și exigentă continuă să-și onoreze funcțiile conducînd una din cele mai importante și strategice subdiviziuni.

Liuba Surlaru (în Bibliotecă din anul 1980), absolventa Facultății de Limbi Străine, după cîțiva ani de experiență pedagogică a venit să lucreze în Bibliotecă, unde a rămas pentru totdeauna. În 1986 a fost una dintre cele mai responsabile persoane de trecere a colecției bibliotecii din cîteva blocuri ale campusului universitar într-o singură clădire. A structurat fondul, divizîndu-l în fond principal, colecții speciale și colecții uzuale. Fiind la baza creării catalogului topografic, mai bine decît oricine poate răspunde care este situația colecției de ieri și de azi, cunoaște foarte bine cărțile și le gestionează cu cea mai mare dragoste și competență.

Larisa Roșca (în Bibliotecă din 1982), absolventa Facultății de Limbi Străine a îmbrățișat profesia de bibliotecar, ajungînd la funcția de șef serviciu Literatură în limbi străine, de fapt fiind una din întemeietoarele acestei structuri bibliotecare. Inteligentă, de o cumsecădenie rară, a însușit în scurt timp toate subtilitățile profesiei devenind un bun specialist și înțelept manager.

Maria Fotescu (în Bibliotecă din anul 1973), bibliograf superior, absolventa Facultății de Matematică s-a integrat plener în munca meticuloasă de bibliotecă, devenind unul din cei mai activi și exigenți alcătuitoari ai publicațiilor bibliografice.

Valentina Topalo (în Bibliotecă din anul 1981), absolventa Facultății de Limbi Străine a îndeplinit mai multe funcții, inclusiv șef oficiu, astăzi șef centru de Documentare al ONU și Șef al Centrului de Activități culturale și promoționale. Cu rafinament și mult har se apropie de orișice misiune, acțiune pe care o transformă într-un adevărat spectacol teatralizat. *Salonul Literar, Salonul Muzical, Pri-dvorul Casei, Club ONU Nord* - toate au pornit la drum fiind inițiate și ghidate de bibliotecara, pe care o cunosc toți profesorii și studenții celor opt facultăți universtare, Liceul și Colegiul "Ion Creangă", precum și cititorii Centrului ONU din Nordul Republicii.

Silvia Ciobanu (în Bibliotecă din anul 1986), absolventa Institutului de Cultură din Moscova, șefa serviciului Săli de lectură, a învățat cu o capacitate uimitoare posibilitățile calculatorului, astăzi devenind

de neînlocuit în ale designului materialelor promoționale și ale revistei *Confluente bibliologice*, teledatățile din holul parterului. Curajoasă, mereu în ofensivă, generatoare de noi idei (Zilele Bibliotecii la Facultăți, Clubul Bibliospiritus, redeschiderea accesului liber la raft) - reprezintă tipul bibliotecarului mileniului 3 sub toate aspectele.

Lina Mihaluta (în Bibliotecă din anul 1989), absolventa Facultății de Biblioteconomie și Bibliografie s-a integrat ușor, adaptându-se cerințelor și exigențelor Bibliotecii, acumulând cunoștințe și experiență a promovat la postul de șef Serviciu Catalogare / Clasificare, devenind reprezentantul nr. 1 al Bibliotecii în realizarea Proiectului SIBIMOL. Competentă, exigentă, cu o capacitate mare de muncă.

Elena Cristian (în Bibliotecă din anul 1988), absolventa Facultății Pedagogie și Psihologie, șefa Serviciului Împrumut la domiciliu, integrându-se în echipă demonstrează capacități manageriale adecvate activităților de servire a clienților, precum și instruirii continue a personalului.

Elena Stratan (în Bibliotecă din anul 1990), absolventa facultății de Filologie a îndeplinit mai multe funcții până a ajunge șef Serviciu Studii și cercetări. Asistență de Specialitate. Coordonatoare a Centrului Cultura Informației. Cu timiditate și-a început cariera bibliotecară pentru a ajunge să se manifeste astăzi ca un specialist de forță în toate domeniile profesiei, un cercetător meticolos și îndrumător generos pentru tinerii bibliotecari.

Dora Caduc (în Bibliotecă din anul 1991), absolventa Facultății de Biblioteconomie și Bibliografie a lucrat mai mulți ani în Muzeul Ținutului natal, ca după zece ani să vină la Bibliotecă, să avanseze la postul de director adjunct și cu multă competență să ghideze problemele de achiziții, catalogare și clasificare, informatizare, evidență statistică, servirea utilizatorilor.

Igor Afatin (în Bibliotecă din anul 1989), a venit odată cu începutul informatizării. Absolvent al Facultății Disciplini Tehnice, Matematică, a avansat până la postul de director adjunct Informatizare. Datorită cunoștințelor profesionale, insistenței și dorinței de-a implementa noile tehnologii în munca bibliotecarilor, fidelității sale, astăzi Biblioteca se poate mândri cu o bună funcțională a sistemului TINLIB, obținerea rapoartelor solicitate, cu o administrare eficientă a

rețelei, cu accesarea Internetului, cu elaborarea și menținerea mai multor programe aplicative în vederea raționalizării proceselor bibliotecare.

Ana Skutnițki, Emilia Țurcanu, Ala Gunico, Galina Sapogovski sînt bibliotecarele care măsoară cea mai veche experiență de muncă, aducîndu-și aportul la multe și diverse realizări bibliotecare.

Activitatea Bibliotecii actuale se sprijină în mare măsură pe Cei mai buni bibliotecari, nominalizați în Topul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova din ultimii ani: Liuba Surlaru, Larisa Roșca, Valentina Topalo, Dora Caduc, Elena Scurtu, Lina Mihaluța, Silvia Ciobanu și subsemnata.

Cu multă dăruire și abnegație lucrează **Iurii Pogrebneac, Anișoara Nagherneac, Liuba Pohilă, Marcela Bordeniuc, Lilia Melnic, Adela Cucu, Polina Spînu, Galina Belkovschi, Mira Gore, Natalia Culicov, Taisia Aculov, Natalia Lunic, Lina Cruglov, Ludmila Răileanu, Elena Țurcan.**

Predecesorii bibliotecarilor de azi nu au avut norocul să se bucure de condițiile și performantele tehnologiilor actuale. Ei s-au dăruit cu entuziasm cărților, adunându-le în timp, s-au dăruit cititorilor, asigurîndu-le necesitățile intelectuale. Biblioteca Universității bălțene păstrează cu recunoștință numele celor care au trudit cu dăruire în această instituție, trecîndu-i în *Muzeul Bibliotecii* cu genericul *Memorii peste timp*.

Aceste rînduri îi valorifică și pe actualii bibliotecari, care întîmpină anual peste 10 000 de cititori, le asigură condiții optime de studii în

vizitele ce le efectuează de 550 000 de ori pe an, oferindu-le pentru consultație peste 1 250 000 de documente.

Nici odată nu s-a conceput activitatea studenților, cadrelor didactice fără apelul permanent și major la carte, bibliotecă, bibliotecari - experți între câmpul nemărginit al informațiilor. Nici odată nu s-a admis absența bibliotecii din procesul didactic, perfecționarea profesională și morală. Dimensiunile academice europene, calitatea studiilor care se impune astăzi în Moldova, se pot obține numai cu biblioteci bine organizate, posesoare a unor baze documentare variate și valorificate intens, o bibliotecă care ar asigura accesul operativ la sursele informaționale și documentare.

Toate acestea fiind asigurate de către bibliotecarii, care mereu dovedesc că sînt utili pentru comunitatea pe care o slujesc, își stabilesc priorități clare, asigură eficiente proceduri, adoptând și modernizînd serviciile.

BIBLIOTECA MEA

Elena SCURTU,
șef serviciu,
Documentare Informare bibliografică
Biblioteca Științifică USB „Alec Russo”

In this paper are presented the thoughts of a manager about the bibliographer librarian work. To be a good librarian means, also, to dispose of personal style inventory which if it is not improved, makes the art of its management and, when it is improved the science management. Nowadays bibliographers share thier experience and focus on the impact of traditional and new forms of their work.

Anul 2005 a constituit un moment de bilanț în viața Universității “Alec Russo” și a Bibliotecii Științifice – 60 de ani de existență continuă pusă în serviciul educației și instruirii.

O aniversare este mai întotdeauna un frumos prilej de a deschide cartea amintirilor, de a-i răsfoi filele și a contabiliza încă o dată succesele - clipe de trăire a împlinirilor, dar și, respectiv, insuccesele – îndemn pentru zborurile viitoare spre culmi.

Activez în Bibliotecă de mai bine de 40 de ani și ași vrea să evoc câteva crîmpee din viața ei de altădată.

I-am pășit pentru prima dată pragul pe la începutul anilor „60 ai sec. XX, pe cînd eram studentă în anul I la Institutul Pedagogic “Alec Russo”, la Filologie. Îmi amintesc de sala mică a împrumutului de carte, mereu aglomerată, plină de rafturi cu cărți și bunăvoința bibliotecarilor. Eram întîmpinați întotdeauna cu multă amabilitate.

Am avut atunci prima ocazie să audiez împreună cu colegii o revistă bibliografică. Am fost profund impresionați, ba chiar încîntați. De atunci și pînă la finele studiilor, am fost prezenți aproape la toate

revistele bibliografice, care se promovau după un orar stabilit în sala de împrumut și în cea de lectură.

Sala de lectură a bibliotecii (una singură pe atunci) era locul preferat al studenților de la toate facultățile. Când sunetul anunța sfârșitul orelor, studenții din toate blocurile se îndreptau în fuga mare spre sala de lectură pentru a ocupa locuri, mai ales că exista o ierarhie a lor. Cele mai prestigioase erau considerate locurile de la primele mese, pentru că erau mai aproape de expozițiile de cărți și publicații periodice recente, un prilej de a ne mai delecta după asaltul materiilor mai complicate.

Îmi amintesc cu deosebită plăcere de manifestările culturale pe care le organizau bibliotecarii și pasiunea cu care studenții participau la ele (între timp mă angajasem și eu la bibliotecă). Un singur exemplu elocvent: discuția “De unde își ia începutul dragostea de țară și neam” cu participarea câtorva grupe de studenți de la filologie a durat mai bine de patru ore. Nu puteam potoli spiritele aprinse: dialoguri, monologuri, polemici, poezii.

Dar lecțiile de cultură informațională! Cu mult interes erau efectuate căutările de literatură în cataloagele clasice, în sursele bibliografice, enciclopedii, dicționare.

Construcția noului edificiu al bibliotecii este un capitol aparte în istoria instituției. Cititorii au demonstrat o dragoste fidelă pentru biblioteca lor. Toți profesorii ne-au ajutat la transferarea fondului de carte. La catedrele Institutului au fost întocmite programe de activitate: cine și când vine să ne ajute. Mulți studenți reveneau din vacanța de vară ca să ne dea o mîna de ajutor.

Sunt mai mulți ani de activitate în noua bibliotecă, ani încununați de realizări certe, dar și cu deficiențe înregistrate.

Au fost deschise noi servicii, utilizate noi tehnologii informaționale, noi metode și forme de activitate. Biblioteca Științifică a ajuns să fie considerată una din cele mai prestigioase biblioteci universitare din țară, devenind cunoscută și peste hotarele ei.

Vîrsta de 60 de ani a Bibliotecii este reflectată în lucrarea *Biblioteca Universitară bălțeană la 60 de ani*. Este un omagiu adus bibliotecii dragi, instituție care a fost în permanență un veritabil laborator de cultivare a specialiștilor, laborator în care s-a instrumentat cu pricepere cea mai miraculoasă invenție umană – cartea.

În articolul care deschide volumul “*Cinstește și oglindește trecutul pentru a avea prezent și viitor*”, directorul E. Harconița, face o incursiune în biografia meritorie a Bibliotecii universitare bălțene (începînd cu anul înființării -1945 și încheind cu anul aniversar 2005), evocînd cu discernămint principalele etape ale ascensiunii, devenirii.

Istoria Bibliotecii a fost „scrisă” de slujitorii ei, care și-au “făcut din bibliotecă o a doua casă, fiind persoanele-cheie a nelimitatelor spații informaționale”. Bibliotecarilor le este consacrat materialul “*Să fim mereu o autentică echipă...*”. Mulți dintre ei, spre marele nostru regret, nu mai sînt printre noi, dar biblioteca și cititorii ei păstrează amintirea lor.

Informația despre lucrătorii de azi ai bibliotecii este prezentată în capitolul “*Personalul Bibliotecii astăzi*”: studii, experiență profesională, lucrări publicate, specializări, reciclări, participări la foruri științifice, mențiuni, cunoașterea limbilor străine, personalia.

Cel mai impunător capitol, este cel bibliografic ce conține informație despre publicațiile editate de Bibliotecă: bibliografii, biobibliografii, materiale metodice, materiale promoționale, articole semnate de lucrătorii bibliotecii, în care este oglindită experiența lor de muncă, referințe despre bibliotecă și bibliotecarii ei.

Pe parcursul a 60 de ani, Biblioteca a fost vizitată de mai multe personalități (colegi, cititori, savanți, diplomați...), care au găsit necesar să aprecieze considerabilul prinos zilnic, scriind cuvinte frumoase despre activitatea colaboratorilor ei (a se vedea, în acest sens, capitolul “*Biblioteca văzută și apreciată de vizitatori, colegi, beneficiari*”).

Indexul de nume de la finele bibliografiei are menirea de a înlesni utilizarea ei.

Colectivul Bibliotecii universitare bălțene este sigur de viitorul instituției, urmînd să realizeze noi împliniri.

Arta cărții

Larisa ROȘCA,
șef Serviciu Literatură în Limbi Străine

Lilia MELNIC,
bibliotecar superior

*„Cărțile sunt moștenirea pe care
un mare geniu o lasă omenirii și care
sunt transmise din generație în generație
ca dar pentru urmașii, care nu s-au născut încă”*

Addison, J.

The book joins the thought and the word, the science and the art, the spiritual life of an individual and the whole society. Problems of ideology, aesthetics and information are treated in the book. Books have their history. All the civilizations that studied the writing gave characteristic forms to their "books". The study that you are reading now reveals the history of some books placed in the special collection of the library. You have the possibility to find out about the art of ornamenting them in different centuries in order to make them more attractive and to give them a longer life.

Studiul nostru despre arta cărții este completat cu exemple de carte din fondul rar al Bibliotecii Științifice și însoțit de o expoziție bibliofilă ce se vrea o punte peste vremuri.

Cartea este un fenomen social complicat. În ea se îmbină gândirea și cuvântul, știința și arta, viața spirituală a unui individ și a întregii societăți. De carte sunt legate probleme de ideologie, estetică, informare. Ea are istoria sa, problemele sale. Cartea conține o lume imensă de bogății spirituale ale umanității. Ea este nu numai produsul ci și instrumentul muncii intelectuale.

Originile cărții se pierd în negura vremii, fiind strâns legate de originile scrisului. Toate civilizațiile care au cunoscut scrisul au dat forme particulare "cărților" lor. În Orientul antic se scria pe tăblițe de ceramică, iar în Egiptul, Grecia și Roma aceleași epoci, mai cu seamă pe foi de papirus. Începând cu secolul al II-lea, atât în Orient cât și în Occident, se răspândește scrisul pe suluri de pergament, numite rotuluși, care înlocuiesc treptat papirusul și tăblițele de ceramică. Prima carte care avea forma cărții de azi e Codexul, cu foile de papirus sau de pergament, prinse între scoarțe de lemn frumos sculptate sau învelite în piele, împodobite cu nituri și pietre scumpe. Unele cărți aveau prinse de copertă niște lacăte care se încuiau.

De prin secolul al XI-lea, pergamentului i se substituie tot mai mult hârtia, adusă inițial în Europa din țările Orientului. Ulterior, Europa însăși va produce bogate sortimente de hârtie. Multe veacuri însă, paralel cu hârtia, pergamentul a continuat să constituie prestigiosul suport al unor sumptuoase manuscrise.

Numai apariția hîrtiei și a tiparului au declanșat revoluția cărții. Perioada în care forma cărții a evoluat de la manuscris la tiparniță, a

durat jumătate de veac. Tipăriturile din acea perioadă sunt incunabulile cu copertile din lemn, îmbrăcate în piele, unele cu ornamente încrestate cu cuțitul în pielea copertii cu motive ale stilului gotic târziu, mai rar figuri sau scene.

Încă de la apariția lor, cărțile caligrafiate pe foi de pergament sau de hârtie, erau frecvent împodobite cu diverse elemente decorative – litere ornate, viniete, chenare, frontispicii, reprezentări simbolice și figurative, monocrome sau policrome - cunoscute, sub numele de *miniaturi*, termen derivat din denumirea oxidului roșu de plumb, numit *miniu*, folosit inițial la executarea acestor decorații. Deși ulterior s-au utilizat în acest scop și alte substanțe colorante, ornamentele respective au continuat să se numească miniaturi, înțelesul noțiunii s-a restrângându-se cu vremea numai la sfera ilustrațiilor figurative ale manuscriselor, extinzându-se apoi asupra tuturor reprezentărilor figurative de mici dimensiuni, indiferent de tehnica lor. Nicolae Iorga a constatat că *miniatura* constituie *una dintre manifestările cele mai splendide ale sufletului evului mediu*.

Evul mediu a fost epoca de aur a miniaturii. Decorul esențial era alcătuit din litere ornate la care se adăugau frontispicii, chenare și compoziții figurative, reduse la dimensiunile unei viniete, alăturate inițialei, sau ocupând întreaga pagină.

Un exemplu de manuscris cu miniaturi este *Житие Александра Невского* (Viața lui A. Nevski), Leningrad, Ed. Avrora, 1990. Fiind perfectat într-un singur exemplar, el nu putea fi accesibil publicului larg, datorită ediției facsimile această lacună, caracteristică manuscriselor a fost compensată. La ilustrarea miniaturilor au participat mai mulți pictori. Amplasarea unor figuri și grupuri în aceste compoziții de la stînga la dreapta, de sus în jos e specific pentru majoritatea ilustratelor manuscrisului.

Слово о плъку Игоревъ (Cîntecul despre oastea lui Igor), editura Academia, 1934, este ilustrată în stil paleh de maestrul artei decorative, unul din inițiatorii miniaturii paleh Ivan Golicov. El este autorul nu numai a miniaturilor, ci și a frontispiciilor, vinietelor finale, letrinelor, a textului, care a fost scris în stilul slavon. Tot în interpretarea lui Ivan Golicov

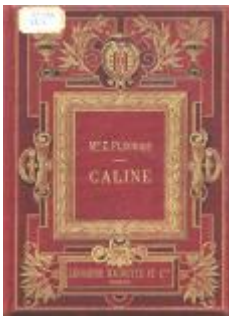

este prezentată coperta și titlul poemei epice, ce oferă operei o expresivitate și festivitate deosebită. Miniatura lui Ivan Golikov este o sărbătoare a culorilor - simbol.

Pe parcursul secolelor s-a diversificat atât tehnic cât și din punct de vedere al materialelor folosite, în conformitate cu rigorile curentelor ce s-au manifestat în artă. Stilul gotic este succedat de stilul renascentist de obârșie italiană, unde ia amploare legătura de lux. Se aurea coperta, pe îmbrăcămintea de piele se ornau plăci de aur cu diferite motive. A apărut marochinul și saftianul, cartonul care a înlocuit lemnul. În 1798, germanul **Aloys Senefelder** a inventat litografia, utilizând principiul tipăririi plate, or, pînă atunci, se utilizau tehnici de gravură prin scobire sau în relief. Litografie provine de la cuvîntul grec *lithos* - *piatră*, pe care era executat desenul. Autorizînd un traseu mai liber, mai rapid, mai fin, mai nu-anțat ea cunoaște un mare succes în epoca romantică. Gravura în lemn i-a amploare în anii 1830, fiind utilizată pentru ornarea cărților, vignetelor, frontispiciilor, inițialelor.

Din fondul rar al Bibliotecii Universitare bălțene evidențiem cărțile

lui **Zenaide Fleuriot**, *Grand coeur*, 1903, *Caline*, 1896 *Mandarine*, 1907, toate editate la Paris, la Libraria Hachette, cu legătura de carton acoperită cu percalină roșie, cu motive aurite, conținînd placa editorului. Opere ilustrate cu gravuri desenate pe lemn de C. Delort. Marea varietate de legături de pe decor le-am putea clasifica în felul următor: **casetat* - ce reproduce acelaș motiv ornamental, cu inspirație clasică; **decor presărat* - pe a cărei suprafață

figurează blazonul sau monograma repetată a cărții; **antrelacuri* - o împletitură continuă de linii curbe sau frînte; **catedral* - decor compus din elemente arhitectonice ale bisericilor medievale; **dantelat* - chenar dantelat cu colțurile orientate spre centru; **zăbrelit* - cu decor inspirat din arta porților din aliaj forjat; **grotesc* - motivul ornamental se repetă pe întreaga suprafață a cotorului cărții cu excepția spațiului pentru titlu (figuri ciudate, fantastice); **evantai* -

decor din elemente plasate în colțurile chenarului, sau în formă de rozetă în mijlocul copertei; *cu camee - compoziție în relief plasată în centru, într-un cartuș oval, amintind o camee; *vorbitoare / simbolice - reproduc subiectul cărții prin imagini gravate.

Arta lui **Gustave Dore** este realizată într-un registru foarte diferit. Dotat cu un mare spirit de observație și imaginație, el a debutat foarte de timpuriu. Utilizează noi tehnici de gravură în lemn - "lemn colorat", obținând de la gravorii săi nuanțe și contraste de calitate. Stilul său este marcat de prezentarea unor detalii de un realism nemaipomenit. El este considerat ca cel mai mare ilustrator al operei lui Dante. În colecția BȘU Bălți se conține un **Dante Aligheri, *L'Enfer***, o traducere în franceză de Pier-Angelo Fiorentino, acompaniată de textul italian, Paris, Librairie de Hachette et C-ie, 1868, in folio, demi - basane chagrinee (semi piele fină de capră), **Джон Мильтон, Потерянный и возвращенный рай (*Paradisul pierdut și regăsit*) = *Paradise lost and paradise regained***, cu 50 de desene interpretate de G. Dore, o traducere din engleză cu text paralel în limba rusă, editată la St. Petersburg, coperta și cotorul înfrumusețate cu ornament, imprimare color și aurită.

Alături de gravurile din lemn erau utilizate și gravuri în oțel **Moliere, *Oeuvres completes***, Paris, librăria Garnier Freres, ornată cu viniete gravate în oțel după desenele lui **G. Staal**.

Gravura în cupru a apărut la fel de timpuriu, mai târziu a apărut gravura în acva forte, care se folosește și azi în ilustrarea de carte.

Vă propunem atenției câteva cărți din fondul rar al BȘU Bălți, toate editate de unul din cei mai mari editori de carte rusă, magnat al cărții din acea perioadă- Ivan Dimitrievici Sîtin: **Л.Толстой (L. Tolstoi), *Война и Миръ (Război și Pace) 1912; *Драматическія произведения 1914 (Lucrări dramatice); *Анна Каренина (Ana Karenina) 1914.*****

Toate în legătura din carton îmbrăcată în pânză vopsită în culoare neagră, numele autorului și titlul operei imprimate cu litere aurite, fiecare copertă ornată cu o placă din metal cu imprimări în relief ce reproduc subiectul cărții (ornamentare simbolică), bogate în ilustrații sau copii fotografii, color sau alb-negru, reprezentînd scene din spectacole cu acelaș titlu, fiecare cu o foaie de protecție cu text explicativ.

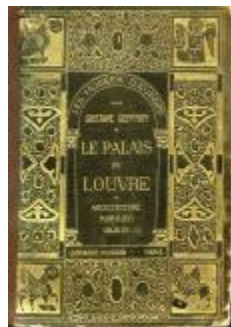
Fotografia a constituit pentru gravori o sursă abundentă de inspirație, dar ea nu-și găsește la începuturi utilizarea în ilustrarea cărții, fiind necesară hîrtie specială. O ediție bilingvă, rusă și franceză, în prefața căreia este menționat că această ediție prezintă o metodă absolut nouă în ilustrarea uneia din cele mai mari creații ale literaturii ruse *Иллюстрации къ Запискамъ сумашедшаго (Ilustrații la notițele unui bufon) Н. В. Гоголь, 1883, Ст.-Петербургъ*. Fotografiile sunt interpretate de fotograful Academiei Imperiale de Arte, Constantin Șapiro. Coperta e din carton, îmbrăcată în pînză fină de mătase, părțile laterale ale cărții aurite.

În perioada romantismului, cartea își schimbă vestimentația. Multe continuă să fie legate într-o copertă de hîrtie, uneori colorată. Se renunță la coperta de piele, care era foarte scumpă, păstrînd o copertă mixtă din piele și carton. Într-o interpretare originală deținem cartea într-o legătură de carton cu coperta mixtă din percalină și piele cu imprimări florale, aurite *Вселенная и человекчество (Universul și omenirea), 1904, С.-Петербургъ*. Este o traducere din germană a cărții renumitului învățat Hans Kramer sub redacția profesorului A. S. Doghel. Textul e bogat ilustrat, susținut de planșe suplimentare color și alb - negru, copii de pînze, de fotografii, scheme privind universul și omenirea.

Două cărți din seria *Muzeele Europei*, ambele editate la Paris, Librăria Nilsson la începutul secolului XIX, a criticului de artă cu mare pătrundere și clarviziune: **Gustave Geffroy, Versailles** - titlu încadrat în ornamente tipografice și frontispiciu cu lugeri de aur, fructe de ananas, cu un mascheron central gravat de Rene Binet.

Le Palais du Louvre, cu cartonaj original al editorului, cu inscripții aurite. Poarta cărții reprezintă *Chelia evanghelistului* (veche comoară a călugărului Saint-Denis). Ornamentul final

este prezentat prin vaza antică a lui Porfire.

Adesea felul de interpretare a legăturii, decorul, pot ajuta la datarea exactă și la stabilirea provenienței unui volum.

Ediția facsimile a minunatului manuscris consacrat monumentului cul-turii poetice, poemei ce reunește arta cărții cu arta ilustrării în stilul barocco rus este cartea **Книга любви знак в честен брак Париян Истомин**. Carte adusă în dar lui Petru I și Eudochia Lopuhina cu ocazia căsătoriei. Coperta este din carton presat îmbrăcată în pînză de mătase cu ornament aurit în formă de panglici. Lucrarea arată ca o ghirlandă festivă din embleme.

Autorul, cu ajutorul emblemelor, a găsit modalitatea simbolico-alegorică de a se exprima. Tipul clasic al emblemei prezintă o triadă: deviză, imagine și poezie. Seria de triade din această carte e supusă unei teme, formînd o poemă.

Un maestuos monument al culturii române este **Biblia de la București, 1688**. Coperta din carton, acoperită cu piele neagră, cu ornament fitomorf. În frontispiciu lugeri voluptuoși, răsucindu-se, ocupă tot centrul cu inflorescențe de bujor, floarea soarelui, alături de fructe de rodie. Ea a fost tipărită prima dată în timpul lui Șerban Vodă Cantacuzino, domnul Țării Românești. În colecția Bibliotecii este prezent exemplarul retipărit în facsimil, în 1997 la București. Atenția este atrasă de eleganța literei, acuratețea dispunerii textului în pagină, de grațioasele inițiale.

În zilele noastre legătura, de cele mai multe ori comercială, este fabricată din carton cu fața lucioasă și viu colorată, mai rar din piele naturală, sau substituent, uneori cu supracopertă ce contribuie la afirmarea estetică a cărții.

Cartea **Кэлэторииле луй Гулливер, Жонатан Свифт**, (Călătoria lui Guliver, J. Swift), editată în 1980 la Chișinău, la Literatura artistică, este o ediție bibliofilă, cu coperta îmbrăcată în piele bej, cu imprimare aurită, central monograma repetată a autorului cărții (decor presărat), garnitura literară și imprimarea sunt interpretate în offset, cele 14 gravuri autografe sunt tipărite pe plăci de aramă în atelierul graficianului Ilie Bogdesco.

Un alt model de interpretare a cărții moderne e cartea **Strigăt către tine** de Grigore Vieru, Ch. Litera, B. Litera Int., 2000. Coperta e din carton cu fața lucioasă, albă, presărată din abundență cu frunze de

laur aurite. Pe suprafața de jos a cărții și pe cotor figurează blazonul *Bibliotecii de aur*, din care face parte această carte cu nr.200.

Cartea ***Fables de La Fontaine***, cu text integral, editată în 1993 în Slovenia la editura Ars Mundi, coperta din carton cu fața lucioasă ornată cu ilustrația fabulei *Lupul păstor la oi*, cotorul din piele de culoarea verde ce poartă imprimarea aurită a numelui Gustave Dore, autorul celor 320 ilustrații - gravuri în plină foaie, viniete, ornamente finale, reprezentînd subiecte ale fabulei.

Caligramă este un text poetic, dispunerea tipografică a căruia urmărește reprezentarea grafică a simbolurilor sau sugestiilor dintr-o poezie. **Guillaume Apollinaire *Calligrames***, 1955. Coperta din hîrtie velină, albă, decorată cu una din caligramele în culori a lui G. Apollinaire, în frontispiciu reproducția unui desen de Pablo Picasso, gravat pe lemn de R. Jaudon. Poeme-imagini și poeme desene, sursele unui lirism vizual rar utilizat pînă aunci. Sintezele picturale permit să citești dintr-o privire ansamblul unui poem. Această ediție este revăzută și redactată după documente originale, îmbogățită cu numeroase reproducții ale caligramelor manuscrise, prezentate și adnotate de Michel Decaudin. Ediția a fost limitată la 8000 de exemplare, rezervate abonaților *Clubului celei mai bune Cărți*. Cartea de față poartă nr. 2552.

Călătorind prin timp, am descoperit farmecul, frumusețea captivantă a modului de înfrumusețare cu decoruri spectaculoase a cărții în diferite epoci. Cartea tipărită cu ilustrate este tot odată un obiect, care îți poți simți odoarea hărții și legăturii. Imprimarea este o artă. Avea perfectă dreptate **Victor Hugo** cînd spunea: ***Să descifrezi o carte, să te cufunzi în ea, să creezi, Ce Sărbătoare!***

**ADAPTAREA CURRICULUM-ULUI
ÎN DOMENIUL BIBLIOTECONOMIEI
ȘI ȘTIINȚEI INFORMĂRII LA
OBIECTIVELE PROCESULUI DE LA
BOLOGNA LA UNIVERSITATEA DE
STAT DIN MOLDOVA**

*Nelly ȚURCAN,
dr., conferențiar universitar,
prodecan Facultatea Jurnalism și
Științe ale Comunicării,
Universitatea de Stat a Moldovei*

The Librarianship Education of the Republic of Moldova is in full reorganization in connection with adherence of the country to the Process of Bologna. Each University becomes a partner of the Process of Bologna. The 2005-2006 year of study will become a part of the history of education of Moldova as a year when the education began to be performed in two cycles: cycle I – Licentiat Degree acquired in 3 years: cycle II – Master’s degree acquired in two years. The new concept of studies is based on a more active student’s implication into the teaching-studying process. The education programmes and plans have been changed, the system of evaluation of the students’ knowledge has also been modified.

Tendința spre integrare și soluționarea problemelor globale devin astăzi dimensiuni principale ale dezvoltării țărilor europene. Crearea unui spațiu al conviețuirii europene este determinat de premise obiective ale progresului civilizației umane. Influențată de specificul etapei concret istorice, comunitatea europeană a identificat factorii prioritari / determinanți ai integrării, prin care se numără și integrarea prin educație. În acest context, formarea spațiului unic vital european are la bază crearea spațiului unic educațional, care își propune cultivarea cetățeanului European, deschis, capabil de o integrare socio-profesională de succes, în cea mai competitivă economie din lume, cu cele mai multe și bine plătite locuri de muncă. O astfel de strategie a dezvoltării va determina caracterul prioritar al Europei în contextul dezvoltării mondiale.

Anume acest obiectiv major a fost pus la baza „Procesului de la Bologna” ce presupune activități și eforturi din partea întregii comunități universitare.

Procesul de la Bologna vede Europa drept un spațiu al cunoștințelor, cunoștințe necesare pentru a face față noilor cerințe și imperative din știință și tehnologie, importante și pentru dezvoltarea societăților democratice. Deși este în fond o responsabilitate a Miniștrilor Educației, principiile Declarației de la Bologna au fost formulate cu ajutorul reprezentanților tuturor comunităților universitare, universitățile devenind astfel parteneri ai Procesului de la Bologna. El este o cooperare între statele care își guvernează propriile politici educaționale. Procesul de la Bologna este un proces de compatibilizare a sistemelor de învățământ superior din țările europene.

La baza Declarației de la Bologna stă tendința de internaționalizare, care cheamă la construirea Spațiului European ca parte integrantă a instruirii universitare, protejând diversitatea experiențelor formative naționale. Astfel, Procesul de la Bologna se bazează pe ideea de internaționalizare a învățământului superior, păstrând anumite tradiții naționale.

Conceptul de internaționalizare prevede că toate Școlile de Biblioteconomie și Știința Informării să împărtășească aceleași principii teoretice, importante la organizarea în comun a activității didactice.

UNESCO a stat la începuturile internaționalizării studiilor în domeniul biblioteconomiei și științei informării, lansând ideea de creare a unui curriculum de bază pentru specialitate (UNESCO, 1984). Li-niile directorii pentru dezvoltarea curriculară pentru bibliotecari, documentaliști și arhiviști, prevăd studierea tehnologiilor informaționale noi ca pe o instruire de bază în cadrul unei programe comune. Apoi au urmat câteva proiecte și studii ale Comisiei Europene, IFLA și FID, care se axau pe includerea tehnologiilor informaționale în curriculum-ul de specialitate, pe instruirea continuă și pe competențele specialiștilor în informare. În 1985, UNESCO a încercat să facă o inventariere a școlilor de biblioteconomie, pregătind Ghidul internațional pentru biblioteconomie și știința informării. În acest ghid sunt descrise arhitecturile formative și nivelele existente de formare academică în domeniul biblioteconomiei și științei informării. În 1997, Consiliul European pentru Informare și Documentare a ampli-

ficat tema competențelor în cadrul proiectului “Dezvoltarea Euro-competențelor pentru Informare și Documentare”. Un alt proiect propus de IFLA – *Liniile directorii pentru echivalarea reciprocă a calificărilor profesionale* a fost publicat în IFLA Journal. În 2005, EUCLID – Asociația Europeană pentru instruire și cercetare în Biblioteconomie și Știința Informării a confirmat sincronizarea cu principiile Procesului de la Bologna și formarea Spațiului European al Învățământului Superior în domeniul biblioteconomiei și științei informării. Aceasta și-a găsit reflectare în organizarea la Copenhaga în august 2005 a unei conferințe internaționale privind dezvoltarea curriculară în domeniul Biblioteconomiei și Științei Informării.

Pentru învățământul biblioteconomic universitar, Procesul de la Bologna reprezintă un stimulent puternic de consolidare a angajamentelor internaționale în ce privește:

recunoașterea diplomelor de studii universitare; calitatea învățământului universitar; instruirea continuă, mobilitate academică și cooperarea interuniversitară la nivel național și internațional etc.

La ultima consfătuire a Miniștrilor Educației, care s-a desfășurat la Bergen (2005), au fost formulate următoarele priorități: structurarea învățământului superior pe cicluri; cooperarea în domeniul asigurării calității; recunoașterea reciprocă a diplomelor și a perioadelor de studii.

La nivel național, au fost întreprinse acțiuni în vederea realizării priorităților sus-numite:

- modificările la Legea învățământului privind restructurarea învățământului superior pe cicluri: studii superioare de licență (ciclul I) și studii de masterat (ciclul II) și implementarea Sistemului European de Credite Transferabile de Studii (ECTS);
- aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională în instituțiile de învățământ superior, elaborat în conformitate cu clasificatorul tip al Nomenclatorului UNESCO ISCED – 97;
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind aprobarea Programului de modernizare a sistemului educațional;
- Programul de acțiuni pentru implementarea obiectivelor Procesului de la Bologna;
- au fost aprobate mai multe acte normative ale Ministerului Educației, Tineretului și Sportului privind Procesul didactic în insti-

tuțiile de învățământ superior; Ordinul Ministerului Educației, Tineretului și Sportului privind Suplimentul la Diplomă, model unic european – Diploma Supliment;

- Planul – cadru pentru ciclul I (studii superioare de licență);
- pregătirea unui nou cadru legislativ – pregătirea proiectului de legi ale sistemului educațional;
- a început crearea cadrului normativ al sistemului de asigurare a calității; este în prima variantă legea calității învățământului.

Acești pași demonstrează subscrierea R. Moldova nu doar de iure, care s-a produs pe 19 mai 2005 la Bergen, dar și de facto, la ideile Spațiului European al Învățământului Superior, precum și realizarea obiectivelor Procesului de la Bologna, care vor favoriza modernizarea și dimensionarea învățământului universitar autohton în coordonatele formative universitare europene și îi vor conferi competitivitatea adecvată pe piața universitară europeană.

În domeniul Biblioteconomiei și Științei Informării aderarea la Spațiul European de Învățământ Superior presupune, în primul rând, elaborarea unui curriculum de formare profesională bazat pe competențele profesionale ale viitorilor specialiști în domeniul biblioteconomiei, asistenței informaționale și arhivisticii și racordarea la standardele europene de formare academică în domeniu.

Curriculum-ul universitar la domeniul de formare profesională 344 „Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică” trebuie să fie în permanentă concordanță cu piața forței de muncă. Viitorii specialiști trebuie să dobândească noi competențe complementare sau suplimentare, trebuie să-și pună în evidență aptitudinile, să și le dezvolte. Astfel, curriculum-ul la specialitate trebuie să fie direcționat spre profesie și o intrare imediată pe piața de muncă, dar, în același timp, trebuie să pregătească studenții pentru studii ulterioare și o intrare mai târzie pe piața muncii.

În calitate de bază metodologică pentru determinarea competențelor specialiștilor în biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică au servit nu doar documentele elaborate de IFLA, UNESCO, EUCLID și Consiliul European pentru Informare și Documentare, dar, în primul rând, documentul cunoscut ca „Dublin Descriptors”, care stabilește competențele profesionale pentru cele trei nivele de instruire – Licență, Masterat și Doctorat (2003). Acest document

prevede pentru fiecare ciclu câte trei nivele de competențe: competențe specifice pentru domeniu (cunoștințe, aplicarea cunoștințelor, gândire); competențe speciale (cunoștințe, aplicarea cunoștințelor); competențe transversale (de comunicare, abilități de învățare). La ciclul I de Licență, studentul trebuie să demonstreze cunoștințe și înțelegerea domeniului de studiu; să poată aplica cunoștințele în practică; să demonstreze capacități de rezolvare a problemelor din cadrul domeniului de studiu; să adune și să interpreteze relevant datele din cadrul domeniului de studiu; să comunice despre ideile, problemele și soluțiile propuse atât specialiștilor, cât și nespecialiștilor; să-și dezvolte abilitățile de studiere, necesare pentru continuarea în mod autonom a studiilor la un nivel mai înalt.

Pentru ciclul II de Masterat, sunt prevăzute următoarele competențe: bazându-se pe cunoștințele și abilitățile din ciclul I, studenții ar trebui să le extindă, fiind capabili să dezvolte sau să aplice ideile originale, în special, pentru cercetare; să aplice cunoștințele și abilitățile nu numai în domeniul de formare profesională, dar și într-un al domeniu înrudit sau într-un context multidisciplinar, legat de domeniului de studiu; să posede abilități de integrare a cunoștințelor; să comunice explicit și fără ambiguitate concluziile sale atât specialiștilor, cât și nespecialiștilor; să posede abilitățile necesare pentru continuarea în mod autonom a studiilor la un nivel mai înalt.

Modificările la Legea Învățământului, realizate în mai 2005, privind competențele profesionale pentru ciclul I și ciclul II sunt destul de ambigui. În această ordine de idei, pentru noua Lege a Învățământului Superior, la reprofilarea competențelor ar trebui să se țină cont de prevederile „Dublin Descriptors”.

Formarea competențelor generale, ce corespund domeniului general de studiu – Științe ale Comunicării și a competențelor speciale, care corespund domeniului de formare profesională – Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică cere o abordare complexă și se realizează pe parcursul întregului proces de studiu. Pentru realizarea acestor obiective la Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării a fost aleasă structurarea modulară a conținutului de formare profesională. Astfel, în cadrul fiecărui semestru, studenții studiază 6-7 module, constituite din câteva discipline. Unele module îmbină disciplinele care abordează aceeași problemă epistemologică sau fac

parte din același subdomeniu al științei și studiul lor consecutiv respectă logica internă a științei. În alte module, accentul se pune pe complementaritatea conținutului. Cu toate că pot fi diverse principiile de formare a unui modul, datorită faptului că modulul conține discipline înrudite, conținuturile acestora realizează aceleași obiective generale, contribuie la formarea acelorași competențe.

În anul universitar 2005-2006, la specialitatea Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică, a început realizarea instruirii în două cicluri: ciclul I – Licență de 3 ani; ciclul II – Masterat de 2 ani. Planul de învățământ pentru ciclul I de Licență, elaborat de un grup de lucru, este direcționat spre formarea competențelor generale și profesionale ale viitorilor specialiști în Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică, Licențiați în Științele Comunicării.

La ciclul I, Programul are scopul să formeze temelia pentru admiterea în profesie, furnizând un învățământ de nivel înalt, dar și prin încurajarea dezvoltării maxime în aria Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică. Programul este structurat cu multe aspecte obligatorii. Învățământul studenților este dirijat, deși studenții sunt încurajați să-și dezvolte independența în timpul cursului din primul ciclu.

Planul de învățământ include discipline de diferit *grad de obligativitate*, dar în același timp permite studenților să-și formeze propriul traseu de studiu prin *alegerea* anumitor discipline. După funcția disciplinelor (modulelor) în formarea specialistului planul de învățământ include discipline (module) fundamentale, care constituie 40 de credite (22%). Această componentă o reprezintă următoarele module și discipline: Modulul „Introducere în științele comunicării” (Introducere în studiul comunicării, Tipologia comunicării publice, Structuri sociale de comunicare); „Sociologia comunicării” (Sociologia generală și sociologia comunicării, Sociolingvistica, Teoria și sociologia lecturii); „Legislația și deontologia comunicării” (Drept constituțional, civil, penal, procesual penal, Cadrul legislativ al biblioteconomiei și științei informării, Deontologia profesională); „Limbaajul comunicării” (Stilistica, Redactarea); „Managementul și marketingul comunicării” (Managementul comunicării, Marketingul comunicării, Managementul și marketingul de bibliotecă) etc. Aceste discipline au drept scop acumularea de către studenți a cunoștințelor de

bază și a informației necesare pentru asimilarea cunoștințelor în domeniul Științelor comunicării și în domeniul Biblioteconomiei, asistenței informaționale și arhivisticii. În rezultatul studierii disciplinelor fundamentale, studenții vor obține cunoștințe și abilități de bază, integrate în competențe care permit abordarea științifică a domeniului dat, precum și înțelegerea și crearea de cunoștințe noi.

Următoarele componente în planul de învățământ sunt cele *de formare a abilităților și competențelor generale*, care constituie 15 credite (8%) și *de orientare socioumanistică* – 20 credite (11%). Modulele și disciplinele din acest segment au drept scop cultivarea la viitorii specialiști în Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică a deprinderilor de a învăța, cerceta, analiza, expune, comunica efectiv oral și în scris, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale, în domeniul de pregătire profesională și în contexte culturale diverse, precum și formarea unui orizont larg de cultură juridică, filozofică, politologică, sociologică, psihologică și economică, care i-ar permite viitorului specialist să-și asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă și să se poată adapta operativ și eficient la modificările societății în tranziție. Modulele care formează competențe generale sunt „Limba străină pentru comunicare”, cu aplicare în domeniul de formare profesională și „Informatica”, programul căruia corespunde Programei analitice de obținere a Licenței Europene de Conducere a Computerului. Modulele de formare a competențelor și abilităților de orientare socioumanistică sunt, de exemplu, „Civilizația europeană” (Construcții europene, Civilizația antică în maxime și expresii, Geografia politică și economică contemporană, Comunicarea interculturală, Literatura Europei de vest sec. 20 - 21); „Filozofia, antropologia și semiotica comunicării”.

Disciplinele și modulele fundamentale, de formare a abilităților și competențelor generale și socioumanistică constituie structura formativă de bază *obligatorie* în pregătirea viitorului specialist, comună mai multor domenii de formare profesională (Jurnalism, Științele comunicării, Activitate editorială, Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică) în cadru domeniu general de studiu – Științele Comunicării.

Partea cea mai marea în planul de învățământ o ocupă componenta *de orientare spre specializare (specialitate)*, care constituie 78 de

credite (44%). Dar, în același timp, în segmentul de orientare profesională pot fi incluse și disciplinele (modulele) de orientare fundamentală, generală și socioumanistică. Segmentul de orientare spre specializare (specialitate) realizează obiective formative, asigură asimilarea de cunoștințe la nivel științific și creator contemporan, orientate spre formarea identității profesionale a studentului și se oferă în regim obligatoriu și opțional. Din cadrul modulelor obligatorii fac parte: „Introducere în biblioteconomie și știința informării”, „Pre-lucrarea informației”; „Dezvoltarea colecțiilor”, „Teoria și organizarea bibliografiei”, „Tehnologii informaționale în structuri infodocumentare”, „Sisteme automatizate de informare”, „Arhivistica” etc. Modulele de orientare spre specialitate opționale sunt dependente de alegerea pe care vor face-o studenții, optând pentru un alt domeniu de formare în ciclul II.

Componentă *de orientare către alt domeniu de formare în ciclul II*, masterat, care prevede acumularea a 20 de credite (11%), o constituie disciplinele (modulele) condiție obligatorii pe care studentul le va solicita în cazul când optează pentru un alt domeniu de formare profesională la masterat. Studenții de la Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării de la toate specialitățile vor putea alege între științe politice, economice, științe sociale și culturologie. În opinia noastră, rezervarea a 20 de credite (600 de ore) pentru un alt domeniu de formare în ciclul II nu este justificată. Credem că această alegere studenții trebuie s-o facă suplimentar la cele 180 de credite (obligatorii) pentru obținerea studiilor universitare de licență.

În dependența de alegerea studentului disciplinele opționale de orientare spre specialitate vor fi: „Clasificarea și indexarea pe domenii: politic, economic, social, cultural”; „Servicii informaționale pe domenii: politic, economic, social, cultural”; „Resurse informaționale în domeniul politic, economic, social, cultural”; „Utilizatorii de informații în domeniile: politic, economic, social, cultural” etc.

Caracterul activ al procesului de predare-învățare prevede stagii practice care se vor realiza la sfârșitul fiecărui an de studii în volum de 16 săptămâni – 16 credite (8%). În același timp, conceptul actual al studiilor se bazează pe o implicare mult mai activă a studentului în calitate de participant în procesului de predare-învățare. S-a majorat

considerabil volumul de timp pentru lucrul individual al studenților (volumul de timp rezervat lucrului individual este în aceeași proporție ca și volumul de timp rezervat pentru lucrul în auditoriu). De exemplu, pentru modulul „Prelucrarea informației” sunt prevăzute 90 de ore – prelegeri, lucrări practice și de laborator, pentru lucrul individual la acest modul se rezervează de asemenea 90 de ore.

La Facultatea noastră, ca și în toată Universitatea, a fost modificat sistemul de evaluare a cunoștințelor studenților. Deja de câțiva ani toate examenele la USM se desfășoară în formă scrisă, în formă de test. Întrebările din testul de examinare evaluează cunoștințele, abilitățile practice și cele creative ale studenților. Pentru studenții de la ciclul I Licență planul de învățământ prevede o evaluare în aceeași formulă, doar că examenul a rămas unica modalitate de evaluare a studentului în timpul sesiunii. În același timp, s-a lărgit considerabil varietatea formelor și metodelor de evaluare intermediară: lucrări de control, referate, testări intermediare, proiecte, teza de an, care stimulează formarea atât a competențelor profesionale, cât și a celor generale.

Programul la ciclul II Masterat urmează să fie elaborat. Acest program, în opinia noastră, trebuie să încurajeze studenții să-și aprofundeze cunoștințele și abilitățile profesionale, cu o orientare spre o specializare (Biblioteconomie, Arhivistică; Management Informațional, Organizarea cunoștințelor etc.). Programul la ciclul doi va oferi studii flexibile și deseori studii formate individual, după traseul individual al studentului. Instruirea studenților trebuie să fie în mare parte independentă, profesorul furnizând călăuzirea necesară, care corespunde direcției individuale în care se va specializa studentul.

Deci, drumul pe care trebuie să-l parcurgem spre Spațiul European al Învățământului Superior este lung și cere mobilizarea eforturilor comune a cadrelor didactice, practicienilor și a întregii comunități profesionale. Credem că Asociația Bibliotecarilor, Consiliul Biblioteconomic Național și toată comunitatea biblioteconomică trebuie să se implice activ în evaluarea, expertiza planurilor de studii. Sugestiile dumneavoastră ne vor permite să pregătim specialiști de înaltă calificare profesională, care vor veni cu idei moderne, progresive de dezvoltare a sectorului infodocumentar.

**BIBLIOTECARUL
DE REFERINȚE.
DILEMELE UNEI PROFESII
ÎN DEVENIRE.**

Dr. Tamara PETROV,
*lector universitar, șef serviciu
Bibliografic, Referințe,
Cercetare Științifică, BCU Timișoara*

There are two variants that are used in the speciality literature in order to determine the librarian type: the professional librarian and reference librarian. Which is the statute of those two entities and what connection does there exist between them? The librarian of reference, in fact, and the services offered implicitly are the result of a continuous adjustment of librarians to the concrete and diverse demands of the users, in the conditions specific to the informational society and by virtue of some hyperspecialization of the human knowledge.

Schimbările paradigmatică ce au intervenit în societatea contemporană, legate, în mare parte, de dezvoltarea tehnologiilor, s-au răsfârțat atât în tectonica cunoașterii științifice, cât și în domeniile practice ale activității umane. Nici biblioteconomia, care structuralmente este un teritoriu al convenției, nu poate rămâne imună la înnoirile ce survin în planul general al pragmaticii. În cazul acceptării *noului*, este important să se evite producerea anumitor sincope funcționale, care ar duce inevitabil la discontinuități în procesul transferului de informații. Dacă, în genere, se spune că adevărurile noi vin să le înlocuiască pe cele vechi, în biblioteconomie această axiomă nu poate fi aplicată integral, întrucât biblioteca își îmbogățeste și își perfecționează permanent potențialul, fără să anuleze mijloacele de comunicare deja existente. *Legea sincronismului* funcționează, cu precădere, în direcția înlăturării frontierelor rigide, instituite arbitrar între diversele domenii ale noosferei, fenomenul interdisciplinarității afirmându-se ca o soluție pentru contracararea efectelor hiperspecializării ce segmentează și separă diversele câmpuri ale cunoașterii. Sub impactul acestei metodologii epistemologice, conceptele ce țin de

teoria și de practica biblioteconomică dobândesc valențe și semnificații noi. În aceste condiții, cresc și posibilitățile de procesare a informației, iar activitatea de bază a bibliotecarului, cea de gestionare a documentelor, se amplifică și devine mai complexă. Însăși noțiunea de *gestiune*, și-a extins aria de aplicare, pătrunzând în domeniul conex al teoriei informării, fiind exprimată și prin sintagma, tot mai des vehiculată în studiile de specialitate - *gestiunea informației*.

Tradițional, profesia de bibliotecar necesită cunoștințe și abilități pentru gestionarea documentelor bibliotecii, în sensul pe care ni-l dă și DEX-ul: „*Totalitatea operațiilor privind primirea, păstrarea și eliberarea unor bunuri materiale [...]*”, ce implică utilizarea eficientă a resurselor financiare, materiale și umane sau, mai bine zis, o activitate managerială organizată, condusă și coordonată unitar. Astăzi însă, bibliotecarilor li se cere să dea dovadă nu doar de abilități ce se reduc la gestionarea documentelor ca entitate fizică, ci în primul rând, au nevoie de cunoștințe temeinice pentru a dovedi că sunt cu adevărat *profesioniști ai gestiunii și vehiculării informației și cunoașterii*.

În plină afirmare a civilizației globalizante, nimeni nu tăgăduiește faptul că sarcina principală a biblioteconomiei românești este modernizarea și sincronizarea efectivă cu marile tendințe mondiale ale profesiei. Suntem puși în situația de a parcurge simultan mai multe faze ale unei evoluții de decenii a colegilor noștri de breaslă occidentali, neavând decât o singură soluție – *arderea etapelor*, pentru a ne putea integra în fluxul actual al reformelor. Totodată, fiind bine cunoscută inconsistența și ineficiența *formelor fără fond*, se impune nu o implantare sau o imitare oarbă a modelelor străine, fără a se ține seama de posibilitățile concrete de adaptare la condițiile specifice societății românești, ci o atitudine critică, constructivă. Victor Hugo spunea undeva: „*trebuie să știm exact cantitatea de viitor care poate fi introdusă în prezent*”. De o asemenea capacitate de discernământ au nevoie și specialiștii din domeniul biblioteconomic românesc, aflați într-o perioadă de indubitabilă criză de identitate. Pe de-o parte, cunoașterea performanțelor profesionale ale bibliotecarilor de peste ocean are asupra noastră un efect inhibant, deoarece ne face să realizăm cât de multe sunt de făcut și cât de puțin se poate face la noi,

într-o atare precaritate profesională. Nu e vorba doar de un acut deficit financiar, ci mai cu seamă de o mentalitate încremenită în vechile tipare și de o stare de inerție, greu de depășit.

Pe de altă parte însă, o experiență preexistentă diminuează incertitudinile, ne permite să anticipăm necesitățile utilizatorilor și să evităm eventualele greșeli, ne facilitează găsirea unor căi de soluționare a multor probleme. Tocmai de aceea miza majoră în schimbările ce se preconizează se pune, în primul rând, pe potențialul uman și abia după aceea pe mijloacele tehnice și financiare. Cum spuneam și mai sus, mutațiile profunde trebuie să înceapă de la noi, bibliotecarii. Nu este indicat să așteptăm să ne ia valul sau să vină cineva dinafară să ne rezolve problemele, ci ar fi bine să ne întrebăm: Oare am folosit rațional toate resursele pe care le avem la îndemână? Oare am epuizat toate posibilitățile existente în momentul de față pentru a îmbunătăți serviciile prestate utilizatorilor? Oricare ar fi răspunsul, cert este că mai există multe posibilități neexplorate încă, dar care ar conduce atât la optimizarea serviciilor oferite, cât și la o satisfacție și împlinire profesională. Până acum, profesia noastră s-a limitat doar la activități de rutină, fără o angajare în cunoaștere, care presupune o capacitate de flexibilitate și de creativitate sporită.

Pentru a răspunde acestor provocări, nu este îndeajuns să rămânem doar în perimetrul unor vide teoretizări, ci să trasăm o traiectorie care ne-ar ajuta să stabilim niște priorități în devenirea profesională, menite să ne îndrume spre găsirea răspunsurilor la întrebările: Ce am făcut, ce-aș mai putea face și cum ar trebui să fac ceva pentru a obține rezultate mai bune? De oriunde am porni și orice cale am alege, toate drumurile ar trebui să ducă, până la urmă, spre utilizator, întrucât acesta rămâne a fi *măsura tuturor lucrurilor*, cel ce determină însăși logica existenței și funcționării bibliotecii, principiu recunoscut de către bibliotecarii de pe întreg mapamondul.

Pentru a contura profilul *bibliotecarului de referințe*, raportat la necesitățile concrete ale utilizatorilor, ar fi util să încercăm să definim mai întâi, pe cât este posibil, conceptul în cauză. Deși această sintagmă este foarte des uzitată în limbajul de specialitate, la o analiză minuțioasă se remarcă anumite neclarități, ce ridică semne de întrebare asupra sensului investit în acest termen. Confuzia se instalează din capul locului, având în vedere faptul că în literatura de spe-

cialitate se utilizează două variante pentru determinarea profilului de bibliotecar: *de referință* și *de referințe*. De aceea ni se pare firesc să ne întrebăm înainte de toate: Să fie vorba doar de o simplă confuzie, așa cum se întâmplă, deseori, în cazul paronimiei? Atunci, care din aceste două forme este recomandabilă pentru a desemna conceptul în cauză? Sau, poate, există două categorii distincte de bibliotecari – *de referință* și *de referințe*? Dacă da, care e statutul celor două entități și ce legătură există între ele? Desigur că nu putem trece cu vederea aceste ambiguități, mai ales că este vorba de terminologie, domeniu care, prin caracterul său normativ, reclamă precizie și respectarea obligatorie a convențiilor, facilitând, în schimb, înțelegerea și cunoașterea exactă a sensului cuvintelor.

Etimologia cuvântului *referință*, atestă mai multe înțelesuri pe care acesta le-a preluat pe măsura schimbărilor ce au intervenit în societate și, implicit, în evoluția firească a limbii. Inițial, latinescul *referō, referre, retuli*, avea zece înțelesuri, cel mai apropiat semanticii de astăzi fiind cel de *a raporta, a referi*¹. Cuvântul *référer*, este utilizat în limbajul juridic francez al veacului al XIV-lea, iar spre sfârșitul secolului al XIX-lea, este înregistrat sub formele gramaticale *référence*, desemnând *referință, referire, raportare la un text sau la o autoritate, text, raport, lucrare de referință, atestare, documentare, recomandare și références – a da referințe* despre ceva sau cineva.² Ulterior, termenul își extinde aria de întrebuintare și în alte domenii ale activității umane, cuprinzând o gamă întreagă de denotații: *sistem de referință, monedă de referință, referent, referat, grup de referință* ș.a.

Conducându-se după principii strict pragmatice, biblioteconomia americană a preluat, mai ales, sensul lucrativ al cuvântului, anume – forma verbală „*a da referințe*”, instituind așa-zisele *Reference Services - servicii de referințe* și o nouă competență profesională – *The reference librarian – bibliotecarul de referințe*, care are menirea de a

---

¹ G. Guțu, *Dicționar latin-român*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, pp. 1040-1041.

² Albert Dauzat, Jean Dubois, Henri Mitterand, *Nouveau Dictionnaire Étymologique*, Paris, 1964, p. 637

da referințe, adică de „a răspunde la întrebări”.³ Prin extensie, au apărut în limbajul de specialitate și alți termeni: *sală de referințe*, *pupitru de referințe*, *sector de referințe*, *materiale de referință/referințe*⁴ ș.a.m.d. Marile biblioteci specializate din Statele Unite ale Americii au fost printre primele care au asimilat această experiență, introducând în nomenclatorul personalului deservent oficiul de *specialist în gestiunea informației* sau *documentarist*, care avea sarcina de a livra informații într-un domeniu determinat de cercetare, asumându-și, în acest fel, misiunea de a realiza *veghea documentară*, adică identificarea informațiilor specifice, selectarea, prelucrarea acestora și furnizarea lor către beneficiar, parcurgând, astfel, etapa premergătoare travaliului științific.

---

³ William A. Katz, *Introduction to Reference Work*, ed. a 6-a, vol. 1-2, New York: McGraw-Hill, 1992. Vol. 1: *Basic Information Sources*, p. 485; Vol. 2: *Reference Services and Reference Processes*, p. 255, apud Angela Marcu, op. cit.; *Necesitățile utilizatorilor și familiarizarea cu resursele informaționale în pragul mileniului*, editori Hermina G. B. Anghelescu, Gabriel Zănescu, trad. de Mihai Sas și Gabriel Zănescu, Timișoara: Brumar, 2000, p.11

⁴ În cazul termenilor *materiale (documente, surse) de referință* și *materiale de referințe* este evidentă aceeași relație de paronimie, cu toate că aceste noțiuni pot avea și valoare corelativă. În primul caz, se au în vedere *documentele* – primare sau secundare – ce corespund următoarelor rigori: autoritate, exactitate, credibilitate, actualitate, complexitate, exhaustivitate, obiectivitate, relevanță, acuratețe, verificabilitatea detaliilor, recunoaștere unanimă ș.a.m.d.; la rândul lor, *materialele de referințe* le pot cuprinde pe primele, la ele adăugându-se însă și documentele secundare ce sunt concepute, ca formă și conținut, altfel decât primele, de exemplu, acestea din urmă (dicționarele, enciclopediile, ghidurile, bibliografiile etc.) nu sunt elaborate pentru o lectură coerentă și integrală, ci pentru a *da referințe* și relații; Tatiana Costiuc (vezi art. *Optimizarea serviciilor de referințe*” în nr. 4-5/2002 al rev. „Biblioteca”, p. 129) include în categoria documentelor de referință „*lucrările extrem de dificil de manipulat*” și pe cele „*prea scumpe pentru a fi împrumutate la domiciliu*”, fapt ce dovedește o înțelegere eronată a termenului *de referință*. Nu suntem de acord nici cu încadrarea documentelor „*dificil de manipulat*” sau a celor „*preascumpe*” în categoria materialelor de referințe, deoarece aceste caracteristici sunt relevante pentru stabilirea statutului de circulație ale acestor documente și nu pentru a determina conținutul, dar mai ales, calitatea informației.

Conștient de faptul că informația a devenit o forță majoră, care nu poate fi neglijată într-o civilizație informațională, marile corporații au început să investească substanțial în dezvoltarea bibliotecilor specializate, dotându-le cu tehnologii adecvate. Aceste instituții ajustate au propulsat, incontestabil, întreg domeniul biblioteconomic, conferind noi valențe și profesiei de bibliotecar. Noul context produce o hiperspecializare a unei categorii de bibliotecari, fenomen ce va conduce la scindarea breslei în *documentariști* și *bibliotecari* în sensul tradițional al cuvântului.⁵ Dezvoltarea impetuoasă a tehnologiilor a favorizat un proces continuu de democratizare a informației, permițând bibliotecilor să răspundă la noile provocări și să intre în competiție cu instituțiile de informare specializate. Necesitățile tot mai diverse ale utilizatorilor constrâng bibliotecile să se adapteze acestor schimbări prin îmbunătățirea și diversificarea serviciilor. Experiența bibliotecarilor specializați sau a documentariștilor s-a generalizat în Statele Unite ale Americii, astfel încât diferențele ce au dus, inițial, la scindarea în cele două categorii profesionale s-au estompat cu timpul, fapt ce face, actualmente, inutilă punerea în discuție a două competențe distincte. Bibliotecarii americani au înțeles că, într-o societate în care dictează preponderent legile economice, biblioteca nu are șanse de supraviețuire decât dacă își redefinește prioritățile strategice, orientându-se spre atingerea unor parametri ce vizează calitatea și nu doar cantitatea, cerințe indispensabile unei instituții prestatoare de servicii. Vocația ancestrală a bibliotecii ca păstrătoare a memoriei umanității nu este deconstruită, ci este direcționată spre valorificarea acestui inestimabil patrimoniu, punându-l la dispoziția oricărui utilizator. Instituții eminamente democratice, bibliotecile își asumă, pe lângă funcțiile tradiționale, și misiunea de mediere a accesului utilizatorilor la cele mai pertinente surse de informare, având drept scop disponibilizarea totală a acestora și împlinirea unui vechi deziderat – circulația neîngrădită a ideilor –, asigurând astfel respectarea unuia dintre drepturile fundamentale ale omului – libertatea de a se informa și de a-și exprima nestingherit convingerile.

Din cele expuse mai sus, reiese că *bibliotecarul de referințe* și, implicit, serviciile oferite de către acesta sunt rezultatul unei continui

---

⁵ Mircea Regneală, *Studii de biblioteconomie*, Constanța: Ex Ponto, 2001, pp. 167-200

adaptări a bibliotecilor la cerințele concrete și diverse ale utilizatorilor, în condițiile specifice societății informaționale și în virtutea unei hiperspecializări a cunoașterii umane.

Procesul firesc de aculturație a mijlocit preluarea experienței biblioteconomice trans-atlantice de către specialiștii din bibliotecile românești, numai că acest *transplant* nu s-a săvârșit întotdeauna într-o manieră corespunzătoare spiritului american, ajungându-se, în acest fel, la confuzii regretabile, așa cum s-a întâmplat și în cazul termenilor ce au legătură nemijlocită cu serviciile de referințe.⁶ Ambi-

---

⁶ Aducem drept exemplu câteva titluri de lucrări de specialitate, în care sunt prezente locuțiunile adjectivale sub formele *de referință* și *de referințe*, utilizate pentru a determina noțiunile ce ne interesează în lucrarea de față - de *bibliotecar* și *servicii*: Ion Stoica, *Argumente, realități și perspective privind învățământul universitar de biblioteconomie și știința informării*, în „Studii de bibliologie și știința informării”, nr. 1/1995, București: Editura Universității din București, 1996, la pag., 11 apare forma „*serviciile de referință*”; în culegerea de studii *Biblioteca, de la tradiție la modernitate*, coord. Nicoleta Marinescu, Editura Astel Design, 1999, confuzia e totală, întrucât la cuprins apare sintagma *sala de referințe*, ca, ulterior, la paginile 60-63, să fie luate în discuție noțiunile *sala de referință*, *materiale de referință*, *munca de referință*, *serviciu de referință* și *bibliotecar de referință*; Silvia Popa, în lucrarea sa *Comunicare și bibliotecă*, Brașov, Editura Universității „Transilvania”, 2002, pp. 16-19, vorbește despre *sectorul de referință* al bibliotecilor publice și despre *serviciile de referință* din bibliotecile academice și universitare, deși are în vizor același model american al *serviciilor de referințe* (p. 19); în al său suport de curs, *Biblioteconomie*, Editura Universității din București, 2002, pp.111-121, Ionel Enache utilizează frecvent termenii de *bibliotecar de referințe*, *Centru de Referințe* și *servicii de referințe*; în aceeași formă apar aceste noțiuni și în volumele *Necesitățile utilizatorilor și familiarizarea cu resursele informaționale în pragul mileniului*, editori Hermina G.B. Anghelescu și Gabriel Zănescu, Timișoara: Editura Brumar, 2000 și *Noi tendințe în serviciile de referințe din biblioteci. Sinteză documentară*, realizată de Angela Marcu, consultant de specialitate și coeditor Hermina G. B. Anghelescu, Cluj-Napoca, Chișinău, 2001, acestea din urmă fiind considerate de referință pentru subiectul în discuție; la fel și lucrările lui Șerban Șubă, *Activitatea de referințe în bibliotecile din Franța. Priorități și dileme. Sinteză documentară*, B.C.U. București, 1995, *Colecțiile în bibliotecile universitare. Colecțiile de referințe. Sinteză documentară*. B.C.U. București, 1997 și *Serviciile de referințe în bibliotecile universitare (Marea Britanie și SUA). Sinteză documentară*, B.C.U. București, Serviciul bibliografic, 1994, fără a uita însă să amintim și revistele de specialitate *Biblioteca* și *Buletin ABIR*, care au găzduit în paginile lor mai multe studii și articole dedicate acestui serviciu specializat și, respectiv, bibliotecarului ce prestează asemenea servicii. La o simplă analiză a cuprinsului revistelor din ultimii ani, constatăm că, în ambele reviste, acest termen a fost ortografiat sub forma *bibliotecar de refe-*

guitățile s-au creat, după părerea noastră, din cauza importului aleatoriu al termenilor în discuție, deseori neținându-se seama de sensul original al acestora. Se pare că, din multitudinea de forme derivate de la cuvântul *referință*, limbajul biblioteconomic românesc și-a însușit, cu precădere, sensul exprimat de locuțiunea adjectivală *de referință* ce redă, în mod explicit, o autoritate „la care te poți referi”,⁷ fiind des întâlnite sintagmele *lucrare/lucrări de referință* și *autor / autori de referință*. Probabil, prin analogie, i s-a atribuit și termenului *bibliotecar* același calificativ, ceea ce ar însemna, după cum reiese din semantica sintagmei obținute, că ar fi vorba de un *bibliotecar de autoritate*, la care să te poți raporta sau referi. Nu negăm faptul că ar exista și la noi bibliotecari-model, bibliotecari-experti, adică *bibliotecari de referință*, numai că, din păcate, experiența acestora are un caracter mai mult *insular*, fără să se manifeste, la orice nivel – local, regional și național – o voință sensibilă de generalizare și de promovare a acestor modele, în parte, și din cauza unui management defectuos al resurselor umane. Și dacă mulți dintre noi pretendem să ne numim *bibliotecari de referință*, atunci cum se face că prestăm și activități ce nu se deosebesc prea mult de munca efectuată de personalul necalificat sau, în cel mai bun caz, de către bibliotecarii cu studii medii? Competența presupune, pe lângă talent, un set întreg de cunoștințe, deprinderi și abilități profesionale, dar și un cadru adecvat în care să se poată afirma.

De multe ori se fac auzite argumente ce țin să ne convingă de faptul că bibliotecarii noștri, prin plurivalența activității lor, s-ar putea defini ca „Bibliotecari Totali”. Ba mai mult, o parte dintre colegii noștri de breaslă tocmai astfel înțeleg conceptul de *bibliotecar de referință*, adică bibliotecarul care nu numai că le știe, dar le și face pe toate, pretinzând că le și face bine. Lăudabilă intenție, numai dacă ar fi și realizabilă, fiindcă, de fapt, o atare înțelegere a lucrurilor nu poate duce decât la plafonarea competențelor profesionale. Pentru a

---

rințe și, respectiv, *servicii de referințe*. În concluzie, cea mai mare parte a specialiștilor și cercetătorilor folosesc ultima variantă, pe care avem tot temeiul de a o considera corectă, cu atât mai mult că, prin conținutul acestor studii, autorii dovedesc că au în vedere aceleași servicii și același profil specializat de bibliotecar - *The reference librarian* și nu se referă la un *hibrid indigenizat – bibliotecarul de referință*.

⁷ *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, ed. a II-a, București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 906

fi realiști și nu utopici, ar trebui să încercăm, mai întâi, să ne răspundem, la o întrebare ce se impune în urma unei asemenea abordări a problemei: E posibil ca o persoană să știe totul, în condițiile în care domeniul biblioteconomic a evoluat și s-a specializat într-atât, încât suntem puși în situația de a alege, de altfel, ca toți specialiștii din alte sfere de activitate, între *a ști mai nimic despre toate sau a ști totul despre mai nimic?* Ce cale vom urma – pe cea a diletantismului sau pe cea a profesionalismului? Colegii noștri americani au ales-o pe cea de-a doua, iar *bibliotecarii de referințe* nu sunt decât rezultatul acestei opțiuni. Ar fi o nesăbuiță să nu ținem cont de experiența lor, iar neglijarea adevărului despre situația profesiei noastre ar însemna să perpetuăm această stare de lucruri, care nu ar putea duce, în final, decât la marginalizare sau autoexcludere.

Într-o stare precară a profesiei de bibliotecar, nu cred că ne ajuta cu nimic o atitudine sceptică sau tradiționala lamentație a bietului român aflat mereu *sub vreme*, dar, în același timp, nu mai puțin păgubitoare ar fi și suficiența sau căderea într-un neoaș bovarism profesional. Oare suntem destul de onești ca să recunoaștem că pregătirea profesională de care am beneficiat majoritatea dintre noi n-are cum să ne transforme *peste noapte* în *bibliotecarii de referință* și că este mult prea devreme, dar poate că nici nu e cazul, să pretindem a ne numi astfel? Poate că, totuși ar fi mai bine să încercăm, mai întâi, să vedem ce ar trebui și ce putem să facem pentru a veni în întâmpinarea utilizatorilor noștri, făcându-ne, la rândul-ne, nu doar utili, ci indispensabili comunității în serviciul căreia ne aflăm. Oricare ar fi răspunsul pe care ni l-am da, un adevăr rămâne cert – „*lucrurile se pot schimba...deși sunt atâtea obstacole de învins, în primul rând cele din noi...*”⁸

---

⁸ *Hermeneutica bibliothecaria: antologie Philobiblon*, vol. îngr. de Florina Iliș și Ionuț Costea, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujană, 1998, p. 38

**COMUNICAREA
INFORMAȚIEI ECONOMICE
ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Dr. Silvia GHINCULOV,
director Biblioteca ASEM

Natalia CHERADI,
director adjunct Biblioteca ASEM

The user is offered today a great variety of informational sources relevant for studies and scientific researches. The system of institutions producing economical information plays an important role in studying economic problems of Moldova: the Institute of Economic Researches from the Academy of Science of Moldova, the National Institute of Economy and Information (NIEI), the State Agency for Protection of Intellectual Property (SAPIP), Economic Faculties from the institutions of higher education: USM, ASEM, TM, ULIM, State University "Alecă Russo", Cooperative-Commercial University, the publishing houses, periodical publications: the country magazines and newspapers. The sociological study performed at ASEM Library pointed out the most important sources and their degree of usage by students and teaching staff.

La etapa actuală obiectivele științei și practicii economice, precum și a învățământului economic din Republică Moldova, au determinat crearea unei rețele de editori de publicații cu profil economic. Această rețea este o componentă importantă în sistemul informației economice. Instituțiile de cercetări științifice, laboratoarele, instituțiile de învățământ superior, agențiile specializate, editurile, redacțiile ziarelor și a revistelor difuzează sistematic fluxuri informaționale de proporții.

Se distinge o mare varietate de surse informaționale relevante pentru studii și cercetări în domeniul economic. De rând cu publicațiile fundamentale și publicațiile didactice, se utilizează pe larg rezultatele cercetărilor științifice (teze de doctorat, autoreferate, materialele conferințelor, simpoziunilor științifice) și materialele statistice, ce pre-

zintă în formă concisă starea economiei naționale. În activitatea de studiu și cercetare sînt foarte solicitate și edițiile de referință: enciclopedii, dicționare, îndrumare, bibliografii, ce se disting prin complexitate.

În prezent, putem vorbi despre existența în Republica Moldova a unui *sistem de instituții producătoare de informație economică*, având un rol important în studierea problemelor economice.

În cadrul *Academiei de Științe a Republicii Moldova (AȘM)* funcționează mai multe secțiuni științifice, printre care și Secțiunea pentru Științele umanistice și sociale, încorporând totodată și *Institutul de Cercetări Economice*, ce se ocupă de studierea problemelor teoretice și practice ale economiei naționale. Specialiștii economiști din cadrul Academiei de Științe își concentrează eforturile asupra studiilor fundamentale și aplicative vizând evoluția și dezvoltarea economiei naționale în ansamblu; repartizarea forțelor de producție; relațiile economice interstatale; bazele economice ale sistemului administrativ în agricultură; aspectele regionale ale progresului tehnico-științific; dezvoltarea economico-socială complexă; istoria gândirii economice etc. [1, p.80]. Institutul de Cercetări Economice în colaborare cu *Institutul de Filosofie, Sociologie și Drept* și *Centrul de Studiere a Problemelor Pieței* publică revista științifică *Economie și Sociologie*, ce apare de trei ori pe an.

Institutul Național de Economie și Informație (INEI) este o instituție de cercetare-dezvoltare și informare-documentare, subordonată Ministerului Economiei Republicii Moldova. În cadrul INEI funcționează *Biblioteca Republicană de Informație Tehnologico-Științifică*, reprezentând un centru biblioteconomic național. Scopul principal al activității de cercetare științifică în cadrul INEI este reorientarea în direcția cercetărilor economice, îndeosebi spre cele ce țin de monitorizarea, analiza și prognozarea situației macroeconomice [6]. Această activitate a INEI își găsește totalizare în elaborarea materialelor analitice informative, ele fiind grupate tematic: *Funcționarea sistemului economiei de piață, problemele perioadei de tranziție, direcții prioritare; Problemele reformării complexului agroindustrial, asigurarea securității alimentare a statului; Politica socială, măsurile de protecție socială a populației; Business, management, marketing.*

Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale a Republicii Moldova (AGEPI) este „organul guvernamental specializat, investit cu dreptul de a acorda protecția obiectelor de proprietate industrială” [3]. AGEPI elaborează publicații periodice privind diverse aspecte ale activității de invenție și a protecției proprietății industriale: *Buletinul Oficial de Proprietate Industrială* și revista *Intellectus* cu suplimentele *Bursa invențiilor*, *AGEPI consultă*, *AGEPI INFO*, *AGEPI EXPO*. Prin editarea acestor publicații AGEPI oferă cea mai diversă informație despre protecția obiectelor de proprietate intelectuală, despre activitatea inventivă din țară și din lume, reflectă participarea cercetătorilor și inventatorilor din Republica Moldova la expozițiile naționale și internaționale.

Un rol aparte în rețeaua de producători ai informației economice le revine *instituțiilor de învățământ superior*. În prezent, există universități economice specializate, precum și cele ce au în structura lor facultăți de profil economic. În afară de aceasta, aproape toate universitățile au catedre de economie, ce desfășoară procesul didactic și științific în domeniul economic. În cadrul acestor instituții se elaborează publicații didactice și didactico-științifice cu problematică economică.

Universitatea de Stat din Moldova (USM). În perioada anilor 1955-2002, catedra *Științe economice* asigura instruirea în domeniul economic la toate facultățile. Aria de cercetare a catedrei includea problemele economice generale, precum și soluționarea unor sarcini concrete referitoare la situația economică a țării. Din anul 2002 în cadrul USM activează facultatea *Științe Economice și Aplicative* care își propune să ofere cunoștințe de specialitate în domeniile concrete. Principalele direcții științifice ale facultății sunt: economie politică și doctrine economice; bazele contabilității; statistică economică; management și marketing; geografie economică; relații economice internaționale; problemele economiei pe piața modernă; organizarea și dirijarea firmei; previziune economică; complexul economic al Republicii Moldova [8]. În cadrul *Facultății de drept* funcționează catedra *Drept economic*, ce se ocupă de studii și cercetări privind suportul juridic al activității economice.

Academia de Studii Economice a Moldovei (ASEM). Principalele obiective ale activității de cercetare sunt problemele tranziției la eco-

nomia de piață; crearea bazelor pentru dezvoltarea activității de antreprenoriat; formarea piețelor naționale. O mare atenție se acordă cercetărilor cu caracter aplicativ, orientate spre aducerea în prim plan a unor probleme prioritare pentru economia națională: elaborarea modelului managerial pentru întreprinderi; adaptarea economiei Republicii Moldova la tendințele de dezvoltare în perspectivă a piețelor mondiale; echilibrul macroeconomic prin prisma politicii financiare și valutare; analiza mersului reformelor economice și sociale și propuneri pentru perfecționarea lor etc. [4]. La ASEM se editează revistele *Economica*; *Economie și Finanțe*; *Drept, Economie și Informatică* care pun la dispoziția tuturor celor interesați rezultatele cercetărilor pe plan național, alături de sinteza activității economice de peste hotare.

Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM) este unica instituție superioară de învățământ tehnic din republică. Aspectul economic al diverselor probleme este cercetat în cadrul facultăților specializate. Se studiază economia generală, economia și management în industria alimentară, economia și managementul firmei, relațiile economice internaționale, economia și management în construcții; problemele actuale ale producerii, transportului, distribuției și a consumului de energie și a resurselor energetice; studii de fezabilitate a tehnologiilor moderne și managementului în construcții; problemele actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului [9]. Din anul 1993 pe lângă UTM funcționează o editură specializată - *Editura Tehnică* (din 1999 - *TEHNICA-INFO*).

Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM) a fost concepută ca o instituție de alternativă a învățământului superior de stat. În prezent, ULIM este structurat în 6 departamente, printre care și *Departamentul Științe Economice*. Acesta din urmă își propune drept scop „pregătirea cadrelor naționale și străine, ce vor răspunde exigențelor dezvoltării științelor economice, gestionarii întreprinderilor din economia națională” [7]. Cercetările economice din cadrul ULIM rezultă în elaborarea lucrărilor științifice și didactice în domeniu, precum și în ediția anuală “*Symposia Professorum. Seria Economie*”.

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Facultatea de Economie a fost fondată în anul 1995, având în structură două catedre:

Finanțe și contabilitatea firmei; Economie și management. Principalele teme de cercetare sunt următoarele: Restructurarea sistemului managerial. Strategii regionale de dezvoltare; Principii și modalități de evaluare a eficienței activității de marketing; Educația și resursele umane ca factor de asigurare a competitivității; Implementarea strategiilor de management la întreprinderile din sectorul agroindustrial; Indicațiile abordării strategice asupra poziției concurențiale ale firmelor din Republica Moldova; Investițiile străine directe – indicator de eficiență în economia de tranziție etc. Rezultatele cercetării a fost reflectate în publicațiile universității: Analele Științifice ale Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți: Seria Nouă, fascicula Economie, ediții 2001 și 2003; Economia regională: Problemele și perspectivele dezvoltării, conf. șt. internațională, 24-25 iunie 2005.

Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova (UCCM) se poziționează în sistemul nostru de învățământ ca o instituție universitară cu profil comercial-economic, care își propune drept scop „de a asigura cooperarea de consum și economia națională a Republicii Moldova cu specialiști și lucrători calificați și de a efectua cercetări științifice în domeniile activității sistemului cooperatist: comerț, alimentare publică, achiziții, producere, păstrare, logistică, promovare și distribuire a mărfurilor de consum, prestarea serviciilor sociale etc.” [2, p.4]. UCCM desfășoară și o activitate intensă de colaborare pe plan național și internațional cu structurile similare, organizând și participând la diverse simpozioane și conferințe științifice. Rezultatele acestei activități și-au găsit reflectare în editarea a mai multor lucrări.

De rând cu instituțiile tradiționale, în ultimul timp, au apărut *organizații și asociații profesionale* ce editează publicații de profil economic.

Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova (ACAP), organizație nonguvernamentală, fondată în anul 1996, devenită ulterior membru al *Federației Internaționale a Contabililor*. În contextul funcțiilor asumate, o atenție deosebită se acordă activității editoriale. Un ajutor deosebit pentru specialiști a constituit editarea primelor două volume din seria „Noul sistem contabil”, materialele fiind însoțite de explicații detaliate, exerciții practice, exemple gra-

fice, tabele. Pe măsura publicării *Standardelor Naționale de Contabilitate*, se preconizează continuarea editării colecției respective [5].

Publicațiile economice elaborate în conformitate cu *Proiectul Internațional TACIS al Uniunii Europene*, cu suportul *Ministerului Economiei Republicii Moldova* sunt destinate reflectării și analizei situației economice a republicii la etapa actuală, acordându-se o atenție specială sectorului agroalimentar.

Producătoare de publicații economice pot fi considerate și instituțiile nespecializate în domeniul editorial, cum este, de exemplu, *Banca Națională a Moldovei*, ce elaborează buletine trimestriale, în care oferă totalurile activității în sectorul economic.

Editurile ca producători și difuzori ai informației economice.

Un rol important în procesul de difuzare a informațiilor economice le revine editurilor de stat și private. În scopul promovării intereselor statului în domeniul politicii editoriale, și, totodată, pentru a proteja editurile de stat, a fost creat *Departamentul pentru Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți*, din care fac parte, în prezent, două edituri de stat: *Cartea Moldovei și Lumina*. Editura *Știința* a fost trecută în cadrul AȘM cu statut de Întreprindere Editorial - Poligrafică. Odată cu trecerea la economia de piață, apare un număr mare de edituri private, ca răspuns la cerințele nesatisfăcute pe piața cărții. Cele mai productive edituri din R. Moldova la momentul actual sînt: *Litera, ARC, Cartier, Știința, Museum, Prut Internațional* [10, p.233].

În prezent, nu există edituri specializate în anumite domenii, în special cel economic. Poate fi realizată doar o divizare a editurilor autohtone în raport cu interesele și necesitățile publicului vizat. Editurile ARC, Cartier, Litera, Museum, Prut Internațional editează preponderent publicații social - politice și beletristică; editura Evrica – manuale și materiale didactice; editura Știința – carte științifică și de popularizare a științei, ediții de referință etc. Editarea cărților economice nu este profitabilă și din această cauză, segmentul publicațiilor de profil economic în totalitatea producției editoriale autohtone este foarte limitat. Majoritatea cărților de acest profil, reprezintă elaborări ale profesorilor universitari, destinate în mare parte pentru a servi drept suport teoretic al cursurilor predate.

Tematica economică în presa periodică moldovenească.

Un loc aparte în cadrul sistemului de informare și documentare economică le revine edițiilor periodice specializate în economie. La momentul actual, presa de orientare economică își organizează activitatea în dependență de categoria socială, interesele și preocupările segmentului de utilizatori. În publicații periodice precum *Flux*, *Săptămâna*, *Jurnal Național*, *Moldova Suverană*, *Кишиневские новости*, *Новое время*, *Деловая газета* ș.a. subiectul prioritar este calitatea activității economice. Problemele de bază, tratate în aceste publicații sunt factorii sociali, crearea condițiilor pentru activitatea de creație, muncă etc. [11, p. 34]. Pe piața mediatică a Republicii Moldova s-a conturat segmentul edițiilor periodice de profil economic, care a reușit să se afirme și să-și consolideze rolul în mediul specialiștilor.

Contabilitate și Audit – revistă lunară, de aplicație pentru conducători, contabili, inspecți fiscali și auditori. Apare din 1995, fiind fondată de Firma instructiv - consultativă și de implementare Contabil - Service SRL. Conține materiale în limbile română și rusă și pune în discuție problemele practice ale activității contabile și fiscale.

Economica – publicație științifico - practică trimestrială ce se editează din 1994 în cadrul ASEM și conține materiale în limbile română, rusă și engleză. Revista constituie un suport teoretic pentru specialiști din sfera economică, precum și pentru manageri din orice domeniu, fiind destinată profesorilor, studenților, cercetătorilor și managerilor.

Economie și Finanțe – revistă lunară de teorie și practică economico-financiară, ce apare din anul 1995 cu suportul ASEM. Se publică în limba română și este destinată cercetătorilor, specialiștilor în domeniul economic, precum și oamenilor de afaceri. Conține materiale referitoare la politica economică, economia mondială, activitatea financiară, bancară etc.

Drept, Economie și Informatică – revistă trimestrială, realizată prin colaborarea dintre ASEM și Facultatea de Științe Economice și Administrative a Universității „Dunărea de Jos” din Galați. Materialele expuse în revistă au caracter instructiv, practic și aplicativ și înserează informații în domeniile teoretico-metodologice ale integrării și competitivității economiei.

Economie și Reforme – buletin lunar de informație și analiză. Se editează din decembrie 1999 de către *Ministerul Economiei și Reformelor*, cu concursul *Departamentului de Comerț al SUA și USAID*. Se editează în limba română, propunându-și drept scop să publice mai multă analiză, accesibilă tuturor, mai multe știri, devenind o punte de legătură între experți, specialiști în domeniul economic și alte categorii de cetățeni.

Economie și Sociologie – revistă teoretico-științifică, se publică din 1953 în cadrul AȘM. Apare de patru ori pe an; din 1990 include materiale în limbile română și rusă, abordând problemele respective pe plan național.

Intellectus – revista inventatorilor și a cercetătorilor. A fost fondată în 1995 de către AGEPI, având o apariție trimestrială. Revista publică materiale în limbile română, rusă și engleză, fiecare articol fiind însoțit și de un rezumat în limba engleză. Publicația tratează aprofundat diverse aspecte ale protecției proprietății industriale și intelectuale, prezintă invențiile recente, familiarizează cu personalitățile inventatorilor, analizează modalitățile de realizare a drepturilor la proprietatea intelectuală.

Observator economic – revista oamenilor de afaceri. Apare lunar din 1999 cu suportul informațional al *BASA-press*. Se editează în limba română, conținând un supliment în engleză *Investor*. Publică materiale informative și de analiză cu privire la business, finanțe, acte normative ale Republicii Moldova cu caracter economic. Acordă asistența informațională oamenilor de afaceri, informează publicul despre problemele businessului și despre căile de soluționare a acestora.

Profit – revistă lunară, economico - financiară. Apare din 1999, succedând buletinul agenției *Infotag Bănci și Finanțe*. Se editează în limba română, fiind dublată în limba rusă cu denumirea *Банки и Финансы* și este consacrată problemelor practicii economice și financiar - bancare. Include știri și prognoze în domeniu, analize economice ale situației actuale în republică privind activitatea bancară și domeniile conexe.

Tendințe în economia Moldovei – ediție trimestrială privind situația economică a țării. Reflectă indicatorii de bază ai dezvoltării Republicii Moldova în diverse sfere ale economiei naționale, eva-

luări și prognoze ale specialiștilor în domeniu, precum și date statistice. Se elaborează în cadrul proiectului internațional TACIS, fiind orientată spre monitorizarea și estimarea situației economice a țării, transparența și obiectivitatea în difuzarea informației economice în republică.

Capital – sursă informativă despre piețele din Moldova și din lume. Ziarul se editează din 1999, cu o periodicitate săptămânală. Apare în limba română, fiind dublat în limba rusă cu titlul *Kanumal*. Publică materiale privind actele normative, ce reglementează drepturile și obligațiile acționarilor, informează cu privire la modalitățile de lansare și de dezvoltare a propriului business, reflectă activitatea agenților economici, organizațiilor financiare și a fondurilor din țară și de peste hotare, conține date despre piața valorilor mobiliare, acțiunilor, bunurilor mobiliare, despre personalități și evenimente din viața culturală a țării.

Dezvoltarea – săptămânal de profil economic, adresat oamenilor de afaceri, micilor proprietari, țăranilor cotași. A fost fondat în 1998, de către *Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova*. Din 2002, apare în formulă nouă: pe 4 pagini ale ziarului este publicat un digest în limba rusă, având drept scop de a completa golul informațional al agenților economici alolingvi din republică. Oferă știri din lumea economică, tratează problemele economiei naționale, publică opiniile specialiștilor în diverse ramuri ale economiei naționale, conține materiale publicitare și de divertisment, curiozități și sfaturi practice.

Бухгалтерские и налоговые консультации – revistă științifico-practică lunară. Se editează din 1996 în limba rusă. Publică acte normative, realizează consultanță juridică și explică problemele frecvente din domeniu. Conține materiale privind fiscalitate, contabilitate, drept economic, planificare fiscală, analiza modificărilor intervenite în legislația din domeniu.

Деловая газета – săptămânal informativ - analitic independent, apare din 1991 în limba rusă și reflectă problemele actuale ale antreprenoriatului, conținând și materiale de caracter general - social, destinate publicului larg.

Экономическое обозрение Logos-Press – publicație săptămânală, fondată în 1990. Se editează în limba rusă, conținând materiale con-

sacrate problemelor economice și social-politice din republică. Edi-tează suplimentul *Консультант*, care acordă consultanță juridică pentru cititori, și buletinul *Документ*, unde sunt publicate acte nor-mative ale R. Moldova vizând sfera economică.

Комерсант Плюс – săptămânal independent de afaceri. Se editea-ză din 1992, cu denumirea *Комерсант Молдовы*. Apare în limba ru-să, reflectând problemele economice și social - politice. Conține un supliment *Энергетика*, care pune în dezbatere problemele actuale ale securității energetice a țării.

Unele din publicații descrise pot fi consultate și în INTERNET. Există, totodată, și ediții periodice, ce apar doar în formă electronică, numărul lor și diversitatea tematică fiind destul de remarcabile pentru țara noastră. Una din astfel de publicații, consacrate în exclu-sivitate domeniului economic, este *INFOMARKET: Lumea virtuală a știrilor de afaceri* (<http://www.infomarket.md>), care a apărut în anul 2001, conținând materiale în limbile româna, rusă și oferind ultimele știri din sfera economică din țară și de peste hotare, precum și date referitoare la istoria științei și practicii economice. Informația este structurată pe rubrici: *comentarii analitice; produse autohtone; piața hârtiilor de valoare; piața asigurărilor; sectorul energetic; transport și telecomunicații; agricultură; impozite; investiții; macroeconomie* ș.a. Publicația se caracterizează prin utilizarea amplă a posibilităților de comunicare interactivă.

O altă publicație de acest gen este *BOSS.md* (<http://www.boss.md>). A fost lansată în anul 2001 și conține informația în limba rusă cu privire la business și economie. Publicația oferă materiale analitice privind diverse probleme ale activității economice, cu un pronunțat accent pus pe utilizarea noilor tehnologii.

Este semnificativă pentru domeniul economic publicația Guver-nului *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, cunoașterea cadrului normativ al activității economice având o importanță primordială atât pentru realizarea studiilor și cercetărilor, precum și pentru activitatea practică în domeniul economic. Varianta electronică a acestei publi-cații este prezentată în produsul informațional - baza de date full text „*Jurist. Legislația Moldovei*” .

În prezent, suntem martori ai constituirii și dezvoltării atât a tematicii economice propriu-zise, cât și a presei naționale, în general. O parte din mass media, datorită abordării tematicii economice, a reușit să creeze o nouă bază informațională de orientare, auditoriul căreia sporește anual. Presa în noile condiții economice nu poate exista fără informație economică. Prin urmare, este evidentă evoluția în continuare a acestor publicații.

Particularități ale necesităților informaționale în sfera cercetării și a învățământului economic.

Studiul realizat în cadrul ASEM a relevat cele mai importante surse de informație pentru desfășurarea activității de cercetare și de instruire. Economiiștii formați preferă să utilizeze articole din reviste științifice, cărți, standarde, brevete. Tinerii cercetători utilizează mai puține monografiile, în timp ce economiiștii experimentați, cu grad științific, le acordă o preferință maximă. Studenții din anii superiori de studiu apelează la articole științifice, care prezintă deseori date noi, relevante și actuale.

Utilizarea publicațiilor economice în cadrul ASEM

Genul de publicații	Profesori, doctoranzi	Studenții, masteranzi
monografiile în domeniul de profil și în domeniile înrudite	90%	52,8%
articole din culegeri, reviste științifice	90%	74,4%
materiale didactice	55%	42,2%
ediții de referință	35%	28%
teze de doctorat, autoreferatele tezelor	30%	38,4%
anuale, rapoarte statistice	30%	16,8%
standarde, brevete de invenție	20%	3,2%
Internet, baze de date	80%	78,4%

Precum a demonstrat studiul efectuat, personalul didactic manifestă preocupări atât pentru domeniul instructiv, cât și cel științific, de cercetare, ambele domenii fiind autonome în cadrul instituției de în-

vățământ. Prin aceasta se explică utilizarea unui procent însemnat de materiale didactice, de rând cu publicațiile monografice fundamentale și articole științifice. În același timp, sunt insuficient folosite edițiile de referință, ce constituie un suport important în realizarea activității de cercetare. Aceste surse se completează printr-un nivel sporit de utilizare a INTERNET-ului și a bazelor de date specializate.

Studentii și masteranzii manifestă o solicitare sporită a articolelor științifice. Totodată, se atestă un număr relativ mic de apeluri la materiale didactice, ceea ce poate fi explicat prin faptul, că în anii superiori de studiu aceste publicații nu mai pot satisface deplin cerințele de informare. Și această categorie de solicitanți ai informației economice acordă o atenție sporită rețelei globale și bazelor de date specializate.

Evaluarea preferințelor cercetătorilor a demonstrat că cele mai mult solicitate sînt publicațiile apărute în cadrul ASEM. Astfel, 11% din personalul didactic și 20% din studenți și masteranzi apreciază aceste publicații drept cele mai relevante pentru realizarea activității de cercetare sau de studiu. Faptul este determinat de apartenența instituțională, dar și de rolul ASEM în structura națională de învățămînt și cercetare în domeniul economiei. 5 la sută din profesori și doctoranzi au menționat, că utilizează publicațiile AGEPI și buletinele trimestriale elaborate de Banca Națională. Deși alegerea lor este dictată, în primul rînd, de domeniul de cercetare, este de remarcat utilizarea slabă a acestor surse.

Studentii sunt mai flexibili în utilizarea surselor noi pe piața informațională autohtonă. Astfel, 5,6 % din ei utilizează publicațiile ACAP, 4,8% - buletinele trimestriale ale Băncii Naționale și 1,6% - edițiile TACIS. Cu toate acestea, frecvența utilizării acestor surse ar putea fi mai mare, ele oferind o informație relevantă privind situația economică a republicii.

După cum rezultă din răspunsurile obținute, profesorii și cercetătorii din cadrul ASEM acordă preferință producției editoriale cu caracter fundamental, 10% din ei alegînd publicații ale Întreprinderii Editorial-Poligrafice Știința ca surse relevante de informație. 5 la sută au remarcat producția editurilor Cartea Moldovei, ARC, Cartier.

În ceea ce privește utilizarea publicațiilor periodice autohtone pentru activitatea de studiu și cercetare în domeniu, sondajul realizat a

demonstrat următoarea scară de solicitare a acestora: *Экономическое обозрение Logos-Press* - 32,4%; *Contabilitate și Audit* - 20,7%; *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* - 19,3%; *Economica* - 17,2%; *Observator economic* - 13,8%; *Profit* - 11,03%; *Economie și Finanțe* - 8,3%; *Economie și Sociologie* - 3,4%; *Бухгалтерские и налоговые консультации* - 2,7%; *Tendențe în Economia Moldovei* - 2,7%; *Capital* - 2,1%; *Economie și Reforme* - 0,7%; *Intellectus* - 0,7%; *Комерсант Плюс* - 0,7%; *Infomarket* - 0,7%.

Este de remarcat o solicitare sporită a publicației în limbă rusă – *Экономическое обозрение Logos - Press*. Majoritatea celor chestionați au menționat necesitatea editării acestui ziar și în limba română.

Gradul redus de utilizare a unor publicații periodice poate fi explicat atât prin necorespunderea conținutului lor cu domeniul de cercetare, cât și prin necunoașterea acestor publicații ca surse de informație. Această situație poate fi explicată prin faptul că sistemul național de ediții periodice în domeniul economic nu este încă definitivat. Puține publicații au o structură determinată și o orientare tematică strictă. În afară de aceasta, nu există publicații specializate în anumite domenii ale economiei (cu excepția doar a finanțelor și a contabilității).

Astfel, putem afirma că în Republică Moldova s-a constituit un sistem funcțional de instituții producătoare de informații economice, ce reprezintă un factor important în ameliorarea problemelor economice. Totodată, este necesară adoptarea unei strategii de promovare a activității acestora, pentru a face cunoscută producția editorială pe care o oferă pentru toate categoriile de utilizatori ai informației din domeniul economic.

Bibliografie:

1. Academia de Științe a Moldovei. Ch.: Știința, 2001. 112 p.
2. Complexul universitar cooperatist - structura academica inconfundabilă . În: *Făclia*, 2001, nr 14, p. 4.
3. <http://www.agepi.md>
4. <http://www.ase.md>
5. <http://www.contabil.md>
6. <http://www.inei.org.md>

7. <http://www.ulim.md>
8. <http://www.usm.md>
9. <http://www.utm.md>
10. Dorogan, V. Activitatea editorială în Republica Moldova În: *Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1998-1999: Conferința corpului didactico - științific, 27 septembrie – 2 octombrie 2000. Științe socio - umane. Ch., 2001, p. 233-234.*
11. Ткач, И. Экономика и пресса: Реалии и взаимоотношения. În: *Anale Științifice ale Universității de Stat din Moldova: Seria Științe socioumanistice. Ch., 2001, vol. 3, p. 34-36.*

**BIBLIOTECA ELECTRONICĂ
DIDACTICĂ: NOI
OPORTUNITĂȚI PENTRU
COMUNITATEA UNIVERSITARĂ**

*Ecaterina ZASMENCO,
Biblioteca Centrală, USM
Igor EVTODIEV,
Facultatea de Fizică, USM
Liubovi KARNAEVA,
Biblioteca Centrală, USM*

A new Project of constituting a didactic electronic library is initiated at the State University Library from Moldova. The advantages of creation and usage of the electronic library are described in the present article. It also focuses on the difficulties the society faces: technical, technological, social and juridical problems. The tasks and the stages of Project accomplishment are pointed out as well as the juridical basis and the necessity of implication of financial and substantial human resources.

Reorganizarea procesului de instruire în contextul reformării învățământului superior impune regândirea și modernizarea activității bibliotecii universitare, în special vis-a-vis de acoperirea planurilor de

studii și susținerea procesului didactic, asigurarea fiecărui student cu manuale și materiale didactice. În contextul finanțării limitate, pe de o parte, și a creșterii volumului de informație, pe de altă parte, o soluție ar fi constituirea unei biblioteci electronice didactice. La baza acestei idei stau următoarele argumente:

- Biblioteca electronică este o soluție de a depăși limitele impuse de bibliotecile tradiționale din perspectiva lărgirii accesului la informații pentru beneficiari;
- Mediul informațional modern a permis reevaluarea esenței funcționării bibliotecilor, accentul deplasându-se de la deservirea beneficiarilor în limitele propriei colecții la asigurarea accesului la un spațiu informațional practic nelimitat;
- Utilizatorul poate obține informație, indiferent de timpul și locul aflării lui sau a amplasării bibliotecii;
- Sporește considerabil operativitatea livrării documentelor și informațiilor beneficiarilor;
- Utilizatorul are acces la diverse resurse electronice dintr-un singur punct (în mediul/limitele unui monitor) grație unei interfețe unice;
- Utilizarea copiilor electronice asigură păstrarea documentelor originale (de valoare sau rare), minimalizând numărul de împrumuturi ale acestora sau chiar excluzându-le complet din circuit, și face posibilă păstrarea documentelor în cazul pierderii originalului;
- Datorită digitalizării informației și utilizării rețelelor informaționale, accesul devine mai deplin, practic nelimitat. Informația apare în texte, imagini color, grafică.
- Devine posibilă realizarea unor noi servicii cum ar fi, de exemplu, deservirea invalizilor, oamenilor cu dizabilități;
- Sporește esențial numărul beneficiarilor care pot avea acces la documentele prezente în biblioteci în număr limitat (cărți rare, albume, cărți costisitoare procurarea cărora nu este posibilă pentru majoritatea bibliotecilor) sau într-un singur exemplar (manuscrise și arhive). Pentru majoritatea utilizatorilor forma electronică devine unica posibilitate de a obține documentul necesar;
- Lucrul cu documentele electronice se extinde dincolo de limitele unei simple lecturi sau vizualizării imaginilor. Deseori, beneficia-

rul are posibilitatea de a redacta, combina, restructura, de a introduce noi compartimente etc.;

- Se face posibilă regăsirea și scanarea operativă și calitativă a numerelor sau a unor cuvinte, fraze dintr-un document voluminos;
- Păstrarea colecțiilor în formă digitalizată este mult mai economă și comodă decât în depozitele tradiționale, aici fiind vorba și de economia spațiilor bibliotecilor.

Dat fiind faptul că, constituirea Bibliotecii electronice este un domeniu de activitate nou și complicat, acest proces este însoțit de probleme, care, deocamdată, nu au o soluționare adecvată. Practic, ele sunt identice atât în Occident, cât și în țările de Est.

Fără a pătrunde în detalii, le vom evidenția pe cele mai esențiale, delimitându-le în următoarele categorii:

Probleme de ordin tehnic și tehnologic:

- elaborarea tehnologiei formării fondului informațional (în care formă și în ce mod va fi prezentat);
- identificarea și descrierea informației;
- păstrarea și difuzarea informației (viteza de transmitere, controlul și evidența formării și utilizării fondurilor informaționale);
- respectarea standardelor în domeniul schimbului de informații și prelucrare a datelor.

Probleme de ordin social:

- comunitatea științifică nu este gata să participe la constituirea bibliotecilor electronice prin prezentarea pentru digitalizare a propriilor publicații, fiind rezervată vis-a-vis de formatul electronic;
- o problemă este și utilizarea zilnică a resurselor electronice;
- profesorii și studenții dețin prea puțină experiență în utilizarea bibliotecilor electronice și altor sisteme informaționale.

Probleme de ordin juridic:

- determinarea statutului Bibliotecii electronice;
- determinarea statutului informației incluse în Biblioteca electronică (asigurarea veridicității informației, autenticității cu originalul, asigurarea autenticității în cazul când informația există doar în format electronic);
- probleme ce țin de comercializarea informației care se conține în Biblioteca electronică;

- probleme ce țin de dreptul beneficiarului la informație și limitările în difuzarea anumitor informații (date personale, informație secretă etc.).

Problemele de ordin juridic formează un șir de factori, care, din păcate, limitează esențial activitatea bibliotecilor în ce privește constituirea resurselor informaționale electronice. Ne referim, în special, la respectarea dreptului de autor și drepturilor conexe.

Cu toate acestea situația actuală în biblioteci și avantajele bibliotecilor electronice impun precăutarea problemei constituirii bibliotecilor electronice didactice în instituțiile de învățământ superior.

În acest context, în cadrul Universității de Stat din Moldova, a fost făcut primul pas în această direcție și anume constituirea unei biblioteci electronice didactice la Facultatea de Fizică. Varianta acestei biblioteci electronice conține, la moment, peste 200 de manuale și cursuri în domeniul fizicii și matematicii. Documentele au fost selectate și copiate din INTERNET, ceea ce exclude în mare măsură problema ce ține de dreptul de autor și copy-wright. Biblioteca este stocată pe un server, care funcționează în baza programului JAVA. Informația este structurată după principiul ierarhic: domeniu, rubrici, subrubrici – o structură acceptată în cazul unui masiv mic de informații. Regăsirea informației se face pas cu pas, navigându-se pe arborele ierarhic. Informația este prezentată în mai multe formate (PDF, html, http, jpg ș.a.). Programul prevede ca accesul la copiere și imprimare să fie protejat, iar unele documente sunt limitate doar la vizualizare, imprimarea fiind redusă la 2-10 pagini/oră. Totodată, posibilitățile programului, pe baza căruia funcționează această bibliotecă, pot fi extinse pentru a spori diversitățile de acces: regăsirea informației după autor, titlu, cuvinte-cheie. Beneficiarii pot accesa resursele acestei biblioteci electronice doar în limitele rețelei locale universitare. Chiar dacă această bibliotecă nu integrează toate avantajele unei biblioteci electronice, ea se bucură de popularitate în rândurile studenților de la facultatea respectivă. Acest fapt, pe de o parte, a schimbat atitudinea administrației universității vis-a-vis de implementarea tehnologiilor informaționale moderne în bibliotecă, și, pe de altă parte, a impulsionat Biblioteca universitară la acțiuni privind dezvoltarea bibliotecii electronice a Facultății de Fizică într-

o bibliotecă electronică didactică autentică, care ar asigura cu informație didactică toate facultățile din cadrul universității.

În acest scop, Biblioteca își propune elaborarea unui proiect – concept al Bibliotecii electronice didactice, care va constitui segmentul electronic al Bibliotecii Centrale USM. Se preconizează realizarea treptată a proiectului, pe parcurs fiind posibilă acoperirea tuturor facultăților. Prezentarea succintă a proiectului ar cuprinde următoarele compartimente:

Scopul proiectului – constituirea Bibliotecii electronice didactice în vederea eficientizării asigurării procesului didactic la USM.

Sarcinile proiectului:

- determinarea conținutului Bibliotecii electronice;
- digitalizarea documentelor tipărite;
- extinderea bazei de date video;
- elaborarea strategiei de completare a Bibliotecii electronice cu resurse electronice;
- catalogarea documentelor electronice;
- organizarea stocării informației;
- asigurarea și organizarea accesului la informație;
- securitatea bibliotecii electronice.

Realizarea proiectului:

Proiectul va fi realizat pe etape:

- descrierea colecției Bibliotecii electronice;
- descrierea proceselor tehnologice;
- asigurarea bazei juridice a Bibliotecii electronice;
- selectarea și elaborarea resurselor de program;
- respectarea standardelor în domeniul scimbului de informații și prelucrare a datelor;
- elaborarea structurii de metadate;
- asigurarea/elaborarea aparatului informativ al Bibliotecii electronice;
- digitalizarea documentelor tipărite din colecția Bibliotecii;
- calcularea bugetului proiectului;
- elaborarea graficului extinderii Bibliotecii electronice.

Baza juridică

Existența și funcționarea Bibliotecii electronice în aspect juridic se va definitiva prin următoarele acte:

1. Conceptul privind constituirea Bibliotecii electronice;
2. Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii electronice;
3. Regulamentul su privire la formarea colecției;
4. Regulile de utilizare a Bibliotecii electronice;
5. Contractul cu autorul privind amplasarea resurselor în format electronic.

Suntem conștienți de faptul, că realizarea proiectului respectiv va cere implicații financiare și umane substanțiale, dar considerăm că aceasta este unica modalitate de dezvoltare a bibliotecii universitare, pentru a face față cerințelor învățământului superior modern.

OPEN ACCESS - O PROVOCARE ȘI O OPORTUNITATE PENTRU BIBLIOTECILE UNIVERSITARE

Ludmila COSTIN,
*directorul Bibliotecii
Republicane Științifice Agricole*

In 2003 Budapest Open Access Initiative Project was launched – an alternative of typed magazines and their electronic versions. Open Access is a way of free scientific communication, which has a special ideology based on two pillars: the cooperation of scholars who are ready to present their own works in a free of charge access and a free access to online scientific publications with the right of reading, loading, copying, citing and stocking. The latter actions can be performed without any financial or legislative impediments. The advocates of free access to information are divided

into two groups: Green Road and Golden Road. The former consider that the existing information network allows the publication stocking, their organisation in thematic or institutional electronic archives with free access. The latter support the publication of new models of scientific publication: magazines and conference material.

Activitatea științifică este o direcție prioritară în activitatea unei instituții superioare de învățământ, bibliotecilor universitare revăzându-le rolul de suport informațional al acestui proces. Problemă deloc simplă în contextul globalizării procesului științific care prevede intensificarea schimbului de cunoștințe și colaborării între comunitățile științifice din diferite țări, declarării accesului liber la cunoștințe în societatea cunoașterii pe de o parte, și lipsei unor resurse informaționale adecvate în țară, pe de altă parte. Problema resurselor informaționale de fapt fiind problemă financiară prin esență, pentru că tehnologiile informaționale moderne oferă oportunități de acces la resursele informaționale globale. Dar, știm bine că problema financiară este problema depășirea căreia nu se prevede în viitorul apropiat. Situația creată contribuie la rămânerea în urmă a științei naționale, în cazul concret a științei agricole cu consecințele respective pentru economie și învățământ.

Divizarea lumii în țări informațional sărace și bogate este deja o realitate care preocupă comunitatea internațională, de rînd cu problema dreptului la informație care, de fapt, rămîne a fi doar o declarație pentru cercetătorii din țările subdezvoltate.

Problema respectivă a fost reflectată într-un șir de acte internaționale precum: Declarația Mileniului lansată de către ONU, Declarația IFLA „Acces liber la literatura și documentele științifice”, Declarația de la Berlin privind accesul liber la cunoștințe ș.a. acte.

O soluție concretă și viabilă a realizării ideilor menționate în actele numite mai sus, o șansă de a recupera rămînerea în urmă a științei din țările Europei de Est o constituie lansarea în anul 2003 a proiectului Budapest Open Access Initiative - alternativă a revistelor tipărite și versiunilor electronice ale acestora. Open Access este un mod de comunicare științifică liberă la baza căruia stă o ideologie specială.

Această ideologie se bazează pe doi piloni: primul - cooperarea savanților care sunt gata să prezinte comunității științifice propriile sale lucrări cu acces gratis;

Al doilea - accesul liber la publicațiile științifice online cu drept de citire, încărcare, copiere, citare și stocare. Toate acestea, lucru important, fiind efectuate fără impedimente financiare sau legislative.

Astăzi, adepții accesului liber la informație s-au divizat în două grupe: un grup constituind „*Calea verde*” (Green Road), iar celălalt formînd „*Calea de Aur*” (Golden Road). Reprezentanții primului grup îl constituie adepții autoarhivării publicațiilor științifice. Autoarhivarea presupune depunerea de către savanți a propriilor publicații într-o arhivă electronică pe Internet, care permite accesul liber, fapt care nu exclude și editarea publicației respective în format tipărit. Reprezentanții acestui grup optează pentru difuzarea maximală a propriilor realizări științifice, din start refuzînd venitul posibil pe care îl poate aduce comercializarea publicațiilor. Ei consideră că costul publicației a fost întotdeauna un impediment în comunicarea dintre autor și cititorul potențial, costul de obicei fiind determinat de cheltuielile de editare. În momentul de față, consideră ei, rețelele informaționale existente dispun de potențialul care ar permite stocarea publicațiilor, organizarea lor în arhive electronice tematice sau instituționale și accesul gratis la ele, costurile în acest caz fiind minimale și ușor suportate de instituțiile științifice și, respectiv, asigurarea accesului gratis pentru utilizatorii finali. Anume autoarhivarea, conform acestui concept, poate duce la eficientizarea procesului științific.

A doua direcție întrunește adepții constituirii unor modele noi-alternative a editării publicațiilor științifice, în special, a revistelor și a materialelor conferințelor. În acest caz, cheltuielile sînt suportate de editori, finanțarea fiind realizată cu suportul instituțiilor științifice și a granturilor.

La etapa actuală, există deja arhive electronice de profil agrar , cu acces în regim open acces, cea mai cunoscută fiind arhiva de preprinte, care include 300000 de prepublicații din diferite domenii agrare.

În unele țări, cum sînt SUA, Marea Britanie, ideologia open acces este susținută la nivel de stat. Legislația acestor țări obligă toți sa-

vanții care efectuează cercetări științifice în baza finanțării de stat să-și arhiveze rezultatele științifice obținute.

Un alt moment, care derivă din analiza publicațiilor științifice la această temă, este posibilitatea savanților din țările subdezvoltate, reprezentanți ai școlilor științifice mai puțin cunoscute de ași promova propriile publicații pe arena internațională prin arhivarea electronică. Deja s-au încadrat în acest proces și țările din Europa de Est: Ungaria, Bulgaria, Ucraina, Cehia ș.a

Anul acesta, pentru prima dată a avut loc la Kiev un seminar consacrat acestei probleme cu genericul „Comunicarea științifică cu acces deschis”. Participanții la seminar au adresat un mesaj instituțiilor, printre care și bibliotecilor, de a promova ideea open access în rândurile savanților, de a utiliza mai activ resursele existente și de a participa nemijlocit la formarea lor.

Considerăm că în condițiile crizei publicațiilor tipărite care de-a rîndul anilor au susținut comunicarea științifică, dar care au tendința de a se scumpi permanent, pe de o parte, dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a Internet-ului, pe de altă parte, ideea open access este acceptabilă și pentru biblioteca noastră.

Primul pas, care l-am făcut noi în sensul de a adera la ideea open access, a fost realizarea unui sondaj în rîndul celor mai activi beneficiari savanți ai universității. Scopul cercetării a fost de a afla opinia lor vis-a-vis de aplicarea acestei idei. Deoarece savantului în acest caz îi revin două roluri, rolul de utilizator și al resurselor arhivate și tot odată de contribuabil la aceste resurse, am inclus în chestionar două blocuri de întrebări. Primul bloc de întrebări era destinat pentru rolul de savantul-utilizator, iar al doilea pentru savantul - contribuabil. Răspunsurile la întrebările din blocul întîi al chestionarului sînt următoarele:

- Respondenții, în marea lor majoritate, cunosc resursele open access ce țin de domeniul lor de activitate, aceștia constituind 74,3%; au auzit ceva despre ele - 12,7%, nu cunosc 13%. Toți respondenții au răspuns că folosesc puțin în cercetările științifice, dar ar dori să beneficieze de ele.
- Răspunzînd la întrebările blocului doi, respondenții au dat următoarele răspunsuri: 34,8% sînt gata să-și arhiveze publicațiile, iar 30% n-ar vrea s-o facă; 36,2% nu au luat o decizie la moment.

- Din cei 34,8% de cercetători, 20% sînt gata de a arhiva publicațiile în arhive electronice tematice. Ei sînt motivați de posibilitatea de a-și promova rezultatele științifice peste hotarele țării. 14, 8%, sînt motivați de satisfacția morală pe care vor avea-o, acordînd posibilitatea altor savanți de a face cunoștință cu rezultatele științifice obținute. 32, 6% sînt predispuși de a arhiva numai post-printele, dînd totuși prioritate publicației tipărite.
- 30%, dintre respondenții care nu sînt gata pentru arhivarea publicațiilor, argumentează poziția lor astfel: statutul publicației electronice este mai jos decît al publicației tipărite; publicațiile electronice nu sînt recenzate, fapt care duce la scăderea satisfacției morale a autorului. În acest caz, cercetătorii confundă publicațiile electronice cu acces liber pe Internet și publicațiile din arhivele electronice, ultimele fiind recenzate conform însăși conceptului open access.

Analizînd rezultatele obținute am ajuns la următoarele concluzii:

- Ideea open access acordă beneficii atît bibliotecilor, cît și cercetătorilor, respectiv ea merită de a fi promovată în rîndul beneficiarilor - cercetători și a bibliotecarilor.
- Spre exemplu, resursele open access pot fi utilizate pentru satisfacerea cererilor de informare a beneficiarilor în biblioteci, acoperind golurile existente în resursele informaționale.
- Biblioteca ar putea promova această idee în rîndurile cercetătorilor - beneficiari în vederea participării lor la constituirea resurselor open access și drept consecință a încadrării lor în mediul științific internațional.
- Biblioteca împreună cu comunitatea științifică universitară ar putea să se încadreze nemijlocit în procesul de arhivare electronică a publicațiilor, începînd, spre exemplu, cu constituirea arhivei electronice a instituției.
- Cooperarea bibliotecilor ar facilita, în acest sens, comunicarea științifică a savanților din același domenii, în special, a cercetătorilor tineri.

**VALORI AXATE
PE CONSUMATORII
UNIVERSITĂȚII BĂLȚENE**

Lina MIHALUȚA

*șef serviciu Catalogare, Clasificare
Biblioteca Științifică a USB „Alec Russo”*

Libraries assure the access to information and constitute an integral part of the professional and scientific process, of university informational culture via their structure and specific services. The constitution of the electronic catalogue, the organisation of information in a scientific way, the elaboration of authority files, the determination of subjects adequate for providing the search and finding of the required information. The electronic catalogue reflects 50% of all held titles, it is possible to print a request application and the thematic list directly from OPAC. The course “Basis of Informational Culture” offers the students a theoretical and practical support with a view to orientation in informational systems at a national and international level.

Orice instituție care se dorește competitivă trebuie să se sincronizeze cu Standardele internaționale de organizare a procesului de în-

vățămint. Educarea și formarea sînt decisive pentru realizarea obiectivelor strategice stabilite de către învățămîntul european. Bibliotecile, fiind parte integrantă a procesului educațional și științific, a culturii informaționale universitare și care prin structură și specificul serviciilor asigură accesul la informații în sprijinul acestora, la fel, nu pot rămîne în afara acestor tendințe inovatoare.

În acest context, menirea Bibliotecii științifice este oferirea asistenței informaționale de calitate, în sprijinul procesului didactic, științific și educațional al Universității. Pășim acum pe calea de integrare în sistemul de învățămînt european, o cale pe care multe instituții din lume deja au parcurs-o, de aceea diversificarea serviciilor oferite sînt obiective prioritare în activitatea instituției noastre. Asistența informațională poartă, evident, amprenta modernizării, bibliotecarii aflîndu-se mereu în căutarea și implementarea noilor metode de raționalizare și optimizare a activității.

Serviciul de Catalogare este serviciul care asigură organizarea informației și accesul la sistemele de informare terțiare, formate în timp cu multă precizie și meticulozitate.

Sisteme informaționale locale

Cataloagele clasice:

Catalogul alfabetic
pînă în 2000 – 10, azi – 3.

Catalogul sistematic

Catalogul electronic

BD cărți – 118259
BD Materiale AV
și electronice - 1324
BD Seriale – 1953
BD analitice (reviste,
ziare culorari) - 78007

Existența Cataloagelor tradiționale:

- numai 50% din titlurile deținute sunt înmagazinate în Baza de date;
  - cititori nefamiliarizați cu PC;
- preferințe pentru instrumente clasice de cercetare.

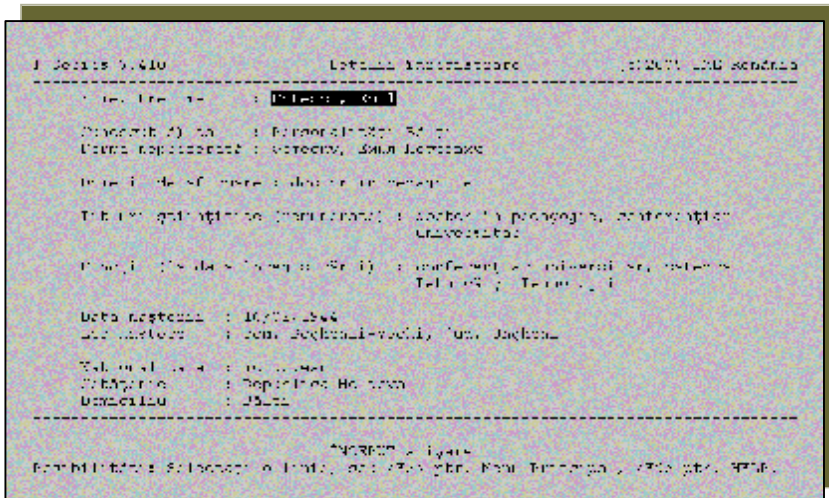
Procesul de informatizare se desfășoară la biblioteca universitară bălțeană de la începutul anilor '90 ai secolului XX în baza formatului specializat de bibliotecă MARC, care acoperea parțial funcțiile spe-

cifice bibliotecii: **achiziție, catalogare, abonare, OPAC**. Ca rezultat al aplicării MARC-ului, biblioteca a pus temelia catalogului electronic. Mai târziu, va fi utilizată o versiune mai avansată a formatului MARC, care face posibilă funcționarea unei rețele locale de bibliotecă.

Managerii Bibliotecii întotdeauna au fost în căutarea unui program mai avansat, dotat cu varianta de rețea integrală. După mai multe cercetări și eforturi, grație Proiectului de automatizare a Bibliotecii prezentat la concursul lansat de Fundația SOROS, la finele anului 1998, Biblioteca se înscrie printre primele din R. Moldova dotate cu hardware și software TINLIB – 280. Informatizarea serviciilor de bibliotecă devine un proces de largă complexitate și performanță:

1998	2004	2005
TINLIB – 280, 310	TINLIB - 410-Testare	TINLIB - 410 – Aplicare

Fișierele de autoritate au o deosebită importanță, mai ales *Vedetele de subiect*, care își probează utilitatea prin rata sporită de înregistrări și răspunsuri pertinente. Aducem drept exemplu *Fișierul de autoritate persoane fizice: Personalități bălțene*.

Fișier de autoritate Vedete de subiect

T Series V.410

ACTIVE NETE – CA * Cărți : 0 * Art: 3 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVE NETE – MO * Cărți : 0 * Art: 2 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVEX PE OBIEC * Cărți : 1 * Art: 0 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVISM CIVIC * Cărți : 1 * Art: 1 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVISM COGNITI* Cărți : 1 * Art: 0 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE ADMIN* Cărți : 0 * Art: 3 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE ADMIN* Cărți : 0 * Art: 1 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE ANTRE* Cărți : 0 * Art: 2 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE ANTRE* Cărți : 0 * Art: 1 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE ANTRE* Cărți : 0 * Art: 1 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE ANTRE* Cărți : 0 * Art: 1 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE BANCA* Cărți : 1 * Art: 10 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE BANCA* Cărți : 1 * Art: 0 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0
ACTIVITATE BANCA* Cărți : 1 * Art: 1 * Ser: 0 * AV: 0 Art AV: 0

Avantaje – TINLIB – Catalogare

Informația din Modulul Catalogare se vizualizează prin opțiunea

Fișa ISBD

Fișa matcă

Fișe pentru cataloage clasice

Fișa de însoțire

Fișa topografică

Descrierea bibliografică se realizează în limba originalului.

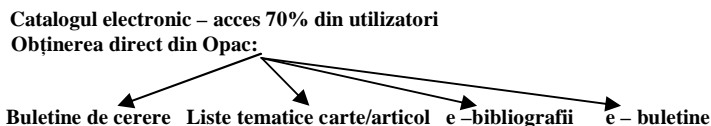
În anul 2003, Universitatea de Stat “*Alecu Russo*” a fost acreditată. Biblioteca, la fel ca și toate facultățile, s-a implicat direct în acest proces, utilizând un eficient program de valorificare a potențialului științific, tehnic și uman. Utilizând “*Macheta de căutare QBF – Titluri cărți*” (vedete de subiect, cuvinte-cheie, divizionara), bibliotecarii au verificat realizarea procesului de dotare a lectoratelor cu literatură în colecțiile bibliotecii. Practic, fiecare disciplină de studiu a fost supusă unei cercetări minuțioase în scopul evidențierii navelului de asigurare cu literatură științifică și didactică (manuale, programe, metodici). Paralel cu analiza statistică, am realizat pentru catedre e-buletine informative tradiționale și în format electronic.

Această operațiune ne-a demonstrat cu exactitate acoperirea documentară pentru fiecare disciplină și a permis bibliotecarilor de la

Achiziție, Evidență și Dezvoltarea Colecțiilor să elaboreze o strategie mai coerentă de dezvoltare a colecției.

La fel, prin utilizarea (o dată la două luni) *Machetei de căutare QBF (RMF intrare)*, prin metoda de export, catalogatorii descarcă înregistrările privind recente intrări, editând buletinul “*Intrări recente*” conform următoarelor domenii: “*Științe socio-umanistice*”, “*Științe reale*”, “*Științe filologice*” și “*Artă*”. Pentru unele catedre acestea au devenit deja e-buletine informative, expediate prin rețeaua Intranet universitar.

Facilități pentru utilizatori:

Liste tematice carte/articol

SUBIECT : ACHIZIȚII PUBLICE - MOLDOVA

Biblioteca deține următoarele titluri despre subiectul de mai sus.
Pentru a SELECTA un titlu, folosiți tastele <SĂGEATĂ SUS> sau <SĂGEATĂ JOS>, apoi APĂSAȚI <ENTER> pentru informații suplimentare.

Carte/alte : Achizițiile publice : st. comparativ

/ de Cernei, Dumitru, Apărută în: Ch.; , An: 2002, -50 p., Cota: 34/C36

Carte/alte : Armonizarea legislației în domeniul concurenței, achizițiilor publice, protecției

consumatorului , Apărută în: Ch.; , An: 2000, -24 p., Cota: 34 / A80

Articol : Regulamentul cu privire la Agenția Națională pentru

Achiziții Publice // Monitorul oficial al Republicii Moldova, 1998.-19 febr.(nr.12-13), P.35-38

Cursul de Cultura informației oferă studenților un suport teoretic și practic necesar pentru orientarea în sistemele informaționale de nivel local și internațional, în fluxul informațional modern și de aplicare a tehnicilor muncii intelectuale:

- **Cataloge clasice (catalog alfabetic, catalog sistematic, catalog analitic sistematic);**
- **Catalogul electronic OPAC: modalități și posibilități de utilizare.**

- **Pagini Web ale instituțiilor informaționale. Internet în biblioteci;**
- **Surse bibliografice de informare curentă și retrospectivă;**
- **Surse informaționale: structuri, servicii, resurse;**
- **Genuri de documente. Produse de informare modernă;**
- **Metode de indentificare bibliografică a documentelor .**

Informația prezentată mai sus despre activitatea Bibliotecii privind realizarea obiectivelor Procesului de la Bologna, are rolul de a ajuta studenții și profesorii să modernizeze și să optimizeze procesul de învățământ conform standardelor internaționale.

**DINAMICA
INFORMATIZĂRII
BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE
A UNIVERSITĂȚII DE STAT
“ALECU RUSSO”**

Igor AFATIN,
director adjunct Informatizare
Biblioteca Științifică a USB
„Alec Russo”

The first informational programme acquired by the Scientific Library was AIBS MARC. In 1992 four computers were connected into a local network with the help of the MICROSOFT WORK GROUP FOR DOS programme, fact that improved the data exchange. A year later the server Novell was installed, thus passing to a more advanced level of informatising. The catalogue became unique, dynamic and flexible. In 1998 the Library acquired a new programme the soft TinLib. More versions of TinLib were implemented, new servers were added thus spreading the access to information. Today the Library offers access to Internet, national

and foreign data basis, it elaborates and applies more applied informational programmes.

Procesul de informatizare a Bibliotecii a început în anul 1989, aceasta fiind una dintre cele mai importante decizii în managementul Bibliotecii.

Primul program achiziționat de bibliotecă a fost sistemul AIBS MARC. Baza de date create, oferea posibilități de evidență a documentelor în fiecare calculator, care conținea, astfel, partea proprie a bazei de date. Periodic, aceste componente / părți erau copiate pe calculatorul din Sala de Cataloge și cititorii puteau să obțină informații despre colecția de documente intrată în Bibliotecă, începând cu anul 1989. În anul 1992, 4 calculatoare au fost conectate în/la rețeaua locală cu ajutorul programului MICROSOFT WORK GROUP FOR DOS, fapt ce a îmbunătățit simțitor schimbul de date (copierea și arhivarea bazei de date), dar baza, în general, rămânea să fie de aceeași structură (alcătuită din părți separate). În anii 1993 - 1994, a fost efectuată trecerea la un nivel mai avansat de informatizare, fiind instalat primul server Novell. Totodată, a fost achiziționată o nouă versiune a programului AIBS MARC.

Catalogul a devenit unic, dinamic și flexibil, aici existau însă probleme pe care sistemul nu putea să le soluționeze. La o ședință a Asociației Bibliotecarilor a fost luată decizia de a implementa un nou soft, propuse fiind mai multe produse informatice: ALEF, MICROVTLIS, VUBIS, TINLIB. Până la urmă, a fost aleasă cea mai optimă variantă - programul TINLIB (costa mai ieftin și avea interfață în limba română).

Biblioteca a câștigat un grant, finanțat de Fundația SOROS, și astfel s-a produs crearea infrastructurii hardware (achiziționarea de echipa-

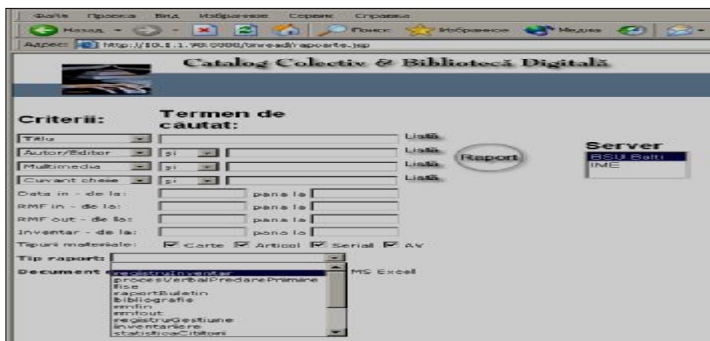

mente electronice, constituirea rețelei locale de calculatoare), precum și achiziționarea programului software (sistemul de operare). În așa mod, în anii 1997 - 1998, are loc instalarea programului integrat de bibliotecă **TINLIB 300**. Utilizarea acestui program a făcut posibilă soluționarea unui șir de probleme ce țineau de perfecționarea catalogului electronic, a îmbunătățit instrumentul de căutare și atingerea celui mai important obiectiv propus – deservirea calitativă a clienților, asigurarea unui împrumut eficient și rapid. A fost adoptat, de asemenea, programul privind barcodarea cărților, atât cele recent achiziționate, cât și cele din retroconversie.

În 2001, a fost realizat un nou proiect de informatizare ce prevedea extinderea rețelei locale, instalarea serverelor, conectarea la Internet.

În anul 2004, au fost instalate 25 de calculatoare în Mediatecă, toate fiind conectate la Internet pentru lucrul individual al studentului și cu acces la Intranetul universitar. În Bibliotecă este utilizată rețeaua locală de 100 mb/s cu ieșire de 1 Gb/s în rețeaua Intranet a universității, fapt care permite conectarea la Internet. Rețeaua locală include 100 de computere și 4 servere dintre care:

- *Primul server* asigură funcționarea programul integrat de bibliotecă **TINLIB**.
- *Al doilea server* conține baza de date **Juristul** în care sunt înmagazinate legi, hotărâri și acte normative ale R. Moldova, din 1990 până în prezent. Baza de date **Juristul** este actualizată săptămînal prin Internet. Tot pe acest server, se află și **Mapa Generală** – mapă cu documente pentru uzul general al bibliotecarilor, ei avînd, astfel, posibilitatea să efectueze schimburi de informații și documente, tot aici fiind plasate planuri, rapoarte, liste de literatură, noutăți etc.
- *Libruniv* – asigură traficul Internet, securitatea rețelei. Tot pe acest server, este plasat și Web site-ul Bibliotecii.- *Al patrulea server*

conține *Catalogul on-line Web OPAC*, asigurându-se accesul cititorilor la Catalogul Electronic al Bibliotecii prin rețeaua Intranet a universității.

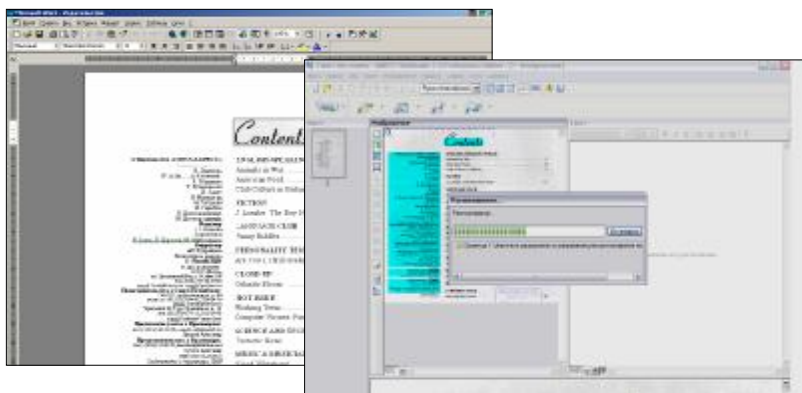
În august 2005, a fost implementată o nouă versiune TINLIB, una mai stabilă, cu un program de asistență mai avansat, cu autoadministrare conectată, cu unele îmbunătățiri ale modulelor Seriale și Circulație (servirea clienților).

Tot în 2005, a fost achiziționat modulul de program TinRead (catalog on-line a bazei de date locală importat în Postges SQL). Acest program asigură deschiderea catalogului cu browser-ul Internet Explorer, acces nelimitat WebOpac, posibilități de conectare la elemente ale bazelor de date multimedia.

La fel, a fost instalat generatorul de rapoarte Rapoarte on-line. Este un program care permite obținerea rapoartelor (registru inventar, proces-verbal ș.a.) în format PDF, HTML, XLS.

Centrul de Informatizare și Automatizare al Bibliotecii a elaborat un șir de Programe aplicative, privind rentabilizarea proceselor de prelucrare a documentelor de bibliotecă, deservirea clienților:

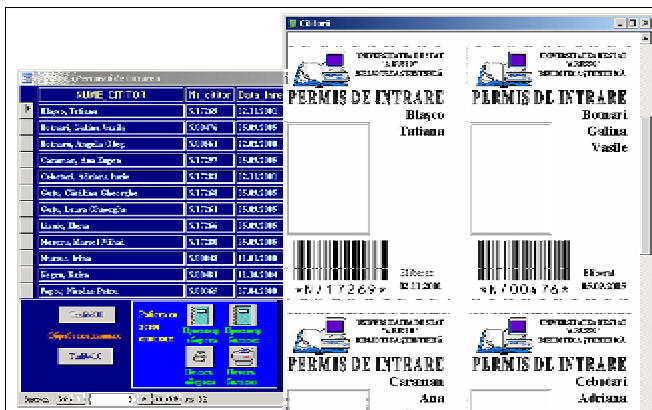
Baza de date MS-Access Cuprins Scanat efectuează căutarea după datele din sumarul cărților și revistelor.

Prelucrarea preliminară este efectuată de specialistul în domeniu care scanează și identifică conținutul cărților și revistelor. Urmează salvarea în Word. Textul obținut este importat în tabelul bazei de

date. Aceasta este o bază de date autonomă. Cititorul efectuează căutări după următorii parametri: titlu, cuvânt - cheie, vedetă de subiect.

Programul convertor ADMITEREA – TINLIB transferă datele

din baza de date a comisiei de admitere. În baza de date TINLIB se creează fișierul listelor viitorilor studenți.

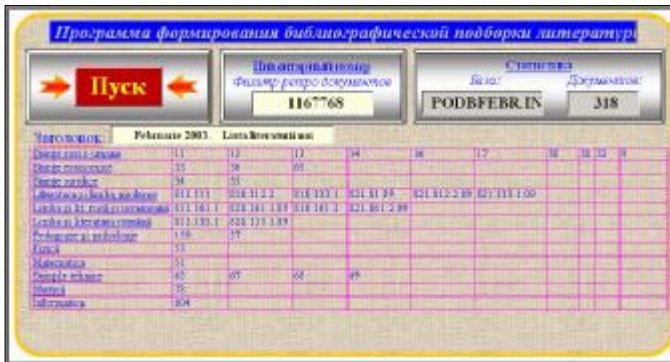
Programul Permis elaborează permise de intrare, utilizând datele exportate din TINLIB.

Programul Barcode – formează etichete cu cod de bare pentru noile intrări în Bibliotecă și pentru fondul literaturii neinventariate.

Programul BARCODE - RETRO – prelucrează înregistrările din retroconversie pentru atribuirea codului de bare, formează dicționarul numerelor tipărite, filtrează numerele de inventar ale noilor intrări, preîntâmpinând, astfel, eventualele erori în redactare.

Programul INTRĂRI NOI – selectează informațiile pentru buletinele Intrări recente din înregistrările exportate din TINLIB, conform clasificării CZU.

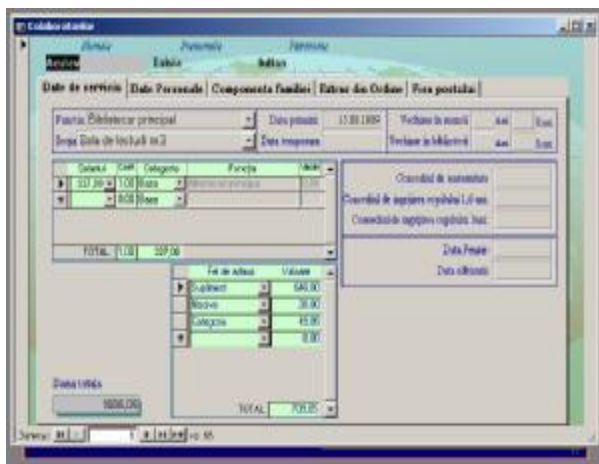

Digitizarea materialelor didactice (lecții pentru studierea limbii engleze, oferite în format HTML, cu suport multimedia).

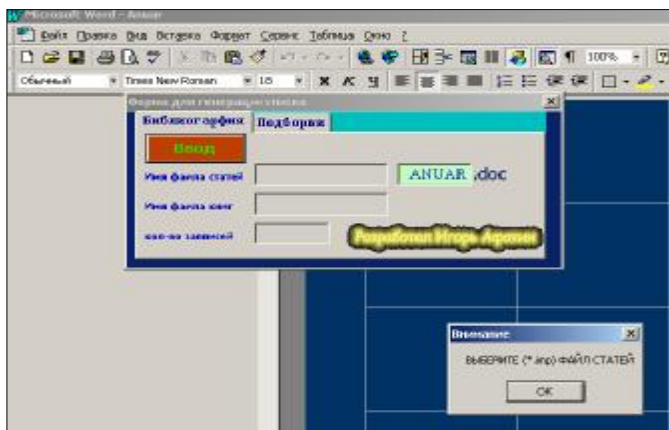

Digitizarea și prelucrarea (restaurarea) înregistrărilor sonore de pe discurile de vinil în calculator (în format MP3). Sunt prelucrate deja 1633 opere muzicale. În restaurarea înregistrărilor este utilizat un program special de înlăturare a defectelor de sonorizare.

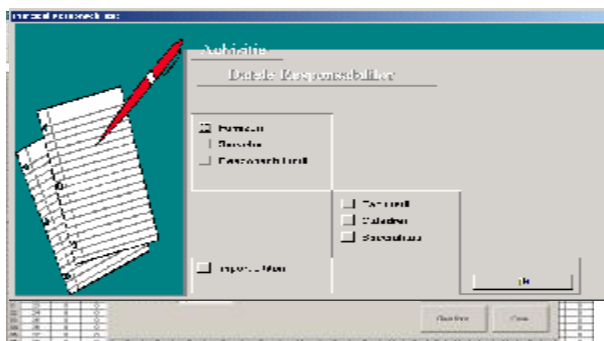
Baza de date CADRE efectuează evidența personalului Bibliotecii.

Programul ANUAR creează o listă generală de cărți, articole și date exportate din TINLIB.

Aplicația pentru Microsoft Excel pe Visual Basic asigură evidența indicilor statistici de Biblioteca.

Centrul de Informatizare și Automatizare își propune, pentru viitorul apropiat, realizarea următoarelor obiective:

- Elaborarea Catalogului on-line pe platforma PostgreSQL pentru efectuarea comenzilor prin Internet;
- Conectarea fișierelor Multimedia la WEB - OPAC;
- Digitizarea documentelor din Colecția Carte Rară.

IMAGINEA VIRTUALĂ A BIBLIOTECII

Silvia CIOBANU,
șef Serviciu Săli de Lectură,
Biblioteca Științifică a USB
„Alecu Russo”

The web sight assures a notable presence of the librarian spirit in Internet, it displays a lot of useful information about the history, structure and Library services, its informational, scientific, editorial and cultural activities. The online catalogue mirrors half of the available collection including relevant analytical information.

Suntem mândri de istoria Bibliotecii noastre, prețuim cu demnitate colecțiile ei și pledăm cu toată convingerea pentru ca valorile durabile ale Bibliotecii să devină accesibile tuturor solicitanților. Anume aceste imperative precum și necesitatea de a găsi operativ informația au fost rațiunile creării și plasării paginii web a Bibliotecii Științifice din Bălți în spațiul de comunicare virtual global.

Pagina Web asigură o prezență notabilă a spiritului bibliotecar bălțean în rețeaua INTERNET, inserează o sumă de informații utile despre activitatea culturală, editorială, informațională a Bibliotecii atât de necesară educării și documentării beneficiarilor. Oferind un spațiu electronic, Biblioteca vine în întâmpinarea unei solicitări tot mai mari de informare rapidă venită, în primul rând, din partea comunității universitare bălțene. Pagina dată va incita, cred, interesul utilizatorilor, determinându-i să o frecventeze cu regularitate, pentru a găsi cât mai rapid informația dorită.

În pagină, propunem spre utilizare următoarele informații: *Prezentarea* Bibliotecii în timp, în cifre, în imagini; *Structura organizațio-*

nală: Centrele de activitate ale Bibliotecii; *Serviciile* oferite: Înscriserea la Bibliotecă, Regulamentul pentru public, Programul de funcționare, Servicii și facilități; *Cataloge*: informație despre cataloagele tradiționale și cel on-line; *Profesional*: E-revista Bibliotecii, E-bibliografii, E-biobibliografii ale universitarilor bălțeni, însoțite de texte; fila *In memoriam*, consacrată exdirectorului Bibliotecii F. Tlehuçi; *Nou*: Intrările noi în colecția Bibliotecii (liste structurate în ordine cronologică (an, lună, domeniu); expoziții virtuale de carte recent intrată; evenimente (an, lună); *Resurse web*: Biblioteci,

Motoare de căutare, Edituri, Periodice, E-books, Dicționare on-line, Surse de referințe. Este spațiul care permite colectarea informațiilor din *Catalogul on-line* al Bibliotecii. Pagina oferă comunicare prin e-mail *Întreabă bibliotecarul*, care permite utilizatorilor să adreseze întrebări și să primească răspuns virtual timp de o zi. WWW reprezintă o legătură eficientă dintre Bibliotecă și utilizator.

**PRIORITĂȚILE
BIBLIOTECII ACADEMICE
AMERICANE
ÎN MEDIUL ELECTRONIC.
(EXPERIENȚA BIBLIOTECII UIB)**

Mariana HARJEVSCHI,
*directorul Bibliotecii Publice de Drept,
absolventa JFDP 2004-2005,*

Indiana University Library from Bloomington continues to diversify the informational services in order to be in concordance with the strategical actions of integrating the libraries in the informational society. Here are some dates from the statistic Report for 2003-2004 year of study: 105 028 catalogued titles; 14 500 digital historical documents within the Digital Lbrary Programme; 400 data basis that re at students' disposal; there were performed 3 152 604 searches in the data basis; teh number of searches in the most frequently used data basis increased. The article presents other useful pieces of information that focuse on providing adequate conditions for users.

Experiența americană privind bibliotecile, atât cele publice, cât și cele universitare, este una remarcabilă. Schimbările rapide în tehnologia informațională și comunicațională au influențat pozitiv dezvoltarea dinamică și multiaspectuală a acestora. Această revoluție a avut un impact și asupra dezvoltării și furnizării serviciilor. Mediul electronic s-a dovedit a fi benefic, impulsionând bibliotecile ca acestea cu adevărat să devină moderatorii decisivi și importanți în furnizarea cunoștințelor. Bibliotecarii, influențați de agențiile comerciale, au început să își dezvolte și să își lanseze noi servicii bazate pe Internet, derulate prin intermediul paginii web.

Astfel, paginile web ale bibliotecilor au devenit o altă “poartă” de acces pentru utilizatorii ei, permițând noi servicii interactive pentru utilizatori: acces la catalogul electronic, ghiduri virtuale ce permit căutări și accesări ale diferitor site-uri, accesul la baze de date, servicii de referințe etc. Aceasta transformă pagina web într-un instrument

necesar informării și documentării, conferă bibliotecii o nouă funcție de centru informațional la distanță, on-line, cu adevărat util și necesar fiecărui utilizator real și potențial.

Biblioteca Universității Indiana din Bloomington, nu face o excepție de celelalte biblioteci americane, dar nici nu poate fi tratată ca una ordinară, care își urmează cursul obișnuit de dezvoltare. Dimpotrivă, mereu continuă prin diversificarea serviciilor informaționale în concordanță cu acțiunile strategice de integrare a bibliotecilor în societatea informațională și a necesităților studenților acesteia.

Motivul care m-a mobilizat să prezint activitatea Bibliotecii Universității Indiana din Bloomington este dorința de a-mi împărtăși experiența pe care am trăit-o în cadrul stagiului JFDP (Junior Faculty Development Program) pe parcursul perioadei august 2004 – mai 2005, precum și ambiția de a promova experiența acestei biblioteci, unde am reușit să fiu și ca utilizatoare și ca voluntară în cadrul unor activități.

Până la 1 aprilie 2005, biblioteca universitară se numea Biblioteca Centrală (Main Library) care cuprindea peste 20 de bibliotecifiliale ale universității, inclusiv și centre informaționale ale unor instituții de cercetare afiliate universității. După această dată, ea a fost numită Biblioteca Herman B. Wells Library în cinstea rectorului cu cea mai mare contribuție academică și financiară.

Există destule exemple care ar argumenta eficiența serviciilor bibliotecare pentru procesul de studii și volumul de acțiuni întreprinse de această bibliotecă. Printre cele mai plauzibile ar fi următoarele, datele fiind preluate din Raportul statistic al BUIB pentru anul fiscal octombrie 2003/octombrie 2004 al bibliotecii: 105, 028 titluri catalogate; 14, 500 documente istorice digitalizate în cadrul Digital Library Program și plasate pe web; de 520, 325 ori a fost accesat serviciul de referință al bibliotecii; 400 de baze de date puse la dispoziția studenților; au fost efectuate 3, 152,604 de căutări în bazele de date; cu 36.3 la sută s-a mărit numărul de căutări în cele mai frecvent utilizate baze de date.

Cu o anumită doză de umor pot fi lecturați și următorii indici „ai calității”: de 7 ori a fost curățat covorul în Sala de computere din cauza traficului mare de utilizatori; 28 la sută din totalul de vânzări a cafenelei Cyber Coffee (cafeneaua de la parterul bibliotecii) sunt cele

din vânzările de cafea; 30 pounds de ciocolată a fost vândută la aceeași cafenea, considerată ca – Mâncare pentru minte; 0 cm din spațiul bibliotecii au fost inundate etc.

Referitor la serviciile electronice ale bibliotecii, cele mai avansate sunt considerate proiectele realizate împreună cu Serviciul Universitar de Tehnologii Informaționale. Acestea fiind accesate prin intermediul paginii web comune a tuturor bibliotecilor universitare la adresa www.libraries.iub.edu.

KNOWLEDGE BASE

A fost lansat în 1988 prezentând un simplu directoriu cu informații despre universitate și alte subdiviziuni, evaluând rapid, ajungând în 1990 un serviciu FAQ foarte bine dezvoltat. Actualmente a devenit o bază de date, numită Fundamentariu de Cunoștințe (Knowledge Base) care generează răspunsuri (circa 1000 de răspunsuri de orice gen) la întrebări prestabilite referitoare la serviciile/activitățile universității. Structura este prietenoasă conținând un Motor de căutare, ce permite efectuarea căutărilor după cuvinte cheie. Serviciul Knowledge Base cuprinde și un glosar, în cadrul căruia informația este aranjată conform formulării “Ce este ... ” (ex. Ce este poșta electronică universitară ?).

Utilitatea acestui serviciu poate fi evaluată nu doar de cele 10 mln. de accesări anuale, efectuate de cei 35 mii de studenți ai Universității Indiana din Bloomington, dar faptul că este apreciat prin nominalizarea câtorva premii naționale oferite de către **EDUCAUSE**, pentru cele mai bune practici în Învățământul Superior pentru “recunoașterea programelor ce susțin informațional instituțiile academice în stil inovator” și de către Societatea pentru Tehnicile Computaționale pentru “recunoașterea și încurajarea comunicării electronice”.

Serviciul **Un singur start** (One Start) reprezintă o comunitate virtuală a campusului universitar ce furnizează acces la serviciile electronice ale universității. Acest portal electronic oferă acces direct și rapid la multitudinea de servicii oferite tuturor membrilor univer-

sității: studenților, profesorilor, personalului universitar etc. Concepția teoretică a acestui serviciu constă în oferirea unui spațiu pentru studiu, serviciu, colaborare și distracție.

Având posibilitatea de personalizare, oricine, conform statutului real, își poate prelua rolul (student/profesor/angajat universitar) pentru a-și crea un cont personal. Ulterior, utilizatorul contului are posibilitatea de a accesa știrile/noutățile sociale ale orașelului studentesc, evenimentele academice (cu posibilitatea personalizării/programării unui calendar). La fel, poate să-și seteze accesul la prognoza meteo din împrejurimile orașelului studentesc, înregistrare la cursurile universitare, etc. Original este și accesul la magazinul electronic, ce oferă posibilitatea de a procura cărți/manuale, tichete la teatru, eventual, chiar și mobilă pentru camera din cămin, oferă posturi de lucru sau practica universitară, precum și posibilitatea de a face cunoștință/căuta/găsi colegi de cameră. Cea mai recentă opțiune o reprezintă Serviciul pierdut&găsit, ce oferă posibilitatea de a găsi informația despre lucrurile pierdute sau găsite pe teritoriul orașelului studentesc.

Oncourse, reprezintă pagina oficială/masa de lucru a studentului. Acesta oferă acces la conținutul cursurilor, pentru care a aplicat, precum și include proiectele/lucrările practice colaborative. La fel, studenții pot plasa lucrările individuale, inclusiv comune, astfel că profesorii pot interacționa cu studenții referitor la conținutul și metoda de prezentare a proiectelor. De asemenea, profesorii distribuie individual rezultatele finale ale cursului, precum și răspunsurile testelor după finalizarea cursului prin intermediul acestui serviciu.

Deseori, acest tip de serviciu este numit (în limbaj studentesc) - rucsacul studentului – deoarece oferă posibilitatea editării și salvării lucrărilor, eseurilor, referatelor etc., și, ulterior, revenirea la acestea indiferent la ce calculator au fost salvate. Motivul este simplu – acest

cont este unul virtual, exact modelul contului poștei electronice.

Posta electronică (E-mail), reprezintă un alt mediu electronic în care studenții pot interacționa cu profesorii și colegii. Ca regulă,

anunțurile publice ale profesorilor sunt trimise prin intermediul poștei electronice universitare, alte conturi ale adreselor nici nu sunt acceptate în mediul universitar.

Prin intermediul acesteia studenții aderă la listele de distribuție formate sau în cadrul cursului, sau pe anumite domenii de interese, sau în cadrul diferitor școli etc.

Căuta o singură dată (One [search@IU](#) libraries) constituie unul din cele mai moderne și avansate proiecte ale bibliotecii realizat împreună cu furnizorii de baze de date ale universității. Originalitatea acestui serviciu reprezintă posibilitatea căutării simultane în cele peste 400 baze de date, inclusiv și a catalogului electronic al bibliotecii universitare.

Accesul la acest tip de serviciu este limitat, fiind posibil doar comunității universitare, permițând prin utilizarea parolei atât studenților, cât și profesorilor, accesul dincolo de spațiul orașelului studențesc.

Resurse electronice (E-resurse) - un serviciu frecvent utilizat de universitățile americane. Acesta cuprinde articole și alte materiale necesare studiului – articole din ziare, reviste, capitole din cărți, toate fiind scanate în format PDF necesare pentru un curs anume. Desigur, această “ofertă” este protejată de dreptul de autor. Accesul este posibil 24/24 prin parola furnizată de profesor și (modificată la fiecare curs). Fiecare bibliotecă a școlii, care este parte integrantă a bibliotecii universitare, este responsabilă, împreună cu profesorii, de prelucrarea textelor scanate și plasarea lor pe web.

Reference service (Servicii de referințe) are ca scop să ghideze și să orienteze utilizatorul-student în găsirea informației prin indicarea celor mai bune resurse informaționale și documentare din Internet, și

nu doar. Serviciul este foarte complex și funcționează în faza electronică și tradițională: prin intermediul paginii web a bibliotecii se completează un formular-cerință trimis bibliotecarilor care sunt obligații să răspundă prompt; personal, prin intermediul bibliotecarilor de referință pe domenii; telefonic sau prin chat (mesageria instantanee).

Catalog electronic (On line catalog)

Prin intermediul acestui serviciu utilizatorii pot căuta și obține informații referitoare la colecția fizică existentă în bibliotecă – disponibilitatea documentului și localizarea acestuia. Acesta desigur permite efectuarea căutărilor simple și avansate. Una din recentele îmbunătățiri reprezintă posibilitatea de verificare și prelungire a împrumutului, astfel că poate fi cunoscută și disponibilitatea documentelor în bibliotecă. Prin intermediul unui cont personal, studenții au acces la baza internă a bibliotecii prin care pot să își vizualizeze situația împrumutului.

BIBLIOTECA ȘI PROMOVAREA INFORMAȚIEI DIN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE

Petru RACU,
șef Bibliotecă și Colecția Arhivă,
AGEPI

One of the important directions in the activity of SAPIP Library constitutes the promotion and dissemination of information via organising exhibitions, courses, specialised seminars, contests, etc.

SAPIP Library collaborates efficiently with the university and public libraries that form a network of units of information from the area of Intellectual Property. There were constituted collections and organised seminars regarding the role of the libraries in promoting and disseminating of information in different places from the North, Center and South of Moldova: Briceni, Bălți, Edineț, Soroca, Florești, Cahul, Comrat, Ungheni, Taraclia, Orhei, Hîncești.

Una din direcțiile principale în activitatea Bibliotecii Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) o constituie promovarea și diseminarea informației din domeniu prin organizarea expozițiilor, cursurilor, seminarelor specializate, concursurilor etc. atât în incinta Agenției, cât și în afara ei – la diferite alte biblioteci, instituții de învățământ, întreprinderi. În acest context, a devenit deosebit de importantă colaborarea pe care o realizează Biblioteca împreună cu mai multe instituții socio-culturale sau de profil special.

Pe parcursul ultimilor ani, Biblioteca AGEPI a intensificat relațiile de colaborare cu bibliotecile universitare. Nivelul academic al acestor biblioteci redă activităților organizate în comun un caracter înalt intelectual, cu o rezonanță bine pronunțată în rândurile celor interesați de noi descoperiri, pasionați de noi căutări ce duc spre inovații, spre progres tehnologic în condiții economice concrete. Ajutându-le să-și creeze colecții de documente din domeniul proprietății intelectuale, contribuind totodată la actualizarea sistematică a acestor colecții, punând la dispoziția colegilor de breaslă copiile, iar uneori chiar originalele unor documente specifice, Biblioteca AGEPI își lărgeste considerabil contingentul de cititori.

În cadrul Programului de activități privind promovarea informației în domeniul Proprietății Intelectuale (PI), lansat în anul 2001, Biblioteca AGEPI a încheiat, pe parcursul a 5 ani, 42 contracte de colaborare cu bibliotecile publice, a stabilit relații de strânsă colaborare cu Biblioteca Universității de Stat „Alec Russo”, din Bălți, cu Biblioteca Universității Tehnice din Moldova, cu Biblioteca Centrală a Academiei de Științe a Republicii Moldova ș.a. Tuturor bibliotecilor – partenere le-au fost distribuite în mod gratuit peste 10000 docu-

mente în domeniul PI. De asemenea, unor biblioteci le-au fost împrumutate seturi de documente de brevet pentru organizarea expozițiilor în cadrul mai multor activități tematice: din domeniul transportului auto (Biblioteca UTM), despre inventatorii din Zona de nord a Republicii (Biblioteca USB „Alec Russo”).

Asistența metodologică acordată bibliotecilor-partenere în procesul colaborării facilitează adaptarea lor la cerințele timpului de azi, ale societății ce pășește pe calea modernizărilor tehnologice, sprijinindu-se temeinic pe factorul informațional.

Prin urmare, putem constata existența unei rețele de unități de informare în domeniul Proprietății Intelectuale, în baza cărora bibliotecile din centrele raionale, situate în diferite zone ale republicii, au posibilitate să presteze anumite servicii informațional-bibliotecare privind proprietatea intelectuală, ceea ce este foarte important pentru beneficiarii locali. Numărul acestor colecții locale crește pe an ce trece și, în final, trebuie să cuprindă toate tipurile de biblioteci din țară.

Crearea colecțiilor de publicații cu privire la PI în bibliotecile din republică a fost susținută întru totul de instanțele în subordonarea cărora se află bibliotecile (AGEPI, rectoratele, Ministerul Culturii, Tineretului și Sportului), deci a fost apreciată la justa valoare la nivel

național. Utilizarea lor are loc, de asemenea, de pe poziții statale, prestigioase structuri economice fiind interesate în informație din domeniul Proprietății Intelectuale. Astfel, putem considera că una din direcțiile colaborării între biblioteci se realizează cu succes, că se produce pe această cale o integrare eficientă a fluxului informațional în tehnologiile ce asigură evoluția economică a republicii noastre.

Concomitent cu fondarea colecțiilor de PI în teritoriu, Biblioteca AGEPI desfășoară o activitate de instruire a personalului bibliotecilor privind specificul documentelor de PI, modul lor de promovare și, în special, acordând o atenție deosebită activității Agenției, serviciilor prestate în domeniu, caracteristicii publicațiilor ei.

Primul seminar de acest gen la nivel republican a fost organizat la 3 mai anul 2001 sub genericul "Rolul bibliotecilor în promovarea și diseminarea informației în domeniul proprietății industriale" cu participarea a peste 70 de reprezentanți din diferite rețele de biblioteci (naționale, universitare, specializate, municipale etc.). La acest seminar au fost luate în dezbateră problemele organizării și ale metodelor de promovare a colecțiilor de documente în domeniu, cooperarea și coordonarea activității bibliotecilor, tot atunci au fost semnate primele acorduri de colaborare Biblioteca AGEPI – Bibliotecile publice.

În perioada ce a urmat (anii 2002 - 2004), asemenea seminare au fost organizate și în diferite zone ale republicii: zona de nord (or. Briceni, Edineț, Soroca, Bălți, Florești ; zona centru (Strășeni, Ungheni, Orhei, Hâncești); zona de sud (Cahul, Comrat, Taraclia). Aceste seminare au avut un impact vizibil asupra participanților la ele prin ampla informare a asistenței privind rolul proprietății intelectuale în societate și modul de utilizare a ei de către beneficiari.

În prezent, Biblioteca AGEPI pune accent în activitatea sa pe utilizarea mai plenară a bazelor de date electronice de care dispune, pe crearea accesului liber la propria bază de date din domeniul PI. În acest context, se preconizează acordarea consultațiilor metodice, în primul rând, bibliotecarilor antrenați în promovarea și utilizarea documentelor din domeniul PI și, în al doilea rând, nemijlocit beneficiarilor din teritoriu în timpul deplasărilor de serviciu, special destinate asistenței metodologice. Cititorii care vor să beneficieze de serviciile AGEPI și cele ale Bibliotecii AGEPI urmează a fi familia-

rizați cu particularitățile selectării informației din bazele de date ale diferitor țări (România, Federația Rusă, SUA, Franța, Germania etc.).

În procesul de promovare a proprietății intelectuale, Biblioteca AGEPI recurge la ajutorul specialiștilor și al experților în domeniu. Astfel, seminarul "Biblioteca și Dreptul de autor", organizat la 28 aprilie curent în cooperare cu Școala de Biblioteconomie a avut drept mediatori specialiști din *Departamentul Drept de autor și drepturi conexe*. Cei peste 25 de cursanți, reprezentanți ai bibliotecilor, i-au "bombardat" insistent pe mediatori cu întrebări privind dreptul la informație și limitele dreptului de autor - una din problemele actuale și stringente pentru biblioteci.

Promovarea informației cu privire la PI adesea e inclusă în programele conferințelor universitare. Menționăm în contextul dat conferința jubiliară "Calitatea - factor de integrare a bibliotecii în Societatea Informațională" organizată de Biblioteca UTM, de asemenea, participarea reprezentanților Bibliotecii AGEPI la lucrările actualei conferințe.

Considerăm demnă de valorificat experiența bibliotecarilor de la UTM care și-au dat concursul la elaborarea Bibliografiei invențiilor ce aparțin inventatorilor Universității lor, precum și a Bibliografiei invențiilor și lucrărilor științifice ale inventatorilor și cercetătorilor de la catedra TM și OM. Sunt lucrări care vin „să impulsioneze creativitatea”, după cum relatează autorii.

Ca principala bibliotecă din domeniul proprietății intelectuale, Biblioteca AGEPI va contribui la desfășurarea în mai multe biblioteci a expozițiilor cu genericul „Invenții și tehnologii noi”, „Ziua internațională a PI”, „Cercetători și inventatori din ținutul dat”. Acordarea unui ajutor concret în cadrul unor activități concrete – iată principiul care se pune la baza colaborării informaționale la capitolul *Promovarea proprietății intelectuale*.

MANAGEMENTUL ȘI DEZVOLTAREA CARIEREI BIBLIOTECARILOR: ABORDĂRI CONCEPTUALE

Ludmila CORGHENCI,
director adjunct DIB ULIM

Each employee has his professional history that can be called career. Management of librarians' career implies many themes and divisions that constitute the reference points for studies and independent analysis. Career management involves self-management of career and the organisational management of the career. It is necessary that one should assert oneself both at managerial level and the librarian level because not only the institution is responsible for the career of the personnel, but also each person separately should develop his own career. The importance of librarians' career grows together with socio-economical, informational, technological changes that influence their activity.

De ce am ales anume acest subiect pentru prezenta comunicare? În sprijinul importanței, actualității, necesității analizei subiectului comunicării pot fi aduse următoarele argumente:

- predominarea abordării empirice a problemelor carierei bibliotecarilor atât în comunitatea profesională, cât și la nivel de individ, de factori de decizie;
- predominarea atitudinilor negativiste vizavi de carieră și managementul carierei (noțiunea „carieră” fiind utilizată doar pentru a defini trăsăturile negative ale angajatului: „e-carierist!”);
- asocierea termenului de carieră doar cu statutul persoanelor care dețin posturi manageriale sau ocupă posturi bine plătite;

- promovarea noii formule a culturii manageriale în contextul instituțiilor informațional - bibliotecare;
- „existența carierei” independent de voința individului (fiecare profesiune, inclusiv cea de bibliotecar, se dezvoltă în timp, nu este statică; cariera, fiind un element indispensabil istoriei fiecărei profesiuni, evoluează concomitent cu cea din urmă);
- existența relațiilor interdependente: „instituție competitivă - personal - buni profesioniști - managementul carierei - auto-managementul carierei;
- lipsa publicațiilor la subiect;
- interes de cercetare științifică pentru subiectul menționat.

Cum poate fi definită cariera? Fiecare angajat are o istorie profesională, care ar putea fi denumită prin noțiunea de „carieră”. Publicațiile în domeniul managementului resurselor umane prezintă mai multe definiții ale conceptului de carieră (3, p. 120; 4, p. 321-325; 5, p.350-352). Acestea furnizează o viziune completă și complexă asupra conținutului fenomenului „carieră”, incluzând multe poziții comune. Deosebirea esențială ține de aspectul: este cariera o succesiune *evolutivă* (în *ascensiune*) a pozițiilor profesionale ori include și o succesiune pe orizontală a activităților profesionale? Reproducem, în spațiile de mai jos, câteva definiții reprezentative ale fenomenului „carieră”:

- *Donald E. Super (SUA)*: „cariera este o succesiune de profesiuni, îndeletniciri și poziții pe care le are o persoană în decursul perioadei active a vieții. Definiția carierei se poate extinde dincolo de limitele perioadei active de viață (pensie etc); (adept al conceptului „carieră pe viață”, majoritatea specialiștilor acceptând conceptul de „carieră profesională”, adică pe parcursul vieții active din punct de vedere profesional);
- *Perlmutter M., Hali E. (SUA)*: definesc cariera drept „ansamblul ocupațiilor caracterizate prin instruire și experiență, în care o persoană accede la poziții superioare care necesită mai multă responsabilitate și competență și care asigură remunerare sporită din partea organizației” (scoate

în evidență mai mult aspectele exterioare ale carierei, cele de ascensiune);

- *Gary Johns (SUA)*: cariera este o „succesiune evolutivă de activități profesionale și poziții profesionale pe care le atinge o persoană, ca și atitudinile, cunoștințele și competențele dezvoltate de-a lungul timpului" (scoate în evidență aspectele obiective și subiective ale carierei; dar succesiunea evolutivă nu este trăsătura distinctivă a carierei);
- *Mielu Zlate (șef catedră Psihologie a Facultății de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București)*: determină cariera drept o „succesiune de profesii, îndeltniciri, poziții, activități, experiențe și roluri parcurse / practicate de individ de-a lungul vieții lui profesionale concomitent cu interpretarea lor subiectivă soldată cu traiectorii distincte profesionale".

Fără a întreprinde o analiză profundă a definițiilor conceptului de carieră, totuși insistăm asupra ultimei variante. Motive: durata carierei se înscrie în perioada vieții active a individului; îmbinarea dintre factorii obiectivi și subiectivi ai carierei (condiții create în organizație, dar acestea trebuie să se îmbine organic cu dorința și interesul individului); cariera nu ține numai de ascensiunea evoluției profesionale (dezvoltarea profesiei poate fi realizată și pe orizontală prin instruire continuă, aplicare proiecte, statut de formator la locul de muncă etc).

Concluzii / recomandări de compartiment: Fiecare dintre angajații instituției informațional - bibliotecare, având o istorie profesională, are și o carieră. Cariera depinde evident de factorii exteriori, dar o construiește și o dirijează bibliotecarul. A dezvolta cariera înseamnă a fi un bun profesionist. Fiecare dintre noi trebuie să tindă de a fi un *carierist*. Trajectoriile carierei pot fi orientate atât pe verticală, cât și pe orizontală.

Managementul carierei bibliotecarilor. Acest subiect implică diverse teme și compartimente, care ar putea constitui pereche pentru studii și analize independente.

Dat fiind predominarea abordărilor empirice, în comunitatea noastră există diverse mituri legate de fenomenul carierei (acestea sunt caracteristice diverselor comunități și instituții).

Ele sunt înșelătoare și pot diminua procesul de dezvoltare a carierei, lată cum gândesc unii reprezentanți ai comunității bibliotecare: planificarea și dezvoltarea carierei nu este interesul / responsabilitatea mea; am nevoie de condiții speciale pentru a-mi construi o carieră; cheia succesului este să fii la locul potrivit și la momentul potrivit; dacă ești un bun executor, subordonat - vei fi promovat; este înțelept să separe viața de familie și cea profesională, toate sarcinile necesită eforturi egale (problema separării strategiilor, priorităților de muncă cotidiană); iarba este întotdeauna mai verde de cealaltă parte a gardului. Existența a astfel de manifestări deteriorează imaginea profesiei, imaginea instituției info-documentare. Este dificil în condițiile de azi să le respingem. Dar dacă ținem la profesiunea noastră trebuie să le abandonăm.

Managementul carierei inserează două aspecte importante: automanagementul carierei și managementul organizațional al carierei. E necesar să conștientizăm, atât la nivel de manageri, cât și la nivel de bibliotecari următoarele: nu doar instituția poartă răspundere pentru cariera personalului, fiecare individ în parte își dezvoltă propria carieră.

Automanagementul carierei. Este parte integrantă a culturii manageriale a angajatului instituției informațional - bibliotecare. Lipsa de interes pentru carieră ar putea fi calificată drept o lipsă de interes pentru profesiunea deținută. Cum poate un bibliotecar să se implice în construirea propriei cariere? Iată doar câteva modalități și mijloace :

- căutarea răspunsului la întrebarea „cine sunt?” (ori autocunoașterea și autoevaluarea); Răspunsul la întrebare constă în descoperirea imaginii de sine. Sondajele și interviurile, efectuate pe parcursul anilor 2001-2005 în cadrul Școlii de Biblioteconomie din Moldova, îmi permit să conchid că bibliotecarii sunt tentați să-și subaprecieze, să-și construiască o imagine despre sine puțin favorabilă. Este vorba, cred eu, despre contopirea imaginii individului cu imaginea generală a profesiunii în societate. Or, o imagine de sine pozitivă (de o astfel de imagine avem nevoie fiecare dintre noi) se caracterizează prin: comunicare profesională bună,

evaluarea corectă a posibilităților și limitelor personale; anticiparea naturii dificultăților; cunoașterea, exercitarea și revendicarea drepturilor atunci când este cazul; dinamism, încredere și optimism; minimalizarea semnificației unor eșecuri; asumarea responsabilităților și riscurilor; toleranță; nu sunt permanent nemulțumiți de alții; învață permanent (2, p.190). O persoană, care își cunoaște valoarea proprie, va fi mult mai în măsură să-și autodirijeze acțiunile;

- căutarea răspunsului la întrebarea „ce pot să fac?” (dezvoltarea propriilor abilități); Țin să evidențiez o serie de abilități, pe care „carieriștii” ar trebui să le dețină (la recomandarea specialiștilor în domeniul managementului resurselor umane): a învăța din propria experiență ori din experiența altora; a investiga (a formula întrebări, a selecta informația); a formula obiective, planuri acțiune, concepte și de a le realiza (aspecte ale managementului proiectului); abilități de a lua decizii; abilități comunicaționale etc;
- planificarea individuală a carierei;
- mentoratul (modalitate, recomandată în mod deosebit, în cazul cadrelor tinere a unei instituții).

Managementul organizațional al carierei. Instituția informațional - bibliotecară trebuie să creeze un mediu benefic carierei angajaților. Ce modalități implică acest mediu? Iată câteva dintre ele:

- asigurarea transparenței profesionale în activitatea instituției;
- acceptarea fenomenului „biblioteca care învață”;
- sistem informațional pentru angajați bine conceput și bine pus la punct (anunțarea disponibilităților interne; traseul carierei - succesiunea posturilor pe care o persoană le poate avea; oportunități de instruire; deținerea descrierilor posturilor detaliate);
- centre de formare continuă la locurile de muncă;
- elaborarea Ghidului carierei profesionale la instituția concretă;
- rotarea la diferite locuri de muncă;
- outplacement-ul (sprijinirea persoanelor care părăsesc instituția în scopuri utile - profesionale: stagii, obținerea burselor, implicații în proiecte, activități comunitare, asocieri profesionale etc.).

În loc de concluzii. Varianta ideală presupune îmbinarea organică a tendinței angajatului spre o carieră profesională și a implicațiilor interesate a instituției informațional - bibliotecară pentru susținerea acesteia. Actualitatea cercetărilor asupra carierei bibliotecarilor este cu atât mai mare cu cât schimbările și restructurările socio-economice, informaționale, tehnologice își pun în continuare amprenta pe activitatea instituției informațional - bibliotecară. Cea din urmă, face față situațiilor grație potențialului resurselor umane. Conform opiniei lui John R. Schermerhorn, specialist canadian în domeniul managementului carierei, e important să cunoaștem și să înțelegem următoarele cerințe ale carierei: existența performanței, rezistență vizibilă; dorință pentru schimbare; conducerea propriei cariere; instruirea continuă.

Ideea pe care dorim s-o argumentăm și s-o promovăm: importanța covârșitoare a bibliotecarului și a acțiunilor sale în raport cu el însuși, în raport cu instituția. Omul este resursa prioritară a instituției informațional - bibliotecare, competitivitatea acesteia fiind în relație directă cu implicațiile profesionale ale bibliotecarului.

Temă pentru acasă (grup - țintă - managerii instituțiilor informațional - bibliotecare): Oferă instituția mea condiții propice pentru cariera profesională? Ce gândesc colegii mei despre carieră? O consideră un fenomen negativ? Ce urmări ar avea pentru instituția mea următorul fenomen: dispariția carierei și înlocuirea ei cu simpla existență cotidiană a angajatului? Poate fi considerată lipsa de interes pentru carieră drept o manifestare a „neinteresului” pentru profesie?

Sugestii și propuneri pentru cei interesați de a efectua studii în problemă: „Managementul carierei: principii și beneficii”; „Planificarea carierei organizaționale”, „Cariera individuală și personalitatea bibliotecarului” etc.

Referințe:

1. Corghenci, Ludmila. Perfecționarea profesională și cariera bibliotecarilor In: *Modernizarea serviciilor de informare:* materialele conf. int. din 25-26 sept. 1997, Chișinău. Bibl. Acad. de Studii Economice. Ch., 2000, p. 84-86. 235p.

2. Jons, G. *Comportament organizațional*. București: Economica, 1998. 312 p.
3. Manolescu, Aurel. *Managementul resurselor umane*. Ed. a 3-a. București: Economica, 2001. 560 p.
4. Zlate, Mielu. *Eul și personalitatea*: Ed. a 3-a. București: Ed. Trei, 2002. 245 p.
5. Zlate, Mielu. *Tratat de psihologie organizațional-managerială*. Voi. 1. Iași: Polirom, 2004. 565 p.

**MANAGEMENTUL
RESURSELOR UMANE:
STRATEGII, POLITICI,
PROCEDURI**

Tatiana COȘERIU,
director adjunct BM „B.P. Hasdeu”

*„Managementul este obținerea
rezultatelor
prin intermediul altor persoane”
(președintele Asociației Americane
a Managementului, 1979).*

*„Managementul – este lucrul produs în
comun prin intermediul altor persoane, orientat spre obținerea scopurilor
atât a instituției, cât și a membrilor ei”
(Patrick Montana, Școala de business Hofstra University).*

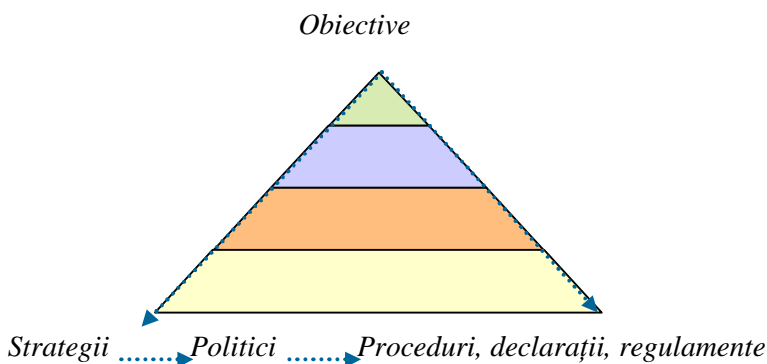
People implement the function and competitiveness of the library. In its turn, the library should use quality practices concerning the important key-resources. The quality practices are presented via a set of managerial documents that describe explicitly the following: the way the social responsibility of the library is performed towards its employees; the philosophy, values of the library regarding the human resources; the managerial practices in the recruitment domain, development and management of human resources; the basic

rules according to which managerial specific decisions for employees are adopted; action directions for managerial responsibilities in the domain of human resources.

Biblioteca modernă se caracterizează prin adaptabilitatea la impactul factorilor de influență endogeni și exogeni. Adaptabilitatea este asigurată de către resursele umane, resursele esențiale ale bibliotecii. În comunitatea biblioteconomică aceste resurse au evoluat de la salariații, angajații, personalul care oferă servicii și produse informaționale la capital uman, componentă majoră a instituției, subsistem managerial, vector al dezvoltării, determinant al eficacității și eficienței instituției.

Funcționalitatea și competitivitatea bibliotecii sunt realizate de către oameni. La rândul său, biblioteca trebuie să abordeze practici de calitate, privind principalele resurse-cheie.

Practicile de calitate sunt prezentate printr-un set de documente manageriale care descriu în mod explicit:

- modul în care biblioteca își îndeplinește responsabilitatea ei socială față de angajați;
- filosofia, valorile și liniile directoare ale bibliotecii privind resursele umane;

- practicile manageriale în domeniul recrutării, menținerii, dezvoltării și conducerii resurselor umane;
- ansamblul regulilor pe baza cărora se adoptă deciziile manageriale specifice privind angajații;
- direcțiile de acțiune pentru responsabilități manageriale în domeniul resurselor umane.

Obiectivele și principiile bibliotecii privind managementului resurselor umane sunt punctele de reper pentru a stabili instrumentele de informare a priorităților compatibile cu misiunea, valorile și filosofia instituției.

Liniile directe pot fi grupate în cinci compartimente:

I Managementul asigurării cu resurse umane

1. *Planificarea resurselor umane* – reflectă informații privind diagnosticul resurselor umane (vârsta medie a personalului, fluctuația, rata de asigurare cu personal, studiile și domeniile prioritare de formare profesională) și identificarea necesarului de personal.
2. *Analiza, proiectarea și reproiectarea posturilor* – oferă detalii privind studierea conținutului muncii, stabilirea sarcinilor și responsabilităților pentru proiectarea posturilor noi și reproiectarea celor existente ca impact a extinderii și diversificării activității bibliotecii, structura fișei postului.
3. *Recrutarea personalului* – specifică activitatea de identificare și atragere a candidaților potențiali care au caracteristicile solicitate pentru posturile vacante, planul de recrutare, surse și metode de recrutare.
4. *Selectarea personalului* – precizează procesul de alegere a candidatului pentru ocuparea unui anumit post, etapele de selecție, pachetul de documente ce trebuie prezentate, procedura de angajare în muncă.
5. *Integrarea și adaptarea personalului* – stabilește facilitățile de sprijinire și de acomodare ale noului angajat, conținutul orientării generale și specifice.

II Managementul dezvoltării resurselor umane

1. *Competențele și abilitățile resurselor umane* – indică sistemul unitar de calificări, nomenclatorul competențelor profesionale pentru specialiștii în informare și documentare.
2. *Evaluarea performanțelor resurselor umane* – explică nivelul, etapele, sursele procesului de evaluare pentru a identifica contribuția bibliotecarilor la realizarea obiectivelor comune prin îndeplinirea sarcinilor și responsabilităților care le revin.
3. *Motivarea personalului* – prezintă principiile de bază ale stimulării muncii bibliotecarilor (formele de motivare, stimulare).
4. *Formarea profesională* - interpretează principiile, formele și metodele de educație permanentă (specificul educației adulților, organizarea și funcționarea sistemului de formare profesională, forme și metode de instruire).
5. *Planificarea și dezvoltarea carierei* – expune angajamentul bibliotecii față de consilierea carierei angajaților.

III Managementul relațiilor de muncă

1. *Cultura instituțională* – definește sistemul complex de reguli, norme și valori care asigură coeziunea membrilor bibliotecii.
2. *Relațiile bibliotecă-reprezentant al salariaților* – reflectă particularitățile de implicare a sindicatelor în apărarea drepturilor și intereselor de muncă ale salariaților.
3. *Prevenirea și soluționarea conflictelor* – descrie caracteristicile procesului conflictual, sursele conflictului, strategii de rezolvare a situațiilor tensionate.

IV Managementul condițiilor de muncă

1. *Ergonomia munci* – cuprinde direcțiile generale de prevenire a accidentelor de muncă și bolilor profesionale, normele de protecție a muncii, obligațiile angajatorului privind securitatea salariaților, obligațiile angajaților, pregătirea și instruirea în domeniul protecției muncii, metode și forme de pro-

movare a normelor, organizarea locului de muncă, asigurarea condițiilor de muncă.

Algoritmul propus nu este o schemă-bloc standardizată pentru managementul resurselor umane din bibliotecă. El se definește, se extinde și se completează, se actualizează în dependență de filosofia și complexitatea instituției. Mecanismul priorităților bibliotecilor reflectă punctul de vedere față de resursele umane abordat în strategii, politici, proceduri, regulamente, reguli care:

- asigură transparența și clarifică atitudinea bibliotecii față de angajații săi, respectul autorității față de individ, iar managerii știu exact ce poziții să adopte;
- garantează tratarea corectă și echitabilă a angajaților prin raportarea la un text scris;
- asigură uniformitatea acțiunii într-un cadru legal.

Abordarea managementului resurselor umane exprimă maturitatea instituției de informare și documentare, determină schimbarea atitudinii managementului față de asigurarea calității și performanței. În acest context, bibliotecile au numai de câștigat.

ROLUL BIBLIOTECII ÎN FORMAREA MEDIULUI INFORMAȚIONAL UNIVERSITAR

Zinaida STRATAN,
*directorul Bibliotecii Universității
Tehnice a Moldovei*
Natalia ZAVTUR,
*Catedra Biblioteconomie și
Asistență Informațională, U.S.M.*

The Library has an important role in the creation of the university informational medium. In a traditional way, the library offers the information involved in the document fund. It is the library that assures the on-line access. The definition of informational culture is

given, emphasizing the proposed definition by the Russian researchers N. Ghendina, N. Kolkova, I. Skinor, G. Starodubova. There have not been done debates on the term "Informational Culture" in the Republic of Moldova so far, but it is being researched as a phenomenon. Among diverse modalities of formation of informational culture great attention is paid to instruction.

Tema prezentei comunicări a fost generată de necesitățile practicii. Pe de o parte, informatizarea și automatizarea procesului de învățământ, altor procese de muncă din cadrul universității, au determinat constituirea mediului universitar. Pe de altă parte, s-a impus nevoia definitivării locului și rolului fiecărei structuri, inclusiv a bibliotecii, în contextul dat cu scopul optimizării participării.

Înțelegem prin mediul informațional cadrul în care este vehiculată informația.

În mediul universitar, informația în sens de „cunoștințe”, a fost dintotdeauna un factor important. Actualmente, ea capătă dimensiuni noi vizavi de aprofundarea semnificației sociale, extinderea domeniilor de aplicare, sporirea volumului, transparența frontierelor, utilizarea tehnologiilor moderne etc. Se produce informatizarea, se crează un mediu favorabil pentru satisfacerea cerințelor informaționale ale utilizatorilor, realizarea drepturilor omului la accesul la informație.

Mediul informațional universitar asigură pregătirea specialiștilor pentru societatea informațională. Aceștea trebuie să fie capabili să aprecieze informația ca valoare, să poată obține informația necesară, să știe să raporteze informația depozitată la cea nouă, să aplice informația în practică, să genereze informații.

Crearea mediului informațional concordă cu noua paradigmă a învățământului – efectuarea învățării de „jos în sus” și nu invers, cum se făcea odinioară. În cadrul acestui sistem didactico-educativ se pune accentul pe activitatea de sine stătătoare a studenților, care poate fi realizată doar în baza valorificării informației.

Din cele relatate reiese că pregătirea informațională devine parte componentă a formării profesionale a specialiștilor.

Trebuie să reținem această afirmare pentru că ea edifică importanța structurilor informaționale în realizarea procesului de învățământ.

Implicarea bibliotecii în crearea mediului informațional universitar este majoră. Trei căi, cel puțin, trebuie avute în vedere. În mod tradițional, biblioteca oferă informația cuprinsă în fondul documentar. Mai nou este asigurarea accesului la resursele on-line. Ceea ce este revelator vizează formarea culturii informaționale.

Atenționăm asupra formării culturii informaționale ca prioritate și un imperativ în activitatea bibliotecii universitare.

Mai întâi, preocupă terminologia. Fiind domeniul de interes al unor diverse structuri informaționale, termenul „cultura informațională” nu este interpretat univoc. Aceasta s-a reflectat și în biblioteconomie.

Din publicații de specialitate constatăm că în țările cu limba engleză se utilizează „information literacy” (deprinderi de lectură și scris, capacitatea de apreciere a informației); în limba germană – „Medienkompetenz” – (utilizarea mijloacelor tehnice de obținere și prelucrare a informației) și „Informationkompetenz” (perceperea și aprecierea corectă a informației); în limba rusă – „informacionnaia gramotnosti” (utilizarea tehnologiilor informaționale) și „informacionnaia cultura” (aspectele tehnologic și educativ) [4], în limba franceză – formarea documentar-informațională (deprinderi de cercetare documentară) [1].

Insistăm asupra definiției propuse de cercetătorii ruși N. Ghendina, N. Kolkova, I. Skinor, G. Starodubova; „Cultura informațională a personalității este ansamblul concepției informaționale, sistemului de cunoștințe și deprinderi necesare activității de sine stătătoare cu scop precis, în vederea satisfacerii optime a necesităților informaționale individuale, în baza utilizării tehnologiilor informaționale tradiționale și celor moderne” [3, 29].

Ceea ce este aprecialbil în această definiție se referă la formarea mentalității informaționale. Sub acest aspect biblioteca crează atitudinea față de informație și incită nevoia de informare, Astfel, ea contribuie la lărgirea orizontului cunoașterii și recrutează beneficiari permanenți.

Este importantă și referirea la îmbinarea mijloacelor tradiționale de informare cu cele noi. În biblioteca contemporană acestea persistă și se completează reciproc. Ignorarea unora dintre ele ar defavoriza comunicarea documentară.

Din definiția citată rezultă cercul cunoștințelor, capacităților, deprinderilor necesare educării culturii informaționale:

- Pentru căutarea informației – capacitatea de a utiliza cataloagele, fișierele, indicii bibliografici, cunoașterea regulilor descrierii bibliografice, a principiilor de sistematizare a colecțiilor, deprinderi de alcătuire a listei bibliografice;
- Pentru prelucrarea informației – cunoașterea structurii documentului, aparatului de referință, cunoașterea tehnicilor de lucru cu textele, capacitatea de a analiza și a expune informația prelucrată;
- Pentru utilizarea informației – capacitatea de a transmite informația, de prezentare și redactare a materialului selectat, crearea informației noi;
- Pentru utilizarea tehnologiilor informaționale moderne – înțelegerea reflectării în bazele de date, tehnologia regăsirii informației etc.

Fiecare individ poate avea doar o singură cultură informațională, de aceea instituțiile interesate trebuie să manifeste o poziție unitară în educarea informațională, fiecare cu partea sa.

În biblioteconomia din R. Moldova nu s-au făcut dezbateri asupra termenului „cultura informațională”, deși ca fenomen ea este cercetată. Sunt analizate implicațiile practice ale bibliotecilor privind instruirea beneficiarilor, se reflectă experiența de peste hotare în această privință [1, 2, 5, 6].

Este esențial, „conceptul” culturii informaționale să figureze în orice abordare particulară a formării beneficiarilor, fiindcă el permite urmarea scopului și respectarea integrității acțiunilor.

Dintre diversele modalități de formare a culturii informaționale în bibliotecă pledăm îndeosebi pentru instruire. Desigur, ne referim la prioritățile instruirii ca activitate umană: elementele – cognitiv, didactic, educativ; principiile – sistemismul, caracterul continuu, diferențierea, flexibilitatea etc.

Pentru o bibliotecă universitară practicarea instruirii are privilegii în plus. Aici, ea este mult mai accesibilă, fiind guvernată de ideea învățării, propice mediului universitar; grupurile pentru instruire pot fi preluate direct din cadrul organizațional - didactic; poate fi aplicat lesne principiul specializării în analogie cu profilarea învățământului etc.

Totuși, instruirea în bibliotecă se ciocnește de numeroase dificultăți. Este foarte diferit nivelul pregătirii informaționale a beneficiarilor. El variază de la student la masterand/ doctorand și la profesor, de la curs – la curs, de la grupă – la grupă, de la individ – la individ. Sunt diverse necesitățile informaționale și preferințele beneficiarilor. Este imens cercul de cunoștințe necesar instruirii, supus permanent schimbării. Influențează presiunile de timp și cele organizatorice.

Din aceste motive, instruirii trebuie să i se asigure caracter continuu și flexibil. Studentul va fi antrenat în sistemul de instruire informațională pe parcursul tuturor anilor de studii. Profesorul va învăța pe parcursul întregii activități profesionale. Biblioteca va îmbina formele de instruire obligatorie cu cele opționale, va folosi instruirea în grup și cea individuală, va oferi cursuri în fața publicului și pe suport multimedia.

Pentru realizarea acestor cerințe în multe biblioteci de peste hotare se constituie centre de instruire profesională. Cursurile sunt permanente, fiind susținute de bibliotecari, profesori și chiar studenți.

Instruirea profesională amplifică contribuția bibliotecii la formarea mediului informațional universitar. Se aprofundează integrarea bibliotecii în procesul didactico-educativ-informațional. Biblioteca se transformă dintr-o instituție de sprijin al învățământului în una participativă.

Bibliografie:

1. Corghenci, Ludmila. Aspecte teoretico-metodologice ale formării documentar-informaționale a utilizatorilor (din experiența bibliotecilor franceze) În: *Symposia professorum. Seria Biblioteconomie. Informare. Documentare*; Materialele sesiunii din 26-27 aprilie 2002. Univ. Liberă Int. din Moldova. Ch., 2002, p. 53-57.
2. Digodi, Iraida. Biblioteca utilizatorului. Experiențe ale instituțiilor informaționale din SUA, Suedia, Marea Britanie. Ibidem, p. 8-12.
3. Гендина, Н. И. и др. Формирование информационной культуры личности в библиотеках и образовательных учреждениях: Учеб.- метод. пособие. М., 2002. 288 p.
4. Кондрашевский, Г. В. Информационная грамотность: преподавание и обучение În: *Библиография*, 2004, nr 1, p.120-125.

5. Harconiță, Elena. Instruirea utilizatorilor – funcție indispensabilă Bibliotecii Universitare În: *Symposia professorum. Seria Biblioteconomie. Informare. Documentare. Materialele sesiunii din 26-27 aprilie 2002.* Univ. Liberă Int. din Moldova. Ch., 2002, p. 57-60.
6. Tcaci, Lilia. Educația pentru informare în bibliotecă pentru copii. *Ibidem*, p. 60-63.

**BIBLIOTECARUL - CONTACT:
ELEMENT AL STRUCTURII BIMODALE
ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ**

Svetlana ZBÂRNEA,
șef oficiu
Departamentul Informațional
Biblioteconomic, ULIM

*“A fi perfecționist înseamnă
mai mult decât a te strădui să faci
un lucru foarte bine sau a simți
satisfația muncii bine efectuate”*

(Tony Medina)

Librarians responsible for informational resources of all university disciplines work at DIB ULIM. The function of contact-librarian improves librarians' involvement from ULIM both in the executive and creative processes. LC is involved in strategical, conceptual, complex and interdependent activities. The librarian performs many functions: he takes part in the process of collection development; in scientific researches; the librarian promotes the information, science and progress; spreads DIB document resources, the existing data bases, useful addresses in the supervised domain.

Informația este putere – acesta-i sloganul societății contemporane. A fi bine informat, a fi corect informat și a fi operativ informat este

cerința beneficiarului modern în secolul tehnologiilor informaționale. O bibliotecă universitară, un centru de informare sau oricare altă instituție cu caracter informațional este obligată să respecte aceste cerințe.

În cadrul Departamentului Informațional Biblioteconomic (DIB) a Universității Libere Internaționale din Moldova această orientare este primordială, direct tangențială funcției de Bibliotecar contact (BC) sau bibliotecar pe subiecte. La DIB ULIM, conform modelului bibliotecilor din multe țări europene, activează bibliotecari responsabili pentru resursele informaționale la toate disciplinele universitare / academice. Aceasta este o experiență relativ nouă pentru bibliotecile universitare din Republica Moldova. Preluată din experiența bibliotecilor universitare suedeze și engleze, modelul este implementat cu succes în practica DIB ULIM. Instituirea funcției de BC (bibliotecar pe subiecte) s-a efectuat pentru prima dată în anul 2000, atunci fiind elaborate și aprobate documentele de reglementare corespunzătoare. În anul 2005, a fost revizuit Statutul BC DIB ULIM, fiind stipulate detaliat atribuțiile, sarcinile și relațiile în cadrul DIB ULIM și calificarea BC.

BC este un element al structurii bimodale (îmbinarea organică a elementelor organizaționale pe verticală și orizontală). Aceasta sporește implicarea bibliotecarilor ULIM atât în procesele executive, cât și cele decizionale, creative. BC nu substituie activitatea bunilor profesioniști din serviciile funcționale ale DIB ULIM, implicându-se în activități strategice, conceptuale, complexe, interdependente.

Cine poate deține la DIB ULIM statutul de bibliotecar – contact? În atribuirea funcțiilor de BC se mizează atât pe experiența profesională, studii, dar mai ales pe interesul, deschiderea, flexibilitatea profesională (acest statut fiind atribuit și unor tineri specialiști, recent angajați la DIB ULIM). Or, este vorba și de un instrument managerial efectiv în politica resurselor umane: posibilități de promovare, organizarea carierei profesionale, implicarea responsabilă a angajatului etc.

Bibliotecarul pe subiecte se implică nemijlocit în procesul de planificare strategică a DIB ULIM, oferindu-se posibilitățile de a:

- propune;
- a pune în discuție o problemă (chestiune) sau alta;

- a argumenta direcțiile și obiectivele strategice;
- a efectua analize SWOT;
- a participa la luarea deciziilor;
- a aproba sau dezaproba un subiect etc.

BC participă activ, direct sau indirect, la procesul de achiziții și abonare a documentelor, se include periodic în activitatea de cercetare a pieței de carte (librării, magazine, târguri), cercetează programele analitice, planurile de studii, listele de literatură propuse la disciplinele studiate la departament. BC întreține în permanență relații de colaborare și coordonare cu directorii departamentelor, profesorii, studenții și alte unități de structură ULIM.

BC este încadrat într-o serie de activități de cercetare științifică atât în domeniu, cât și în alte ramuri ale științei.

BC – promotor al informației, științei, progresului.

BC propagă prin metode biblioteconomice resursele documentare ale DIB ULIM, bazele de date existente, adrese utile în domeniul tutelat. BC oferă servicii informațional-consultative la postul INFO ULIM și în alte spații funcționale ale DIB ULIM.

În procesul studiilor și cercetărilor științifice, efectuate de beneficiarii instituției, în permanență apare necesitatea orientării lor în torentul informațional, acordării unui ajutor metodic în investigarea și utilizarea informației. Aderarea Republicii Moldova la Procesul de la Bologna, precum și aprobarea Strategiei naționale e-moldova (3) a impus drept obiectiv prioritar pentru BC DIB ULIM implicarea în formarea culturii informaționale a studenților și cadrelor didactice. Experiența DIB ULIM la acest capitol oferă diverse forme și metode, accentul fiind pus pe activitatea grupului-țintă: studenții anului I, nivel licență (și cei de la ciclul 0). Pentru acest grup-țintă BC sunt implicați în două procese de amploare: programul „Grija pentru noii beneficiari” și ținerea cursului opțional „Bazele culturii informaționale” (în calitate de formator ori asistent).

BC deține responsabilități importante privind promovarea resurselor și serviciilor DIB ULIM, precum și a rezultatelor procesului educațional al departamentului tutelat (prin forme și metode biblioteconomice). Activitatea promoțională a BC se axează pe promovarea:

- spațiilor, localurilor DIB ULIM;

- condițiilor de acces la resursele documentare și informaționale DIB;
- serviciilor oferite de către DIB;
- rezultatelor activității științifice și didactice a departamentului concret (ciclu expoziții tradiționale și virtuale „Contribuții didactice și științifice ale profesorilor ULIM”; elaborare bibliografii în colecțiile „Universitaria”, „Studiorum”, „Scriptio” etc.).

Participarea BC în munca de planificare și cercetare științifică se manifestă prin antrenarea în echipe de lucru, gen *Planificare strategică* (PS), elaborarea biobibliografiilor din colecția „Universitaria”, organizarea conferințelor, atelierelor, întrunirilor profesionale cu participarea atât a specialiștilor din cadrul universității, cât și a altor instituții de peste hotare.

BC analizează și evaluează domeniile de activitate informațional-bibliotecară în dependență de necesitățile domeniului tutelat:

- elaborează sinteze, rapoarte, informații privind activitatea DIB ULIM în domeniul de care este responsabil;
- efectuează diverse sondaje, cercetări, investigații privind asigurarea informațional – documentară a domeniului tutelat;
- elaborează informații statistice lunare privind achizițiile, vizitele, împrumutul de documente studenților, cadrelor didactice ale departamentului vizat (conform tipizatului unic, elaborat la DIB ULIM).

Ca element al structurii organizaționale bimodale, precum a fost menționat anterior, BC este angajat atât în procesele decizionale, cât și prin implicații de ordin creativ. Creativitatea BC se dezvoltă în permanență datorită studiului și cercetărilor în domeniu, precum și în arealul de informații generale. Grație funcționării la DIB ULIM a politicilor argumentate în domeniul managementului resurselor umane (politici de instruire, de promovare etc.), putem conchide asupra identificării și valorificării orientate a creativității BC.

Care este locul BC în relațiile cu managerii funcționali și superiori? În acest sens, predomină relații profesionale reprezentative pe orizontală. Relațiile BC și șef serviciu, director centru, șef oficiu, bibliotecar principal au caracter de consultanță, fiind respectate principiile și regulile lucrului în echipă. În aceste relații nu sunt acceptate atitudini, intervenții, poziții din aspect pur-ierarhic.

În procesul desfășurării activității sale BC îndeplinește o serie de funcții „sociale”:

- comunicativă;
- didactică, pedagogică;
- psihologică;
- consultativă.

BC al DIB ULIM este angajatul, orientat permanent pentru instruirea pe parcursul întregii vieții (1, p. 42). Citez din reflecția autorului Tony Medina (2, p. 60), fără să fac abuz de genul de perfecțiune dăunător, tratat ca permanentă insatisfacție, indiferent de obiectivele atinse:

„Sunt perfecționist. Dacă fac un lucru trebuie să-l fac cel mai bine sau într-un mod cu totul diferit de ceilalți, altfel n-are nici un rost să mai fac ceva”.

BC al DIB ULIM este un perfecționist, dar în sensul pozitiv al problemei (este mai bun decât ceilalți, dar nu este supraîncrezut, îngâmfat, neaccessibil, nelolial). Este vorba despre prezența unei gândiri sănătoase a laturii psihologice referitoare la perfecțiune ca element de valoare în planul progresului societății.

Printre cele mai importante caracteristici profesionale ale BC sunt:

- inventivitatea;
- aptitudini de comunicare;
- capacitatea de a lua decizii eficiente;
- capacitatea organizatorică;
- responsabilitatea;
- intuiția;
- flexibilitatea;
- spiritul de inițiativă etc.

Misiunea și implicațiile Bibliotecarului contact sunt majore. BC este veriga cea mai tare între informație și beneficiarul universitar. Funcțional postul BC implică cunoștințe, responsabilitate și perfecționare continuă.

Bibliografie:

1. Corghenci, L. Instruirea continuă a bibliotecarilor din Republica Moldova: aspecte teoretice și practice În: *Magazin bibliologic*, 2004, nr 1-2, p. 42-44.
2. Medina, Tony. „De ce trebuie să fiu mereu perfecționist?”. Trad. de Svetlana Cojocaru În: *Magazin bibliologic*, 2004, nr 4, p. 60.
3. Republica Moldova. Guvernul. Hotărîre privind Strategia Națională de edificare a societății informaționale – „Moldova electronică”: [nr. 255 din 9 mart. 2005] În: *Monitorul oficial al Rep. Moldova*, 2005, nr 46-50, p. 41-88.

**CULTURA INFORMAȚIONALĂ
A BENEFICIARILOR
BIBLIOTECHII UNIVERSITARE
(abordări în contextul aderării
Republicii Moldova
la procesul de la Bologna)**

Angela AMORȚITU,
*șef serviciu Informare Bibliografică și
Documentară DIB ULIM*

DIB Ulim involvement for formation of informational culture is diverse: Weeks of departemnts, informing days; the elaborationa and offer of promotional materials, the implementation of local programmes and projects. The most effective form is teaching the optional course “Basis of Informational Culture” taught to first-year students of all departemens. Students are introduced to the informative library apparatus, the electronic catalogue, Internet, WWW sights, EBSCO access, “The Present Moldova”. While teaching the course many technics and modern informational technologies are used.

Cultura informațional-documentară este o parte componentă a educației viitorului specialist și cetățean, importanța acesteia amplificându-se în condițiile edificării Societății informaționale. Utilizatorul bibliotecii universitare s-a schimbat mult prin comportamentul său. Din simplu utilizator s-a transformat în utilizator-partener. În mare parte, avem de-a face cu un utilizator nou, care are nu doar o competență științifică, dar și stăpânește tehnologiile moderne.

Misiunea Departamentului Informațional Biblioteconomic ULIM este a fi un partener serios al procesului educațional și de a pregăti beneficiarul (mai ales studenții) pentru orientarea și utilizarea eficientă a oportunităților lumii informaționale nu numai în perioada de studii la Universitate, dar pe parcursul întregii vieți.

Prioritară devine, în acest sens, problema culturii informaționale a clienților DIB ULIM.

Societatea informațională pe care R. Moldova și-a asumat responsabilitatea s-o edifice în conformitate cu Strategia Națională de edificare a Societății Informaționale „Moldova electronică” (1) și aderarea Republicii Moldova la Procesul de la Bologna (2), reliefează pentru sistemul educațional câteva obiective strategice, între care:

- datoria, obligația de a forma cetățeni activi, bine informați, capabili să transforme cunoștințele în cunoaștere;
- dezvoltarea aptitudinilor de autoinstruire pe întreg parcursul vieții;
- îmbinarea organică a procesului educațional cu cel științific;
- promovarea dimensiunii europene în învățământul superior universitar;
- promovarea atractivității Spațiului European al Învățământului Superior prin dezvoltarea unui cadru național de calificări, corelat cu cel european.

Atât documentele menționate mai sus, cât și Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1743-III din 19 martie 2004 „Privind edificarea societății informaționale în Republica Moldova” (3), hotărârea nr.632 din 08.06.2004 a Guvernului Republicii Moldova „Politica de edificarea a societății informaționale în Republica Moldova”(4) stipulează următoarele: *dezvoltarea culturii informaționale, instruirea tuturor cetățenilor pentru folosirea avantajelor societății informa-*

ționale în viață și activitatea lor – condiție principală de edificare a unei societăți informaționale.

Unul din principiile de bază ale Strategiei Naționale de edificare a societății informaționale „Moldova electronică” este *primatul culturii informaționale*. Acesta presupune cultivarea la fiecare membru a societății a cunoștințelor și abilităților din domeniul tehnicilor și tehnologiilor informaționale.

Ce este cultura informațională? Cultura informațională, în opinia noastră, este ansamblul de cunoștințe și deprinderi privind identificarea necesităților informaționale a individului, urmată de localizarea și evaluarea informației; utilizarea informației găsite / selectate. În contextul aderării Republicii Moldova la Procesul de la Bologna, devine indispensabilă și o altă latură a culturii informaționale: deținerea cunoștințelor și deprinderilor privind tehnica, tehnologia lucrului intelectual.

Implicațiile DIB ULIM pentru formarea culturii informaționale. Aceste implicații sunt diverse: Săptămâni ale departamentelor; Zile de informare (cu antrenarea editurilor din R. Moldova); elaborarea și oferirea materialelor promoționale; implementarea programelor și proiectelor locale, gen „Grija pentru noii beneficiari”, „Biblioteca utilizatorului”, „Clientul nostru – partenerul nostru”; Luna licențiatului; aplicarea politicii „ușilor deschise”; instituirea obligațiilor de bibliotecari pe subiecte; asistență și consultanță permanentă. Cea mai efektivă formă este predarea cursului opțional „Bazele culturii informaționale”, destinat studenților anului I de la toate departamentele. Studenții sunt familiarizați cu aparatul informativ al bibliotecii, cu catalogul electronic, Internet, pagini WWW, accesarea bazelor de date EBSCO, „Moldova actuală”. În predarea cursului sunt utilizate tehnici și tehnologii informaționale moderne (prezentări POWER POINT, metode interactive, lucru în echipă etc.). Sugestii și propuneri la acest capitol: schimbarea statutului cursului; revizuirea conținutului programei; suport legal pentru lărgirea grupurilor – țintă de predare a cursului; includerea cursului în sistemul de credite transferabile și altele.

O practică inovațională în implementarea conceptului „Cultura informațională a beneficiarului” la DIB ULIM este „Luna licențiatului”. Această formă de informare - **Luna Licențiatului (LLC)** la

DIB ULIM a fost concepută ca o activitate complexă de informare, documentare și consultanță, orientată pentru satisfacerea cerințelor și necesităților specifice ale grupului concret de beneficiari DIB ULIM (studenții ultimului an de studii de la toate departamentele). Cele din urmă, sunt determinate de specificul elaborării și prezentării tezei de licență, precum și de pregătirea pentru susținerea examenelor de licență. *Luna Licențiatului* a inserat diferite forme și metode, dintre care:

- expoziții de documente: „În sprijinul elaborării și prezentării tezelor de licență”, „Cele mai bune teze de licență, an de studiu 2003/2004” etc.;
- consultații individuale și de grup privind resursele disponibile ale DIB ULIM;
- consultații individuale și de grup privind oportunitățile oferite de către alte instituții informațional-bibliotecare din republică;
- adrese utile în Internet;
- sprijin în utilizarea bazelor de date ale DIB ULIM, OPAC-ului, Internet-ului;
- sprijin în elaborarea și prezentarea referințelor bibliografice (conform standardului ISO 690);
- oferirea prelegerilor cursului opțional „Bazele culturii informaționale” în format electronic (Power Point, mostre concrete);
- servicii netradiționale (conform prevederilor „Regulamentului privind prestarea serviciilor cu plată la DIB ULIM”, aprobat de către rectorul ULIM: multiplicare, copertare, redactare a referințelor bibliografice).

Impactul Lunii Licențiatului: Studenții și cadrele didactice, care au beneficiat de servicii pe parcursul LLC, au menționat importanța, utilitatea, și mai ales operativitatea și calitatea acestora. La sugestia utilizatorilor LLC va fi optimizată sub aspectele: prelungirea duratei funcționării, lărgirea spectrului de expoziții oferite, elaborarea și editarea lucrărilor: „Bazele culturii informaționale: suport metodic pentru cursul opțional”, „Elaborarea și prezentarea referințelor pentru studiul științific”.

Un concept de viitor pentru DIB ULIM - Clinica informațională a DIB ULIM (începând cu anul de studii 2005-2006). Motivul ce ne-a determinat să proiectăm acest concept este: nivelul re-

des de cultură informațională al studenților și tendința bibliotecarilor ULIM de a diversifica formele și metodele de amplificare a acestora. În elaborarea acestui concept a fost aplicată tehnica analogiei vizavi de alte domenii de activitate. Scopul principal – promovarea liberului acces la informație, mediatizarea fenomenului „instruire pe parcursul întregii vieți”, oferirea suportului necesar pentru implementarea acestuia. Aria de acoperire practică ține nu numai de studenții de la secțiile de zi, dar și atragerea altor categorii de utilizatori, cum ar fi studenții de la secția cu studii reduse, doctoranzi, masteranzi, cadre didactice și beneficiari externi.

Impactul preconizat al funcționării Clinicii informaționale:

- optimizarea procesului de formare a culturii informaționale;
- sprijinirea implementării prevederilor Procesului de la Bologna prin acțiuni info-documentare;
- amplificarea transformării DIB ULIM în instituție care învață;
- ridicarea prestigiului, rolului, locului DIB și a bibliotecarului în comunitatea universitară;
- îmbunătățirea relațiilor de parteneriat „bibliotecar – student”, „bibliotecar – cadru didactic” etc.

Concluzii:

- necesitatea conștientizării, diversificării implicațiilor instituțiilor info-documentare pentru promovarea culturii informaționale;
- cursul „Bazele culturii informaționale” trebuie acceptat ca unul complex, pentru fiecare ciclu al învățământului superior;
- intensificarea studiilor, cercetărilor, organizarea reuniunilor profesionale, promovarea experiențelor reprezentative în problema formării culturii informaționale a utilizatorilor.

Bibliografie:

1. Republica Moldova. Președintele (Vladimir Voronin, 2001 -). *Decret privind edificarea societății informaționale:* [nr.1743-III din 19 mart. 2004] În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2004, nr 50-52, p.8.
2. *Declarația de la Bologna*. www.almamater.md

3. Republica Moldova. Guvernul. Hotărîre privind Strategia Națională de edificare a societății informaționale – „Moldova electronică”: [nr.255 din 9 mart. 2005] În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2005, nr 46-50, p. 41-89.
4. Republica Moldova. Guvernul. Hotărîre privind Politica de edificare a societății informaționale : [nr.632 din 8 iun. 2004] În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2004, nr 96-99, p. 42-50.
5. Radu, Natalia, *Aderarea la Procesul de la Bologna – orientarea strategică a învățământului din Moldova*: [interview cu Viorela Moldovan-Batrânac, vice ministru al Educației] În: *Univers Pedagogic Pro*, 2005, nr 3, p. 2.
6. Rusea, Lili. *Formarea utilizatorilor* În: *Biblioteca*, 2004, nr 3, p. 78-80.

INDEXUL AUTORILOR

AFATIN Igor

Director adjunct Informatizare BȘ a US “Alec Russo”

AMORTIU Angela

Șef serviciu Informare Bibliografică și Documentară, Departamentul Informațional Biblioteconomic ULIM

CARNAEVA Liuba

Profesor catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională

CHERADI Natalia

Director adjunct Biblioteca Științifică ASEM

CIOBANU Silvia

Șef serviciu Săli de Lectură BȘ a US „Alec Russo”

CORGHENCI Ludmila

Director adjunct DIB ULIM, director al Școlii de Biblioteconomie din Moldova

COSTIN Ludmila

Directorul Bibliotecii Republicane Științifice Agricole

COȘERIU Tatiana

Director adjunct Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”

EVTODIEV Igor

Inginer, USM

GHINCULOV Silvia

Dr, Director Biblioteca Științifică ASEM

HARCONIȚA Elena

Director Biblioteca Științifică a US “Alec Russo”

HARJEVSCHI Mariana

Absolvent al programului JFDP (Junior Faculty Development Program) 2004/2005, program finanțat de Guvernul SUA și administrat de Consiliul American.

MELNIC Lilia

Bibliotecar principal BȘ a US „Alec Russo”

MIHALUȚA Aculina

Șef serviciu Catalogare Clasificare BȘ a US „Alec Russo”

PETROV Tamara

Dr., lector universitar, Șef serviciu Bibliografic, Referințe, Cercetare Științifică, BCU, Timișoara

RACU Petre

Director Biblioteca AGEPI

ROȘCA Larisa

Șef serviciul Literatură în limbi străine, BȘ a US “Alecu Russo”

SCURTU Elena

Șef serviciu Documentare Informare Bibliografică BȘ a US “Alecu Russo”

STRATAN Zinaida

Director al Bibliotecii UTM

ȚURCAN Nelly

Dr., conferențiar universitar, prodecan la Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării

ZASMENCO Ecaterina

Director Biblioteca Centrală Universitară USM

ZAVTUR Natalia

Lector superior, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, Universitatea de Stat din Moldova

ZBÂRNEA Svetlana

Șef oficiu Prelucrarea analitică-sintetică a resurselor documentare și informaționale, DIB ULIM

Biblioteca Științifică a USB la 60 de ani

